

**ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศเสี่ยง
อนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย**

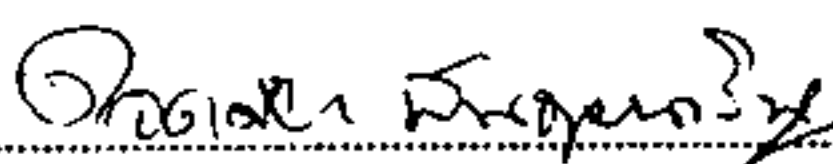
นิภาพร โชติสุดแสน์

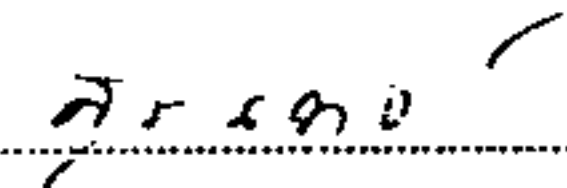
**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ.2545**

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางท่งเกี่ยวเชิงอนุรักษ์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
นิภาพร โชติสุดเสน่ห์
คณะพัฒนาสังคม

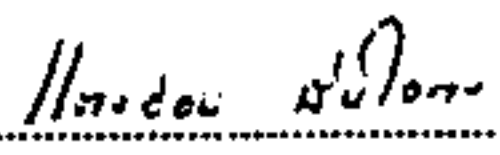

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ศาสตราจารย์..........ประธานกรรมการ
(ดร.ทองเดือน พันธุมนาวิน)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........กรรมการ
(ดร.สุรสิทธิ์ วชิรจักร)

อาจารย์..........กรรมการ
(จิระพร บุณสิน)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........คณบดี
(ดร.แดงอ่อน มั่นใจตน)
วันที่ 19 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2545

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของ
นักศึกษามหาวิทยาลัย
ชื่อผู้เขียน : นิภาพร โชติสุดแสน์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2545

การศึกษานี้มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยมีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาว่าลักษณะสถานการณ์มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด 2) เพื่อศึกษาถึงจิตลักษณะด้านต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ว่าเป็นนักศึกษาประเภทใดบ้าง 3) เพื่อแสวงหาตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาประเภทต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 400 คน จากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ประเภทจำกัดรับนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน แต่ละสถาบันเป็นนักศึกษาคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ และคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ โดยเป็นนักศึกษาที่เรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรเป็น 5 ประเภท คือ 1) กลุ่มพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ 2) กลุ่มลักษณะสถานการณ์ 3) กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4) กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และ 5) ลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษา เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Z-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 6 ข้อ และมีสถิติชี้รองในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นรายคู่ด้วยวิธี scheffe' การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมดกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่แบ่งโดยลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษา เพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจนที่สุด

ผลการศึกษาที่สำคัญ มี 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ใดใน 5 ด้านที่เหมาะสมมากต่อไปนี้ คือ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก หรือมีบิดามารดาเป็นแบบอย่างมาก หรือรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก หรือรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานท่องเที่ยวสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ มากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 2 ประเภท คือ กลุ่มท่องเที่ยวน้อย และกลุ่มผลการเรียนต่ำ

ประการที่สอง นักศึกษาที่มีจิตลักษณะแต่ละด้านใน 4 ด้านสูง คือ มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก หรือมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก หรือมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง หรือมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ มากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มรวม กลุ่มเพศชาย และกลุ่มต่างจังหวัด

ประการที่สาม พบว่า ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 6 ตัวแปร เมื่อรวมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ 5 ตัวแปร รวมเป็น 11 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบในนักศึกษากลุ่มรวมได้ 43.4% และ 37.6% ตามลำดับ และทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้สูงสุด 47.4% ในกลุ่มฐานะสูง ส่วนพฤติกรรมรักษาระเบียบทำนายได้สูงสุด 49.5% ในกลุ่มเพศชาย ซึ่งพบโดยรวมว่า ตัวทำนายจากผลทั้ง 4 ส่วนนี้ มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก

ประการที่สี่ พบว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งสองด้านในปริมาณต่ำ คือ นักศึกษาชาย นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ นักศึกษาที่ท่องเที่ยวน้อย และนักศึกษามีผลการเรียนต่ำ และมักพบเป็นส่วนใหญ่ว่านักศึกษามีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวน้อย มักจะมีพฤติกรรมรักษาระเบียบน้อยด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา นักศึกษา

นักศึกษามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปริมาณต่ำกว่ากลุ่มอื่น ควรพัฒนาดังนี้

ประการแรก ควรพัฒนาลักษณะสถานการณ์ หรือทางด้านสังคม คือ พัฒนาการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล

ประการที่สอง พัฒนาจิตลักษณะ 5 ตัวแปร โดยอาจพัฒนาทีละตัวแปร หรือพัฒนาทั้ง 5 ตัวแปรพร้อมกัน ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งอนาคตควบคุมตนเอง เหตุผลเชิงจริยธรรม ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสุขภาพจิตดี

ABSTRACT

Title of Thesis : Psycho-Social Correlates of Ecotourist Behavior in University Students
Author : Nipaporn Chodsudsanae
Degree : Master of Arts (Social Development)
Year : 2002

This correlational study aims at examining the antecedents of ecotourist behavior in university students. There are two major objectives. First to find the important situational and psychological correlates of two aspects of ecotourist behavior, i.e. environmental conservation behavior and rule abiding behavior of students while taking tours. Secondly, to identify the types of students who show undesirable touring behaviors.

The sample consists of 400 sophomore and junior students from environmentally related and non-related majors in 2 universities in Bangkok and the vicinity. The students responded to sets of questionnaires assessing 13 variables, mostly employing summated rating method, each with high item discrimination powers and high test reliability. There were 6 research hypotheses which were tested by analyzing the data, using 3 way ANOVA and the Multiple Regression Analysis on the total sample as well as the subsamples classified by some bio-social and background variables.

There are 4 major research findings.

First, students who were in one or more of these 5 favorable situations, i.e. received high love and reasoning child-rearing practices, having high parental modeling, received more information about ecotourism, or highly perceived rule-abiding norm in the touring areas, were the higher scorers on both types of behaviors under studied than their opposites. These results were evident in the total sample, and especially in two types of students namely, students with less touring activities and students with lower educational achievement.

Secondly, students who were higher on one or more of the following psychological characteristics, i.e., more knowledge about ecotourism, having highly favorable attitude

towards ecotouristic behavior, having higher moral reasoning ability, or showing more future orientation and self-control, were the higher scorers on both types of behaviors than their opposites. These results were evident in the total sample, and especially in male and provincial students.

Thirdly, 6 situational predictors, together with 5 psychological predictors could account for 43.4% and 37.6% of the variance in each of the two types of ecotouristic behavior respectively in the total sample, and could account for as high as 47.4% of the variance of environmental conservation behavior in the students from higher socioeconomic status, and 49.5% for the rule-abiding behavior in male students. The first and most important predictor found in all these 4 cases was favorable attitude towards ecotouristic behavior.

Finally, the low scorers on both types of ecotouristic behavior were 4 groups of students, namely, male, Bangkokian, students with less touring activities, and lower academic achievers.

Recommendations:

The students who showed less desirable ecotouristic behaviors, mentioned above, should receive attention on the followings.

First, their parents should be a better model and interact with them with more love and reasoning. In addition, these students should receive more information on ecotourism.

Secondly, their 5 psychological characteristics should be promoted, i.e., favorable attitudes toward ecotouristic behaviors, future orientation and self control moral reasoning ability, knowledge on ecotourism and mental health.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยสำเร็จได้ เนื่องจากบุคคลหลายท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา ความคิดเห็น และเป็นกำลังใจ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ที่ได้ให้คำชี้แนะ และตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอน ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์จิระพร บุณสิน ที่ได้ให้คำชี้แนะในการวิเคราะห์ผลและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงการทำวิทยานิพนธ์ให้กับผู้เขียน และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรสิทธิ์ วชิรขจร ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านของคณะพัฒนาสังคมที่ได้ถ่ายทอดและสร้างความรู้ให้แก่ผู้เขียน

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ชนัญ วงษ์วิภาค รองศาสตราจารย์ ดร.มณีวรรณ ผิวคุ้ม คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และดร.กนกพร บุญส่ง คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความกรุณาผู้เขียนในการทดสอบเครื่องมือวัดกับนักศึกษา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของคณะพัฒนาสังคมที่ได้ให้ความช่วยเหลือประสานงาน ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณคุณปราวณี สุทธิสุคนธ์ คุณปิยนารถ ประจงพิมพ์ ที่ให้ความช่วยเหลือและประสานงานติดต่อกับคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดล ขอขอบคุณคุณอุมาพร รามสินธุ์ น.ต.หญิง ศันสนีย์ นิโรจน์ และเพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจเมื่อท้อแท้

ท้ายสุดนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่คอยช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่างเมื่อมีปัญหา และให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมา

นิภาพร โชติสุดแสนห์

มิถุนายน 2545

บทที่ 1 บทนำ

1.1	ความสำคัญของปัญหา	c1-1	1
1.2	วัตถุประสงค์การวิจัย		4
1.3	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		4
1.4	การประมวลเอกสาร		4
1.4.1	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : ความหมายและการวัด		4
1.4.1.1	พฤติกรรมการเสริมสร้างอนุรักษ์ธรรมชาติและ สถานที่ท่องเที่ยว		7
1.4.1.2	พฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยว		8
1.4.2	สาเหตุของพฤติกรรม		9
1.4.2.1	สถานการณ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		11
	1) การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว		11
	2) การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม กฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว		12
	3) การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		14
	4) ลักษณะครอบครัวกับจิตลักษณะและพฤติกรรมของ เยาวชนไทย		17
	(1) ระดับการศึกษาของบิดามารดา		17
	(2) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล		18
	(3) การมีแบบอย่างจากบิดามารดา	c1-2	22

1.4.2.2	จิตลักษณะกับพฤติกรรมกาห้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	23
1)	เหตุผลเชิงจริยธรรม	24
2)	มุงอนาคต ควบคุมตน	28
3)	สุขภาพจิตดี	30
4)	ความรู้เกี่ยวกับการห้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	31
5)	ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกาห้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	33
1.5	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	36
1.6	นิยามปฏิบัติการของตัวแปร	38
1.7	สมมติฐาน	42
บทที่ 2	วิธีการวิจัย	c2
2.1	กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง	43
2.2	เครื่องมือวัดตัวแปร	44
2.3	การหาคุณภาพเครื่องมือ	54
2.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
2.5	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	c3-1
3.1	ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	58
3.2	ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมกาห้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน	59
3.2.1	ความรู้ของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน	60
3.2.2	ทัศนคติที่ดีของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน	62
3.2.3	พฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน	64
3.2.4	พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน	67
3.3	ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมกาห้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	72
3.3.1	ทัศนคติที่ดีของนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	72

3.3.2	พฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และ มุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	75
3.3.3	พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และ มุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	77
3.4	<u>ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มี ความรู้ฯ ทศนคติที่ดีฯ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน</u>	c3-2 79
3.4.1	พฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาที่มีความรู้ฯ ทศนคติที่ดีฯ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน	80
3.4.2	พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีความรู้ฯ ทศนคติที่ดีฯ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน	84
3.5	ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการทอ้งเที่ยวเชิง อนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีทศนคติที่ดีฯ การรับรู้ปัทธานฯ และมุ่งอนาคต ควบคุมตนแตกต่างกัน	86
3.5.1	ความรู้ฯของนักศึกษาที่มีทศนคติที่ดีฯ การรับรู้ปัทธานฯ และ มุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	87
3.5.2	พฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาที่มีทศนคติที่ดีฯ การรับรู้ ปัทธานฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	89
3.5.3	พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีทศนคติที่ดีฯ การรับรู้ ปัทธานฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	91
3.6	<u>ผลการทำนายพฤติกรรมการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้กลุ่มตัวแปร ลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเป็นตัวทำนาย</u>	c3-3 95
3.6.1	การทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ โดยใช้ กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ เป็นตัวทำนาย	95
3.6.2	การทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบ โดยใช้ กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเป็น ตัวทำนาย	98
3.7	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของพฤติกรรม เสริมสร้างฯกับพฤติกรรมรักษาระเบียบ ระหว่างนักศึกษาที่มีจิตลักษณะ สามด้านต่ำ กับนักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านสูง	102
3.8	ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการทอ้งเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา ผลการเรียน ฐานะของ ครอบครัว และความถึในการทอ้งเที่ยวแตกต่างกัน	104

3.8.1	จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิสำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน	104
3.8.2	จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิสำเนา และความถี่ในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน	107
3.8.3	จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะของครอบครัว และผลการเรียนแตกต่างกัน	110

บทที่ 4 การสรุปและอภิปรายผล

4.1	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน	c4	113
4.1.1	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1		113
4.1.2	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2		117
4.1.3	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3		120
4.1.4	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4		123
4.1.5	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5		125
4.1.6	การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6		126
4.2	การสรุปและอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ		127
4.2.1	ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		127
4.2.2	กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยเชิงเหตุ		130
4.3	ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย		131
4.3.1	ข้อดีของการวิจัย		131
4.3.2	ข้อจำกัดของการวิจัย		132
4.4	ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป		133
4.5	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการศึกษา		133

<u>บรรณานุกรม</u>	bi	135
<u>ภาคผนวก</u>		
<u>ภาคผนวก ก</u>	q	145
<u>ภาคผนวก ข</u>	ap	170
<u>ประวัติผู้เขียน</u>	v	188

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงค่าที่กำหนดระดับฐานะของครอบครัว	45
3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ของนักศึกษา ตามการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ	61
3.2 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน	61
3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีของนักศึกษา ตามการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ	63
3.4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดี ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน	63
3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษา ตามการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ	65
3.6 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน	65
3.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา ตามการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ	68
3.8 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน	68
3.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีของนักศึกษา ตามการรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน	73
3.10 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดี ของนักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	73
3.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษา ตามการรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน	76
3.12 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	76
3.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา ตามการรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน	78

3.14	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ ของนักศึกษาที่มี การรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	78
3.15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษา ตามความรู้ฯ ทักษะที่ดีๆ และเหตุผลเชิงจริยธรรม	82
3.16	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มี ความรู้ฯ ทักษะที่ดีๆ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน	82
3.17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของ นักศึกษา ตามความรู้ฯ ทักษะที่ดีๆ และเหตุผลเชิงจริยธรรม	85
3.18	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มี ความรู้ฯ ทักษะที่ดีๆ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน	85
3.19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ฯของนักศึกษา ตาม ทักษะที่ดีๆ การรับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน	88
3.20	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ฯ ของนักศึกษาที่มีทักษะที่ดีๆ การ รับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน	88
3.21	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษา ตามทักษะที่ดีๆ การรับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน	90
3.22	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มี ทักษะที่ดีๆ การรับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	90
3.23	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของ นักศึกษา ตามทักษะที่ดีๆ การรับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน	92
3.24	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ ของนักศึกษาที่มี ทักษะที่ดีๆ การรับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน แตกต่างกัน	92
3.25	เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายและตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวถูก ทำนายคือ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว ในกลุ่ม รวมและกลุ่มย่อย	96
3.26	เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายและตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวถูก ทำนาย คือ พฤติกรรมรักษาระเบียบ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย	99
3.27	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรม รักษาระเบียบ ระหว่างผู้ที่มีจิตลักษณะ 3 ประการสูงและต่ำ ใน กลุ่มรวมและกลุ่มย่อย	103

3.28	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ตามเพศ ภูมิสำเนา และผลการเรียน	106
3.29	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรม การทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ที่มีเพศ ภูมิสำเนา และ ผลการเรียนแตกต่างกัน	106
3.30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ตามเพศ ภูมิสำเนา และความถี่ในการทอ้งเที่ยว	109
3.31	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรม การทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิสำเนา และ ความถี่ในการทอ้งเที่ยวแตกต่างกัน	109
3.32	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ตามเพศ ฐานะของครอบครัว และผลการเรียน	111
3.33	แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรม การทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะของครอบครัว และผลการเรียนแตกต่างกัน	111

ภาคผนวก ข

1	แสดงข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา	171
2	แสดงคะแนนต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร อิสระและตัวแปรตาม	173
3	แสดงกลุ่มของตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางตาม สมมติฐาน	173
4	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทอ้งเที่ยว เชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามการมีแบบอย่างจากบิดามารดาและการรับข่าวสาร เกี่ยวกับการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มกรุงเทพฯ	175
5	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทอ้งเที่ยว เชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามการมีแบบอย่างจากบิดามารดาและการรับข่าวสาร เกี่ยวกับการทอ้งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มฐานะต่ำ	175

- 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลและการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มเพศชาย 175
- 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มท่องเที่ยวน้อย 176
- 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และการมีแบบอย่างจากบิดามารดาในกลุ่มผลการเรียนต่ำ 176
- 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มฐานะต่ำ 176
- 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มเพศหญิง 177
- 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มเพศหญิง 177
- 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ 177
- 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในนักศึกษา กลุ่มเพศชาย 178
- 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ 178
- 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ 178
- 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ 179

[illegible]

28	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคู่กัน ในกลุ่มนักศึกษาที่ท่องเที่ยวมาก	183
29	ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 1 ของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในกลุ่มต่าง ๆ	183
30	ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 2 ของพฤติกรรมเสริมสร้างฯในกลุ่มต่าง ๆ	184
31	ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 3 ของพฤติกรรมเสริมสร้างฯในกลุ่มต่าง ๆ	184
32	ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 1 ของพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มต่าง ๆ	185
33	ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 2 ของพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มต่าง ๆ	185
34	ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 3 ของพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มต่าง ๆ	186
35	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามภูมิสำเนาและผลการเรียน ในนักศึกษากลุ่มรวม	186
36	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามเพศและภูมิสำเนา ในนักศึกษากลุ่มรวม	187
37	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามภูมิสำเนาและความถี่ในการท่องเที่ยว ในนักศึกษากลุ่มรวม	187
38	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามเพศ ฐานะของครอบครัว และผลการเรียน ในนักศึกษากลุ่มรวม	187

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การท้องเทียวเชิงอนุรักษ์	37
3.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับ ข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มฐานะต่ำ	70
3.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท้องเทียว พิจารณา ตามความรู้เกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มรวม	81
4.1 ปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท้องเทียว เชิงอนุรักษ์	129

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและความสมบูรณ์ด้านการท่องเที่ยวมากประเทศหนึ่ง เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีคุณภาพดึงดูดใจนักท่องเที่ยวอยู่ทั่วประเทศ (เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ, 2538: 3) ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ และศิลปกรรมของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง สภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงาม น่าสนใจต่อการเดินทางไปเที่ยวชม ได้แก่ ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ชายทะเล เกาะ 2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปกรรม หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและสร้างขึ้นในปัจจุบัน และได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่าทางศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ได้แก่ พระราชวัง วัด โบราณวัตถุ โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ต่าง ๆ (จักรกฤษณ์ ศุวเดชาเทพ, 2532: 47) ทรัพยากรการท่องเที่ยวดังกล่าวมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง จึงต้องมีการอนุรักษ์ไว้เพื่อดึงดูดความสนใจและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยว (เต็มดวง รัตนทัศนีย์, 2531: 40) รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวนอกจากจะก่อให้เกิดการจ้างงานอย่างกว้างขวางแล้วยังเป็นวิถีทางที่จะนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศวิธีหนึ่ง การท่องเที่ยวจึงถูกนำไปใช้เป็นเส้นทางลัดไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเริ่มต้นอย่างจริงจังในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี นับจากนั้นเป็นต้นมาการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ได้รับการบรรจุเป็นนโยบายการบริหารพัฒนาประเทศของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย (วิจิตรา ชัยศรี, 2537: 137 - 146)

นโยบายของรัฐบาลนอกจากจะชักจูงนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เข้ามาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้นแล้ว ยังส่งเสริมให้คนไทยหันมาเที่ยวเมืองไทย เพื่อรักษาเงินตราภายในไม่ให้ไหลออกนอกประเทศ ซึ่งนโยบายส่งเสริมให้ไทยเที่ยวไทยนั้น ยังก่อให้เกิดประโยชน์ คือ เป็นการทัศนศึกษาเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทย สร้างทัศนคติ โลกทัศน์ ความรักประเทศไทย รักธรรมชาติ ถ้า

ผู้ท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งหมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งแล้วปฏิบัติหรือแสดงออกด้วยการทำตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวในขณะที่มีการท่องเที่ยว โดยไม่ทำลายหรือทำให้สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ส่งเสริมการอนุรักษ์รักษาสภาพแวดล้อมที่ดั้งเดิมให้คงอยู่ ซึ่งหากนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลทั้งต่อตัวนักท่องเที่ยว สถานที่ และประเทศไทย จึงควรส่งเสริมให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ เช่น นิสิตนักศึกษาให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้น

จากการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ การศึกษาทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดทำคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และรายงานส่วนบุคคล พบความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวปรากฏเป็นปัญหาให้เห็นชัดเจนค่อนข้างรุนแรงและกว้างขวางทั้งในด้านกายภาพและในด้านพฤติกรรม แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ทั้งหมดถูกทำลายมากบ้างน้อยบ้าง อันทำให้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมเสื่อมลง บางแหล่งเสื่อมโทรมจนยากที่จะฟื้นฟู หรือต้องใช้เวลานานกว่าจะฟื้นตัว ปรากฏการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นี้ ส่วนหนึ่งเกิดจาก “นักท่องเที่ยว” ซึ่งพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวศิลปกรรม ทั้งที่ทำได้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือรู้แต่ยังกระทำโดยขาดสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีไว้ พฤติกรรมดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ 1) พฤติกรรมการทิ้งขยะไม่เป็นที่ แหล่งท่องเที่ยวแทบทุกแห่งจะมีปัญหาการฟุ้งกระจายของขยะและการทิ้งขยะ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยมักจะมีพฤติกรรมการบริโภคและการทิ้งขยะที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ นักท่องเที่ยวนิยมนำอาหารไปรับประทานภายในแหล่งท่องเที่ยว และทิ้งเศษอาหารภาชนะใส่อาหารที่เลิกใช้แล้ว เช่น ชวด ครอบง พลาสติก ถูกโยนทิ้งเกลื่อนกลาดตามข้างทาง ทั้งในบริเวณป่าเขา อันเป็นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ป่า ถ้ำ น้ำตก แหล่งน้ำ ชายฝั่งทะเล โบราณสถาน วัด รวมทั้งบริเวณลานจอดรถ และบริเวณอื่น ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไป จากการศึกษาของวรรณพร วณิชชานุกร และคณะ (2541: 142) พบว่า ประมาณ 2 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดเห็นขยะทิ้งไว้เกลื่อนกลาดตามเส้นทางท่องเที่ยว และผู้นำชุมชน ประชาชนในท้องถิ่นมีความเห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทิ้งขยะไม่เป็นที่มากกว่าชาวต่างชาติ 2) พฤติกรรมการทำลายสภาพธรรมชาติโดยการขีดเขียน แกะสลักลงบนก้อนหิน ต้นไม้ ผนังถ้ำ จากการสำรวจพบว่าถ้าส่วนมากจะมีร่องรอยเขียนภาพ เขียนชื่อ สลักบนผนัง ซึ่งเป็นการทำลายธรรมชาติดั้งเดิม ทำให้ความเป็นธรรมชาติเสียไป เกิดความสกปรกกรูกรัง เช่น ถ้ำลอด 3) พฤติกรรมการหักเห็ด พืชพันธุ์ไม้ ดอกไม้ ปะการัง กัลปังหา การเก็บก้อนหิน เปลือกหอยชนิดต่าง ๆ เพื่อเป็นที่ระลึก จากการศึกษาของ วรรณพร วณิชชานุกร และคณะ (2541: 143) พบว่า ประมาณ 1 ใน 5 ของนักท่องเที่ยว เห็นนักท่องเที่ยวคนอื่นเด็ดดอกไม้

ใบไม้ หรือชุดต้นไม้ออกจากพื้นที่อนุรักษ์ 4) การเหยียบย่ำ หรือสัมผัสปะการัง หินงอกหินย้อย ทำให้ปะการังแตกหักเสียหาย เกิดการแปรสภาพของหินงอกหินย้อย จากเดิมที่มีลักษณะหินขาว สะอาด มีประกายระยิบระยับ กลายเป็นสีดำคล้ำ 5) พฤติกรรมการส่งเสียงอีกทีในสถานที่ท่องเที่ยวโดยการตะโกน พุดคุย ร้องรำทำเพลง การเปิดเครื่องเสียง หรือเล่นเครื่องดนตรี เป็นการรบกวนความสงบสุขของสัตว์นานาชนิด สัตว์ป่าไม่กล้าปรากฏตัว เกิดความอ่อนแอในระยะผสมพันธุ์และวางไข่ เกิดผลกระทบต่อถิ่นที่อยู่อาศัย อาหารการกิน และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสัตว์ 6) การเดิน หรือการจอดยานพาหนะในสนามหญ้าที่ห้ามเดินผ่าน หรือห้ามจอด โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถาน วัดวาอาราม หรือการเดินทางออกนอกเส้นทางที่แหล่งท่องเที่ยวกำหนดไว้ ซึ่งอาจทำลายพันธุ์ไม้บางชนิดที่หายาก 7) พฤติกรรมการซื้อของที่ระลึก โดยเฉลี่ยคิดเป็นงบประมาณถึงร้อยละ 30 ของรายจ่ายในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีการเก็บเปลือกหอย ปะการัง ปูเสฉวนที่นิยมนำมาทำเป็นของที่ระลึก รวมทั้งของที่ระลึกประเภทไม้แกะสลัก เซรามิก ซึ่งเป็นผลผลิตจากป่าไม้ในเขตป่าสงวน (เต็มดวง รัตนทัศนีย์, 2531: 43) และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมักนิยมชิมอาหารประเภทสัตว์ป่า ก่อให้เกิดการล่าสัตว์ป่า เพื่อเป็นอาหารแก่นักท่องเที่ยว อาหารปามีจำหน่ายในร้านอาหารทั่วไปในตัวเมือง เช่น เนื้อกวาง หมู แก้ง หมูป่า เป็นต้น

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ โดยเสริมสร้างพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และป้องกันพฤติกรรมเชิงทำลาย ซึ่งควรส่งเสริมในคนรุ่นใหม่ของประเทศ คือ เยาวชนไทย โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในวัยที่นิยมทำกิจกรรม มีเวลา ความพร้อม ความสามารถในการตัดสินใจ ท่องเที่ยวระดับหนึ่ง เป็นกลุ่มบุคคลที่มีฐานะปานกลาง-สูง จึงมีทุนทรัพย์ใช้จ่ายไปในเรื่องของการท่องเที่ยวพักผ่อน ในอนาคตข้างหน้าเมื่อประกอบอาชีพมีงานทำ ฐานะดีขึ้น กลุ่มบุคคลเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มและหลากหลายมากขึ้น ดังนั้นหากสามารถสนับสนุนให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แล้ว บุคคลเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการรักษา รับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถกระจายความรู้ ความคิด ประสบการณ์ที่ได้รับสู่เยาวชน นักศึกษาและประชาชนรุ่นต่อไป แต่ขณะนี้พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีคุณภาพและปริมาณที่หลากหลาย จึงควรแสวงหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากความสำคัญข้างต้นจึงเป็นที่มาของการวิจัยเพื่อแสวงหาปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยศึกษาสาเหตุภายในจิตใจ และลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักศึกษาประเภทต่าง ๆ ซึ่งเอื้ออำนวยหรือขัดขวางพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หลายด้าน ภายใต้หัวข้อ “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย” ซึ่งปัจจัยทางจิตสังคม หมายถึง ปัจจัยหลายด้านของบุคคลผู้ถูกศึกษาทั้งทางจิตใจหรือจิตลักษณะและทางด้านสังคม ทางด้านสังคม หรือ

ลักษณะสถานการณ์ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ศึกษาทั้งใกล้ตัวผู้ถูกศึกษา เช่น การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และไกลตัวผู้ถูกศึกษาที่สะสมมาในอดีตและได้รับในปัจจุบัน เช่น การอบรมเลี้ยงดู การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งความรู้ที่ได้จากผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเยาวชนไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่าลักษณะสถานการณ์มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. เพื่อศึกษาถึงจิตลักษณะด้านต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ว่าเป็นนักศึกษาประเภทใดบ้าง
3. เพื่อแสวงหาตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาประเภทต่าง ๆ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ในการแสวงหาปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา
2. เป็นพื้นฐานในการศึกษาทางด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา และกำหนดนโยบายเสริมสร้างและป้องกันคุณภาพของเยาวชนไทย แก้ไขปัญหาที่เกิดกับแหล่งท่องเที่ยว

1.4 การประมวลเอกสาร

1.4.1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : ความหมายและการวัด

พฤติกรรม หมายถึง กริยาอาการ หรือปฏิกิริยาที่แสดงออกหรือเกิดขึ้น เมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (stimulus) ซึ่งมาจากภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้ และปฏิกิริยาที่แสดงนั้นมีได้เป็นพฤติกรรมทางกายเท่านั้น แต่รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตใจด้วย (อุทัย หิรัญโต, 2526: 14) ดังนั้นจึงสามารถแบ่งพฤติกรรมโดยอาศัยการสังเกตออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) พฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior) คือ การกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน

ตัวบุคคล ซึ่งสมองจะทำหน้าที่รวบรวมและสั่งการ ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้ 2) พฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) คือ ปฏิบัติการของบุคคล หรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ทั้งทางวาจา การกระทำ ท่าทางต่าง ๆ และสามารถจำแนกพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) พฤติกรรมปกติ เป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม กฎหมาย กฎระเบียบของสังคม ซึ่งพฤติกรรมลักษณะนี้สังคมต้องการให้มีในปริมาณที่มาก 2) พฤติกรรมผิดปกติ หรือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามวัฒนธรรม กฎเกณฑ์ กฎระเบียบของสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบนนี้อาจเบี่ยงเบนไปในทางบวกหรือลบก็ได้ (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์, 2526: 98-105) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นพฤติกรรมอีกประเภทหนึ่งที่สังคมในปัจจุบันต้องการ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการเดินทางที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติตนให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติหรือชุมชนนั้น โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศของสิ่งแวดล้อม สังคม หรือต่อชุมชน (พงศ์ศาสน์ พิทักษ์มหาเกตุ, 2538: 37) พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มาจากคำว่า “Ecotourism” ซึ่งเป็นคำผสมกันระหว่าง “Ecology” หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า “Tourism” หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการท่องเที่ยวยังมีการใช้ภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ “Sustainable Tourism” “Nature Tourism” หรือ “Biotourism” หรือ “Green Tourism” หรือ “Conservation Tourism” “Ecotourism” ในวงการท่องเที่ยวและแวดวงวิชาการไทยได้บัญญัติศัพท์ภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น นิเวศสัญจร การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น โดยคำที่ได้รับความนิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุดคำหนึ่งคือ “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” นิยามหรือความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีผู้ให้นิยามไว้มากมาย ซึ่งสามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ คือ 1) เป็นการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ โดยเสริมสร้างรักษาสภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สถานที่ที่ดั้งเดิมดั้งเดิมให้คงอยู่ เป็นการพัฒนาโดยถือว่าการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมของระบบนิเวศ (Ziffer, 1989: 6; Hunt, 1992: 2-3; Western, 1993: 7-8; Nelson, 1994: 248-255; Gunn, 1994: 245; Australia Department of Tourism, 1994: 17; ภราเดช พยัมิเชียร, 2537: 29; เสรี วังสไพจิตร, 2537: 22) 2) เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ การรบกวน หรือการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม หรือพยายามให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม น้อยที่สุด โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ (Ceballos-Lascurian, 1987: 14; Ziffer, 1989: 6; Hunt, 1992: 2-3; ภราเดช พยัมิเชียร, 2537: 29; เสรี วังสไพจิตร, 2537: 22; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538: 11) 3) เป็นการเพิ่มพูน

คุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม หรือเป็นผลประโยชน์ต่าง ๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ ในขณะเดียวกันก็เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น (Western, 1993: 7-8; Nelson, 1994: 248-255; Gunn, 1994: 245; Australia Department of Tourism, 1994: 17; ภราเดช พยัฆวิเชียร, 2537: 29)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีจุดมุ่งหมายในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการไปในทิศทางที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน นักท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเป็นผู้หนึ่งที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิด ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวได้ หากนักท่องเที่ยวเดินทางอย่างรู้ ระวังระหว่างที่เดินทางนั้นอยู่ในระบบนิเวศของสิ่งใด เกิดขึ้นได้อย่างไร และรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่เข้าไปอยู่ รับบทบาทหน้าที่ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ดังนั้นสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (อนุชา เล็กสกุล, 2542: 3/17-3/18, 3/69-3/70) จึงได้เสนอแนวความคิดในการปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวไว้ดังนี้ 1) การปฏิบัติก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวควรมีการเตรียมการศึกษาหาความรู้ โดยมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ/หรือเข้ารับการอบรมก่อนเดินทาง หรือการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ก่อนเดินทาง กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการเดินทาง มีการเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือในการท่องเที่ยวครบถ้วนด้วยตนเองหรือตามคำแนะนำ โดยให้ความสำคัญในอุปกรณ์ที่รักษาสภาพแวดล้อม และไม่ทิ้งให้เป็นมูลฝอยในขณะท่องเที่ยว เช่น กระติกน้ำ กล่องอาหาร กล่องส้วมทางไกล 2) การปฏิบัติในระหว่างท่องเที่ยว คือ มีการติดต่อในพื้นที่เพื่อให้ทราบรายละเอียดที่ชัดเจน ตรวจสอบจุดมุ่งหมายการเรียนรู้กับแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกำหนดขั้นตอนในการท่องเที่ยว การรับบริการ และการปฏิบัติตน 3) การปฏิบัติตนเฉพาะบุคคลในขณะท่องเที่ยว เป็นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ หรือที่เห็นสมควร และส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตนให้เหมาะสมทั้งในเวลาที่มีผู้ควบคุมและไม่มี(ต่อหน้าและลับหลัง) มีความกระตือรือร้นและตระหนักในการรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศอยู่เสมอ มีความสนใจใฝ่รู้ในระหว่างท่องเที่ยว ให้ความสำคัญต่อข้อมูล กิจกรรมสื่อความหมายหรืออื่น ๆ ที่เสริมสร้างความรู้และความตระหนักที่ดี มีความยินดีจ่ายในการช่วยรักษาสภาพแวดล้อม (เน้นการจ่ายทางตรงลงในพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น การบริจาค การจ่ายค่าบริการ การส่งเสริมแนะนำ เป็นต้น) ไม่สนับสนุนกิจกรรมการบริการที่มีลักษณะทำลายสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ 4) การปฏิบัติหลังการท่องเที่ยว เป็นการปฏิบัติติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และแสดงความคิดเห็น มีการเรียนรู้ต่อเนื่องหลังจากกลับจากการท่องเที่ยว ช่วยสื่อ ขยาย เผยแพร่ข้อมูลที่ได้รับต่อผู้อื่น

สำหรับงานศึกษานี้ยึดแนวทางการปฏิบัติตนเฉพาะบุคคลในขณะท่องเที่ยวในการศึกษา พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แนวทางการปฏิบัติตนเฉพาะบุคคลดังกล่าวสามารถสรุป ประเด็นสำคัญได้ 3 ประเด็น คือ 1) พฤติกรรมการเสริมสร้างและอนุรักษ์ ส่งเสริมให้ผู้อื่น ปฏิบัติตนให้เหมาะสมทั้งในเวลามีผู้ควบคุมและไม่มี มีความยินดีจ่ายในการช่วยรักษาสีงแวดล้อม ไม่สนับสนุนกิจกรรมการบริการที่มีลักษณะทำลายสีงแวดล้อมและระบบนิเวศ 2) พฤติกรรม การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยว 3) พฤติกรรมการศึกษาเรียนรู้ คือ ให้ความสำคัญ ต่อข้อมูล และกิจกรรมสื่อความหมาย สนใจสอบถามเรียนรู้สภาพแวดล้อม วิถีชีวิตวัฒนธรรม ของชาวบ้านบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการศึกษาดังนี้เป็นการวัดพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ใน 2 ประเด็นแรก

1.4.1.1 พฤติกรรมการเสริมสร้างอนุรักษ์ธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยว มี ผู้ศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไว้มากมาย ทั้งการอนุรักษ์พลังงาน อนุรักษ์น้ำ ป่าไม้ ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสีงแวดล้อม อาทิ การศึกษาของสิริลักษณ์ สุรการ (2539: 3) ในการ ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สีงแวดล้อมของนักเรียน โดยวัดพฤติกรรมการอนุรักษ์สีงแวดล้อม ในความหมายว่า การป้องกัน รักษา ปรับปรุง สงวน รวมทั้งการรู้จักใช้สีงแวดล้อมอย่าง ประหยัด และให้ประโยชน์สูงสุดเกี่ยวกับน้ำ และการรักษาความสะอาด เช่นเดียวกับการศึกษาของ อีรวี เรือนสิงห์ (2541: 33-34) ในการศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สีงแวดล้อม โดยวัด พฤติกรรมการอนุรักษ์สีงแวดล้อมเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า เชื้อเพลิง น้ำ การอนุรักษ์ต้นไม้ การรักษาความสะอาดทั้งในและนอกบริเวณสถานศึกษา งานวิจัยของภาณุเดช ชัดเจนงาม (2541: 6) ในการศึกษาพฤติกรรมอนุรักษ์สีงแวดล้อมทั้งด้านพลังงาน ต้นไม้ และการรักษา ความสะอาด การศึกษาของ จีระศักดิ์ วารินทร์ (2538: 24-25) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์สีงแวดล้อม โดยวัด 2 ด้าน คือ 1) การร่วมมือ ได้แก่ การชักชวน การตักเตือน การให้คำแนะนำ การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการรักษาความสะอาดของที่อยู่อาศัยหรือที่ สาธารณะ ดูแลรักษาเครื่องยนต์ ไม่ทิ้งขยะและของเสียในแม่น้ำลำคลอง 2) ร่วมกิจกรรม คือ การบริจาคเงิน การไม่ซื้อสินค้าที่ทำลายสีงแวดล้อม ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐและเอกชนในการ ปลุกต้นไม้ในที่สาธารณประโยชน์ งานวิจัยของสุลลีย์ อารงค์สกุลศิริ (2537: 47) ในการวิจัย พฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยวัดจากพฤติกรรมการรักษาความสะอาด และ พฤติกรรมการแยกประเภทขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์

ส่วนงานวิจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสริมสร้างอนุรักษ์ธรรมชาติและสถานที่ ท่องเที่ยว เช่น งานวิจัยของ ปิยาภรณ์ รัตนเจษฎา (2541: 7-8) ในการศึกษาพฤติกรรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว โดยวัดจากการกระทำหรือการแสดงออกของ นักท่องเที่ยวในขณะท่องเที่ยว ในลักษณะที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่ทำลายหรือทำให้สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม

และวัฒนธรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นด้วย ซึ่งพิจารณาพฤติกรรมใน 4 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ 2) พฤติกรรมรักษาความสะอาด 3) พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 4) พฤติกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น งานวิจัยของกมลลา สุพรรณ (2540: 5) ในการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการวัดการปฏิบัติตนในระหว่างการท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นการปฏิบัติหรือการกระทำที่ถูกหรือผิดก็ได้ในการรักษา ใช้สิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งคงสภาพไว้ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สูญเสียและทำลาย งานวิจัยของลลิตา โกชนพันธ์ (2539: 53-54) ในการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์ สัจจร โดยวัด 5 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยว 2) พฤติกรรมรักษาความสะอาด 3) พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ 4) พฤติกรรมช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยว 5) พฤติกรรมเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น งานวิจัยของ เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 10) ในการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยวัด 4 ด้าน คือ พฤติกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ พฤติกรรมการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว พฤติกรรมการสนับสนุนหรือช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

ประเด็นดังกล่าวข้างต้นเมื่อนำมาใช้ศึกษาครั้งนี้ใช้ชื่อตัวแปรว่า “พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว” ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลท่องเที่ยวไปในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแล้วช่วยรักษาสภาพแวดล้อมที่ดั่งเดิมดั้งเดิมให้คงอยู่ หรือช่วยฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ช่วยเก็บขยะที่เกลื่อนกลาดในสถานที่ท่องเที่ยว สอดส่องดูแลพฤติกรรมเชิงทำลายพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ แล้วรายงานต่อเจ้าหน้าที่เมื่อพบเห็น สนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยว งดการซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายสภาพทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ อาทิ ปะการัง สัตว์น้ำ พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ควรสงวนรักษาไว้ วัดด้วยมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

1.4.1.2 พฤติกรรมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาระเบียบที่ดั่งเดิมของสถานที่ ไม่ทำลายหรือก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ หรือไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อสถานที่ ซึ่งในงานวิจัยของพูนฤดี สุวรรณพันธุ์ (2537: 36) ได้วัดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยเป็นการวัดการแสดงออกต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งของด้วยการกระทำที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะแสดงออกทางกาย เช่น ขว้างปา ทับตี ชกต่อย ทำลาย เป็นต้น หรือการแสดงออกทางวาจา เช่น การด่าด้วยถ้อยคำหยาบ ข่มขู่ ได้เถียง ตะโกน เป็นต้น ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมหลายเรื่องที่ผ่านมา ได้ศึกษาวิจัยโดยรวมเอาพฤติกรรมการส่งเสริมอนุรักษ์และพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือการรักษาระเบียบไว้ด้วยกัน ดังนั้นในหัวข้อนี้จะนำการวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาระเบียบ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ปะปนอยู่กับการส่งเสริมอนุรักษ์ออกมา ดังงานวิจัยของธีรวิ เรือนสิงห์ (2541: 33-38) มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาระเบียบ คือ พฤติกรรมการรักษาความสะอาด ทั้งขยะลงถังขยะหรือบริเวณที่จัดไว้ให้ทิ้ง ไม่ขีดเขียนทำรอยถาวรไว้ในที่ที่ไม่สมควร และรักษาความสะอาดบ้านเรือน และงานวิจัยของจิระศักดิ์ วารินทร์ (2538: 24-25) ในการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่โดยการไม่ทิ้งขยะและของเสียลงในแม่น้ำลำคลอง และในงานวิจัยของ สุวลัย อารังค์สกุลศิริ (2537: 47) ในการวัดพฤติกรรมการรักษาความสะอาด โดยการไม่ทิ้งขยะในที่ที่ไม่สมควร แต่ทิ้งลงในถังรองรับ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ ปิยาภรณ์ รัตนเจษฎา (2541: 7) ได้จัดการกระทำหรือการแสดงออกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวในส่วนของการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวในขณะที่ท่องเที่ยว ไม่ทำลายหรือทำให้สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ งานวิจัยของสุชาดา วรรณมานี (2542: 32) ในการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพิจารณาจากความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งเสริมความรู้ การอนุรักษ์ การรักษาสภาพแวดล้อม มีการเตรียมตัวก่อนเดินทาง ระหว่างการท่องเที่ยว และหลังการท่องเที่ยว โดยระหว่างการท่องเที่ยวนั้น เป็นการวัดการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่รบกวนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

ประเด็นดังกล่าวเมื่อนำมาศึกษาในครั้งนี้ใช้ชื่อตัวแปรว่า “พฤติกรรมรักษาระเบียบ” ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมหรือสร้างมลพิษ เช่น การรักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาด การไม่ขีดเขียนทำลาย ไม่เดินออกนอกเส้นทางที่ทางแหล่งท่องเที่ยวกำหนด ไม่หัก/เด็ด/สัมผัส/หรือเก็บไปเป็นที่ระลึก อาทิ พืชพันธุ์ไม้ ปะการัง กัลปังหา หินงอกหินย้อย เปลือกหอย ไม่ส่งเสียงดังอีกทีก เป็นต้น วัดโดยการให้นักเรียนรายงานการปฏิบัติตามในขณะที่ท่องเที่ยวด้วยการใช้แบบวัดชนิดมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

1.4.2 สาเหตุของพฤติกรรม

รูปแบบที่สำคัญของทฤษฎีต่าง ๆ ที่ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ คือ รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมกลุ่มหนึ่ง (Magnusson and Endler, 1977:18-21) ได้ประมวลทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่ใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเอาไว้แล้วสรุปว่าพฤติกรรมมนุษย์อาจมีสาเหตุพร้อมกันได้ถึง 4 ประเภท คือ 1) ลักษณะสถานการณ์ปัจจุบัน 2) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ ที่เรียกว่า

ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) อาจวิเคราะห์ได้โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง โดยมีตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ที่เป็นตัวแปรอิสระ 2 ตัว และพฤติกรรมที่เป็นตัวแปรตาม 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic Interaction) เป็นตัวแปรสาเหตุอีกตัวหนึ่ง เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับจิตลักษณะเดิมของเขา ทำให้เกิดจิตลักษณะตามสถานการณ์ในบุคคลนั้นขึ้น เช่น ทศนคติต่อสถานการณ์นั้น หรือต่อพฤติกรรมที่จะทำ ความวิตกกังวลตามสถานการณ์ ความเชื่ออำนาจในตนในเรื่องนั้น เป็นต้น

ในการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์สาเหตุทางด้านจิตใจของพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทยนั้น การวิจัยที่นำมาใช้ส่วนใหญ่จะยึดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ก้าวหน้าที่สุดในปัจจุบันของวิชาการทางจิตวิทยา ในรูปแบบการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมแบบปฏิสัมพันธ์นิยมนี้ ได้มีการเอาสาเหตุภายนอกหรือสาเหตุทางด้านสถานการณ์เข้ามาประกอบกับสาเหตุภายใน โดยการวิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะบางประการของผู้ที่อยู่อาศัยในสถานการณ์เดียวกัน หรือสถานการณ์ที่คล้ายกัน แต่ยังมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันว่าย่อมมีสาเหตุที่สำคัญจากจิตใจ เช่น จิตลักษณะเชิงจริยธรรม บุคลิกภาพ แรงจูงใจ คุณธรรม ค่านิยมต่าง ๆ ตลอดจนสติปัญญา และสุขภาพจิตที่แตกต่างกัน ในการวิจัยที่เข้ามাত্রฐานเหล่านี้จึงต้องมีการเลือกกลุ่มผู้ถูกศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบต่าง ๆ ซึ่งมีพฤติกรรมหนึ่งในปริมาณที่แตกต่างกัน ให้กลุ่มเหล่านี้มีความเท่าเทียมกันทางด้านสถานการณ์และลักษณะทางชีวสังคมของผู้ถูกศึกษา ทั้งนี้เพื่อขจัดอิทธิพลของสถานการณ์ออกจากปรากฏการณ์ที่ศึกษาเสียก่อน

ในรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมนี้ จะต้องมีการศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะทางจิตของผู้กระทำ กับลักษณะของสถานการณ์ที่พฤติกรรมนั้นปรากฏ โดยอาจจะศึกษาได้ใน 2 วิธี คือ วิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติ และวิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ในรูปของจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้กระทำนั้น เช่น ทศนคติต่อสถานการณ์นั้น การรับรู้ หรือการเห็นความสำคัญของสถานการณ์นั้น การให้ความหมายแก่สถานการณ์นั้น ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่แตกต่างกันไปได้มากในแต่ละบุคคลที่ถูกศึกษา ทั้ง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือคล้ายกัน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์เดิมทำให้การเรียนรู้และรับรู้ในปัจจุบันแตกต่างกัน การวิจัยที่นำมาใช้เป็นหลักในการสร้างทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมนี้ ถ้าเป็นการวิจัยเชิงทดลองก็จะใช้ปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติวิเคราะห์ ถ้าเป็นการวิจัยภาคสนามจะมีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวในรูปของจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105-108)

การกำหนดกลุ่มตัวแปรเชิงเหตุของพฤติกรรมการทอ่งเที้ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในครั้งนี จึงเป็นการศึกษาที่ยึดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม โดยจะประมวลผลวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสาเหตุด้านสถานการณ์และด้านจิตใจ เพื่อกำหนดตัวแปรอิสระและสมมติฐานในการศึกษาดังต่อไปนี้

1.4.2.1 สถานการณ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคล และไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งอยู่ในสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม (ซาดา จิตพิทักษ์, 2525: 71-74) ทั้งใกล้และไกลตัวผู้ถูกศึกษา ทั้งที่สะสมมาในอดีตและรับรู้ในปัจจุบัน โดยในครั้งนี้ได้กำหนดสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่คาดว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และลักษณะครอบครัว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง การรับทราบของบุคคลถึงสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวว่า สะอาดเรียบร้อย หรือสกปรก มีสภาพของขยะเกลื่อนเกลื่อน มีการขีดเขียนทำลาย หรือมีสภาพเสื่อมโทรมมากน้อยเพียงไร (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, 2528: 5/13)

การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์ รักษาระเบียบวินัย ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ว่า หากบุคคลเข้าไปอยู่บริเวณที่สะอาดโล่งเรียบร้อย บุคคลนั้นจะไม่กล้าเป็นบุคคลแรกที่ทำลายความสะอาดนั้น เนื่องจากเกิดความประทับใจ และความเคารพในสถานที่ เกิดความรักและอึดเอมใจ อันมีผลทำให้มีพฤติกรรมการทำลายสถานที่ท่องเที่ยวน้อยลง แต่หากบุคคลเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่สกปรก มีขยะทิ้งเกลื่อนเกลื่อน บุคคลจะมีความเคารพในสถานที่น้อยลง การแสดงพฤติกรรมในเชิงทำลายจึงมีแนวโน้มมากขึ้น ดังผลการวิจัยของ Cialdini and others (1990 อ้างถึงใน สุวลัย อารังศ์สกุลศิริ, 2537: 31) ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามทัศนสถานทางสังคมในการลดปริมาณขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยศึกษาพฤติกรรมการทิ้งขยะของผู้ที่จอดรถในโรงพยาบาล จำนวน 139 คน ซึ่งพฤติกรรมการทิ้งขยะในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมการทิ้งใบปลิวที่ผู้วิจัยได้นำแจกไว้หน้ากระถกรถยนต์ที่จอดไว้ ผู้วิจัยได้จัดสภาพแวดล้อม 2 ลักษณะ คือ สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยขยะ กับสภาพแวดล้อมที่สะอาด ไม่มีขยะ ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยขยะมีพฤติกรรมการทิ้งขยะมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด เรียบร้อย

สรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมาก คือ สะอาดเรียบร้อย เป็นผู้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่านักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย

2) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของสถานที่ท่องเที่ยว

ทัศนคติ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรม หรือค่านิยมที่สังคมกำหนดแนวทางไว้ให้บุคคลยึดถือปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเข้าใจในกลุ่มเดียวกัน เกิดความแน่นอน และความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม ซึ่งได้แก่ กฎระเบียบ กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี (ปนาณี จิตติวัฒนา, 2523: 55-56)

ทัศนคติเป็นสิ่งมนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อควบคุมสังคมมนุษย์ให้สามารถวางระเบียบ ควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกของสังคมในทางที่ทำให้สมาชิกเหล่านี้ปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ที่เป็นการตอบสนองความต้องการจำเป็นของสังคม อิทธิพลของทัศนคติมีต่อบุคคลอย่างลึกซึ้งทั้งทางสภาพความรู้สึกนึกคิด ทางจิตใจ และทางพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอก โดยเหตุที่มนุษย์ต้องอยู่ในสังคม ทำให้ทัศนคติกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ทัศนคติซึ่งบุคคลรับไว้ภายในจิตใจจะเป็นแนวทางและกำหนดการตัดสินใจการคาดคะเนเกี่ยวกับตัวเองและคนอื่น ทัศนคติสร้างความรับผิดชอบชั่วดี ความถูกต้องตามธรรมเนียมคลองธรรม (ปนาณี จิตติวัฒนา, 2523: 56)

ทัศนคติทางสังคมส่วนหนึ่งจึงเป็นการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือคนใกล้ชิด ดังนั้นการรับรู้ทัศนคติทางสังคม จึงหมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่ว่า บุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการรับรู้ของบุคคลว่า บุคคลอื่นมีความคาดหวังต่อเขาในการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ อย่างไร หากบุคคลรับรู้ว่า ผู้ที่เขาให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรกระทำมากเท่าใด ก็จะมีแรงจูงใจที่จะกระทำจริงมากเท่านั้น หรือหากบุคคลรับรู้ว่าผู้ที่เขาให้ความสำคัญว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น เขาก็จะไม่มีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein, 1980: 57) คนสำคัญใกล้ชิดหรือกลุ่มอ้างอิงของบุคคลต้องมีความเด่นชัด หรือมีอิทธิพลพอที่จะทำให้บุคคลคล้อยตามได้ อาจเป็นพ่อ แม่ ครู พี่น้องญาติที่ใกล้ชิด เพื่อน หรือคนใกล้ชิดอื่น ๆ และอาจเปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมแต่ละอย่าง การรับรู้ของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกัน และทัศนคติของสังคมย่อมมีความแตกต่างกันไปตามสถานที่ วัฒนธรรม เวลา ซึ่งทุกสังคมย่อมต้องมีทัศนคติทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม สถานที่ท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกันจะต้องมีการกำหนดแนวทางการประพฤติปฏิบัติ กฎระเบียบข้อบังคับสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและความสมดุลของระบบนิเวศ กฎระเบียบที่ห้ามนักท่องเที่ยวกระทำการต่าง ๆ เช่น ห้ามนำสัตว์ออกไปหรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นอันตรายแก่สัตว์ ห้ามเก็บหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้ ห้ามปิดประกาศ โฆษณาหรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ ห้ามส่งเสียงอื้ออึงหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนแก่คนหรือสัตว์ ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้ เป็นต้น (อารยา หุณฑะเสวี, 2538: 101) ดังนั้น

การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวจึงเป็นการคาดหวังของบุคคลว่า บุคคลอื่นคิดว่าเขาควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวหรือไม่

การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคม Fishbein and Ajzen ได้เสนอการวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของกลุ่มไว้ 2 วิธี คือ 1) การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยตรง เป็นการประเมินความเชื่อที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงการกระทำที่ระบุไว้นั้น ๆ 2) การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางอ้อม เป็นการวัดความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิดต่อการกระทำของเขา (Normative Belief) ซึ่งได้มาจากการรับรู้ความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเขา ซึ่งเขาจะพิจารณาว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรจะทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น เขาจะใช้ข้อมูลนี้ในการตัดสินใจที่จะกระทำตามบุคคลใกล้ชิดที่เขาให้ความสำคัญ (Ajzen and Fishbein, 1980: 73) กลุ่มบุคคลหรือบุคคลใกล้ชิดอาจไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีความสำคัญกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเสมอไป แต่จะเกี่ยวข้องเฉพาะกลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่เด่นชัดเท่านั้น (Salient Referent) ซึ่งการศึกษากลุ่มใกล้ชิดที่เด่นชัดสามารถศึกษาได้จากการถามให้ตอบโดยอิสระ โดยเลือกกลุ่มใกล้ชิดที่ถูกระบุถึงมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างไว้ จัดอยู่ในรูปกลุ่มใกล้ชิดที่มีความถี่สูง (Modal Normative Belief) เมื่อได้กลุ่มใกล้ชิดที่เด่นชัดแล้วก็สามารถวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิดได้ (สวลัย อารงค์สกุลศิริ, 2537: 29-31)

อย่างไรก็ตามการวัดความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด ที่คิดว่าเขาควรกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำนาย หรืออธิบายทัศนคติทางสังคมได้ แต่จะต้องวัดแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้นด้วย (Motivative to Comply) ดังนั้นการรับรู้ทัศนคติทางสังคมจึงวัดได้จาก ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$SN = \sum_{i=1}^N b_i m_i$$

SN = การรับรู้ทัศนคติทางสังคม

B_i = ความเชื่อในทัศนคติทางสังคม (เช่น บุคคลเชื่อว่า กลุ่มหรือบุคคลที่ใกล้ชิด i คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรประกอบพฤติกรรม b)

m_i = แรงจูงใจที่ยอมคล้อยตามกลุ่มผู้ใกล้ชิด i

N = จำนวนผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้อง

การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางอ้อม มีความสัมพันธ์กับการวัดการรับรู้ทัศนคติทางตรง (Ajzen and Fishbein, 1980: 121-122) และการวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางอ้อมนอกจากประเมินความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้เคียงแล้ว ยังประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้เคียงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Reasoned Action Theory) การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยทางอ้อม

ทัศนคติทางสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม และกำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ หากทัศนคติเปลี่ยนไป พฤติกรรมของบุคคลก็เปลี่ยนไปด้วย (นภา ปิยะศิริพันธ์, 2541: 48) งานวิจัยของ สุวลัย อารักษ์สกุลศิริ (2537: 76-79) เรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยศึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 711 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสูงมี พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องมากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ำ งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 125-135) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ โดยศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 480 คน พบว่า ผู้ที่รับรู้ทัศนคติทางสังคมสูง มีทัศนคติที่ดีต่อ พฤติกรรมการลดปริมาณขยะ มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ มีพฤติกรรมการใช้ สิ่งของอย่างคุ้มค่า และมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่รับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ำ

จากการประมวลผลการวิจัยทำให้คาดว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยวสูง เป็นผู้มี พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยวต่ำ

3) การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Hovland and others (1953 อ้างถึงใน ประมะ สตะเวทิน, 2535: 5) ให้ความเห็นว่า “การสื่อสาร” หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหนึ่ง (ผู้ส่งสาร) ส่งสิ่งเร้า (โดยปกติ เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน) เพื่อแลกเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ (ผู้รับสาร)

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสารความหมายจะมี 4 ประการ คือ

1) ผู้ส่งข่าวสาร (Source, Sender) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้เริ่มต้นสร้างและส่งสาร ไปยังผู้อื่น โดยผ่านทางติดต่อทางใดทางหนึ่ง อาทิ ผู้ส่งสารในการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ หรือเพื่อน เพื่อแสวงหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยอาจจะ กระทำการบอกกล่าว การซักถาม การสนทนา ส่วนผู้ส่งสารในฐานะเป็นสื่อสารมวลชน เช่น ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ 2) สาร (Message) คือ เรื่องราวอันมี

ความหมายและแสดงออกมาโดยอาศัยภาษา หรือสัญลักษณ์ที่สามารถทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน โดยผู้ส่งสารจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อแทนความคิดที่เกิดขึ้นนั้น เช่น พูด เขียน วาด แสดงอาการหรือกิริยา หรือประสบการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

3) ช่องทางหรือสื่อ (Channel or Medium) หมายถึง ทางหรือสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ตลอดจนอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มนุษย์คิดค้นขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ส่งสารกับผู้รับสารติดต่อส่งสารไปถึงกัน

4) ผู้รับสาร (Receiver) คือ บุคคลที่ได้รับข่าวที่ผู้ส่งข่าวสารส่งมาให้ ซึ่งผู้รับสารเมื่อได้รับข่าวสารแล้วจะเกิดการรับรู้ความหมายสารที่ผู้ส่งสารส่งมา และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อผู้ส่งสาร ดังนั้นในกระบวนการสื่อสารใด ๆ ก็ตาม การสื่อสารจะเกิดประสิทธิผลได้นั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้รับสาร ถ้าผู้รับสารไม่สนใจในการรับข่าวสารการสื่อความหมายก็จะได้ผลหรือปรากฏผลในทางที่ผิด (ระวีวรรณ ประกอบผล, 2535: 144-156)

รูปแบบการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อบุคคลผู้รับข่าวสาร คือ การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ หรือเพื่อน ๆ ของผู้รับสาร รวมถึงการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520: 84-87) รูปแบบการสื่อสารดังกล่าวนี้มีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของบุคคล และได้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยก่อให้เกิดผลต่อบุคคล 3 ด้าน คือ 1) ผลของการสื่อสารต่อบุคคลในด้าน การเปลี่ยนแปลงพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง ผลของการสื่อสารที่ผู้ส่งสารต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับรู้เกี่ยวกับด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเกิดขึ้นในสมองไม่สามารถมองเห็นได้ง่าย 2) ผลของการสื่อสารต่อบุคคลในด้าน การเปลี่ยนแปลงเจตพิสัย (Affective Domain) คือ การสื่อสารมีอิทธิพลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติภายในตัวของผู้รับสาร 3) ผลของการสื่อสารต่อบุคคลในการเปลี่ยนแปลงทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ การสื่อสารนอกจากจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้และทัศนคติแล้ว ผลของการสื่อสารยังมุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติ การกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งต่าง ๆ (พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์, 2535: 426-433) ดังนั้นการที่ผู้รับสารได้รับรู้เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผลของการประเพณีปฏิบัติตนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อิทธิพลของการสื่อสารนั้นย่อมสามารถที่จะส่งเสริมให้เกิดความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะของบุคคล อาทิผลงานวิจัยของ ศิริรักษ์ ปิ่นแมนปิ่น (2540: 76-77) ในการศึกษาความรู้ของผู้ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน จำนวน 222 คน พบว่า การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การศึกษาของดารณี อู่ตระกูล (2532: 102-110) เรื่องความรู้และความคิดของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่ พบว่า ประชาชนที่ได้รับข่าวสารทุกวัน มีความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด และงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ชนณรงค์ (2539: 136) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ งานวิจัยของ ศิริพงษ์ พนาสนธิ์ (2542: 111-114) เรื่องความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการอนุรักษ์ปะการังของไทย ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนที่มีครูซึ่งผ่านการอบรมในหลักสูตรการอนุรักษ์ทรัพยากรปะการังของไทย พบว่า การได้รับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ปะการังของไทยจากครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้และทัศนคติของนักเรียนในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรปะการังของไทย และการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการอนุรักษ์ปะการังของไทย

นอกจากนี้การได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ยังมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล งานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538: ง) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ นิตยสารและงานนิทรรศการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจทุกประเภทที่ทำการศึกษา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น งานวิจัยของ จิระศักดิ์ วารินทร์ (2538: 46-48) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ จำนวน 108 คน พบว่า การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยของ กนกวรรณ มณฑิรา (2539: ง) เรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้ทางสื่อวิทยุ และการเปิดรับสื่อจากบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 82-98) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ พบว่า ผู้ที่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ มีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ มีพฤติกรรมใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมน้อย

ในด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว งานวิจัยของ ศกลวรรณ พาเรือง (2540: 81-90) เรื่ององค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิต นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ งานวิจัยของ สุชาดา วรรณะมานี (2542: 201, 206-209) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกาท่องเที่ยว ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 480 คน พบว่า การเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อ นิตยสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ และทัศนคติต่อ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อมวลชนทั้ง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมกาท่องเที่ยว เชิงนิเวศ งานวิจัยของ เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 178-182) เรื่องพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 300 คน พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ งานวิจัยของ วิทยา เกียรติวัฒน์ (2543: 136) เรื่อง ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก จำนวน 380 คน พบว่า การรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันทำให้ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารสูงมีความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูงกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารต่ำ

จากผลการวิจัยที่ประมวลมานี้ ทำให้คาดได้ว่านักศึกษาที่รับข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปริมาณสูง มีพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า นักศึกษาที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปริมาณต่ำ

4) ลักษณะครอบครัวกับจิตลักษณะและพฤติกรรมของเยาวชน ไทย

ครอบครัวเป็นสถาบันเบื้องต้นที่สำคัญในการปลูกฝังลักษณะพื้นฐาน ของเด็กทั้งทางด้านจิตใจและพฤติกรรม เพราะสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว สามารถส่งเสริมหรือขัดขวางจิตลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล ถ้าหากครอบครัวมีคุณภาพสูง ก็จะทำให้เด็กมีจิตใจและพฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก คุณภาพของครอบครัวอยู่ที่คุณภาพของ บิดามารดา วิธีการ การอบรมเลี้ยงดู การมีแบบอย่างจากบิดามารดา ดังนั้นครอบครัวจึงเป็น สาเหตุทางสถานการณ์ที่สำคัญของบุคคล ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดดังนี้

(1) ระดับการศึกษาของบิดามารดา

ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับชั้นการศึกษา สูงสุดของบิดาและมารดาของนักศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นสิ่งหนึ่งนอกเหนือจาก

สถานภาพทางเศรษฐกิจ อาชีพ ที่บ่งชี้ถึงคุณภาพของบิดามารดา โดยสะท้อนถึงคุณภาพของครอบครัว ถ้าหากครอบครัวมีคุณภาพสูงก็จะทำให้เด็กมีจิตใจและพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เพราะครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุดและสำคัญที่สุดในการปลูกฝังเด็กทั้งทางด้านจิตใจและพฤติกรรม เนื่องจากในสภาพสังคมไทยเด็กได้รับอิทธิพลจากครอบครัว โดยเฉพาะจากบิดามารดามากกว่าบุคคลอื่น ๆ บิดามารดาเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และมีบทบาททางสังคมในการเลี้ยงดูเด็กมาก บิดามารดาจึงมีโอกาสดำเนินการถ่ายทอดความเชื่อ ทักษะคติ ในด้านคุณงามความดีต่าง ๆ ของตนให้แก่บุตรได้มาก บิดามารดาที่มีการศึกษาในระดับที่ต่างกันย่อมมีความเชื่อ ทักษะคติ และประสบการณ์ในชีวิตที่ต่างกัน อันเนื่องจากอิทธิพลของการศึกษา จึงน่าจะมีการถ่ายทอดความคิดที่ต่างกันในด้านจริยธรรมให้แก่บุตรของตน โดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งย่อมมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกและทักษะคติของเด็ก

ผลงานวิจัยของ ทศนา ทองภักดี (2528 อ้างถึงใน ทศนา ทองภักดี, 2539: 31) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย พบว่า เด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำ ส่วนวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษาต่ำ การวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529: 116, 134) เรื่องการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย ในการศึกษาเด็กประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพ 7 แห่ง จำนวน 1,600 คน พร้อมผู้ปกครองจำนวน 1,600 คน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาหรือสูงกว่านั้นมีความตระหนักในอิทธิพลสื่อมวลชนต่อเด็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา

จากผลการวิจัยที่ประมวลมานี้ ระดับการศึกษาของบิดามารดามีอิทธิพลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล ทำให้คาดว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีระดับการศึกษาสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีการศึกษาระดับต่ำ

(2) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528: 3)

นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่า วิธีอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่วัยทารกจนเติบโตขึ้นเป็นปัจจัยร่วมกับลักษณะทางสรีระของเด็ก ในอันที่จะปั้นให้เด็กมีลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพแตกต่างกันไป จากการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันพบว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนไทย แบ่งได้เป็น 5 มิติ ตามลักษณะและปริมาณการปฏิบัติต่อเด็ก คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายความว่า การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรด้วยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของบุตร มีความใกล้ชิดกับบุตร โดยกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุตร นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสนิทสนม การสนับสนุนช่วยเหลือและให้ความสำคัญแก่บุตรด้วย วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบรักสนับสนุนมากสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาจิตใจหลายด้านของเยาวชนไทย เช่น ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตนและสุขภาพจิต ส่วนทางด้านพฤติกรรมพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนเกี่ยวข้องกับการสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานการเสพติด พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม และพฤติกรรมไม่ก้าวร้าว ไม่ทำผิดกฎระเบียบหรือกฎหมายของบ้านเมือง เป็นต้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539 : 36) ฉะนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากจึงเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเยาวชนทุกเพศทุกวัย 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายความว่า การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนั้นยังช่วยให้บุตรสามารถทำนายว่าตนจะได้รับรางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดาหลังจากที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นสิ่งที่นักวิชาการพบว่า มีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจริยธรรมสุขภาพจิต ลักษณะมุ่งอนาคตและลักษณะอื่น ๆ ของเยาวชน โดยจะพบความสำคัญในวัยรุ่นเป็นต้นไป 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง บิดามารดาใช้วิธีลงโทษเมื่อเด็กทำผิดด้วยการใช้คำพูด สายตา การงดกิจกรรมบางอย่างแทนการทำร้ายร่างกาย ซึ่งเป็นลักษณะการลงโทษทางจิต ขณะที่การลงโทษทางกายเป็นวิธีปรับพฤติกรรมที่บิดามารดาใช้อย่างจงใจ ใช้มากหรือน้อยกว่าการให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าวชอบรังแกข่มเหงผู้อื่น ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยเสริมจริยธรรมของเด็กและเหมาะสมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีอายุมากกว่า 7 ปีขึ้นไป อิทธิพลของการลงโทษทางจิตจะเด่นชัดขึ้นเมื่อใช้ควบคู่กับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายความว่า การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม แล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็ก ส่วนการควบคุมน้อย จะปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใด และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง

โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากเหมาะสมกับเด็กในระยะก่อนวัยรุ่นและเหมาะสมสำหรับเด็กผู้หญิง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยเหมาะสมกับเด็กในระยะวัยรุ่นเป็นต้นไป และเหมาะสมกับเด็กผู้ชาย 5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเองภายใต้การแนะนำ และการฝึกฝนจากบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้เร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป การอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเองเร็วนี้เกี่ยวข้องกับการที่เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอย่างเด่นชัด (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2528: 4-14)

จากการวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เรื่องการอบรมเลี้ยงดู พบว่าบางมิติมีความเกี่ยวกับมิติอื่น ๆ เท่าที่พบมีลักษณะความเกี่ยวข้องเป็น 2 แบบ คือ 1) แบบเกี่ยวเนื่อง หมายความว่า ถ้าครอบครัวใดมีการอบรมเลี้ยงดูแบบหนึ่งปริมาณสูงเท่าใด มักจะมีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นในปริมาณสูงยิ่งขึ้น เช่น การที่เด็กรายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ก็จะรายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และในขณะเดียวกันก็ถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย 2) แบบปฏิสัมพันธ์ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนเป็นมิติที่มีความสำคัญเป็นพื้นฐาน ครอบครัวใดบิดามารดารักสนับสนุนเด็กมากจะอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมในมิติอื่น ๆ ด้วย แต่ถ้าครอบครัวที่ปราศจากความรักและยอมรับสนับสนุนกันแล้ว การอบรมเลี้ยงดูในมิติอื่น ๆ แม้จะเหมาะสมก็มักจะไม่ให้ผลดีต่อเด็กเท่าที่ควร (ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ, 2528: 15-18)

วิธีการอบรมเลี้ยงดูสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาจิตใจหลายด้านของเยาวชนไทย เช่น งานวิจัยของดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2520: 7, 82) เรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ได้ศึกษานักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิลิต อายุระหว่าง 11-25 ปี จำนวน 1,400 คน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงของผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ ถ้าผู้ตอบได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากใช้เหตุผลมาก ลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายสัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงอย่างเห็นได้ชัด และการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น (2524: 85, 165) ที่ศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 3 รวม 917 คน จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพ 4 แห่ง และในจังหวัดสงขลา จำนวน 4 แห่ง พบผลว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณการปราศจากปัญหาทางกาย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์สัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณการปราศจากปัญหาทางจิต

นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูยังเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเด็ก อาทิ งานวิจัยของดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2536: 44, 126) ที่วิจัยเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ในนักเรียนวัยรุ่นอายุ 10-17 ปี จำนวน 4,590 คน ที่ศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 1

และปีที่ 3 จากโรงเรียนในกรุงเทพฯ 25 แห่ง พบว่า นักเรียนที่รายงานว่าตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และแบบใช้เหตุผลน้อยจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มาก งานวิจัยของ วรณี วรรณชาติ (2541: 53) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 และ 3 ของมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 325 คน พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก งานวิจัยของ เกษม จันทศร (2541: 83, 88, 91) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 2 และ 3 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 560 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า และมีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 82-87, 92-98) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ โดยศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 480 คน พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ และหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย

วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ ซึ่งจากผลการวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลจากครอบครัวเป็นต้นกำเนิดของการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมต่าง ๆ ในเด็กและเยาวชน การอบรมเลี้ยงดู การถ่ายทอดปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการชักจูงอย่างเป็นขั้นตอนจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในจิตใจของเด็กและเยาวชนไปในทิศทางที่เห็นชอบและพอใจ และอาจมีผลต่อเนื่องไปถึงการประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจังจนกลายเป็นอุปนิสัยได้ในที่สุด และส่งผลต่อความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลในครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริม หรือขัดขวางจิตลักษณะและพฤติกรรมบางด้านของเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งคาดว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล ดังนั้นการวิจัยนี้ได้นำเอาประเภทของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเป็นตัวแปรเหตุที่จะศึกษาหาความสัมพันธ์กับจิตลักษณะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา

จากการประมวลผลงานวิจัยข้างต้น ทำให้คาดได้ว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมทางท้องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย

(3) การมีแบบอย่างจากบิดามารดา

การมีแบบอย่างจากบิดามารดา หมายถึง การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กในการรับรู้การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและการกระทำต่าง ๆ ของบิดามารดา การเรียนรู้ของเด็กส่วนมากมักเลียนแบบผู้ที่ตนรัก นิยมชมชอบ หรือผู้ที่มีอำนาจ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก เพราะเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นการให้สิ่งที่บุตรต้องการ บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีนี้จึงเป็นผู้ที่บุตรรักและบุตรเห็นความสำคัญของบิดามารดา ซึ่งจะทำให้บุตรยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ ของบิดามารดาได้โดยง่าย และยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528: 5) ธรรมชาติของเด็กมีความโน้มเอียงที่จะยึดการแสดงออกของบุคคลอื่นเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติอยู่แล้ว โดยเด็กจะเลียนแบบบิดามารดาหรือกระทำตนคล้ายผู้ที่เลี้ยงดูตนมากที่สุด เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก เป็นผู้ให้ความรักความอบอุ่นและบำบัดความต้องการทางสรีระ เป็นผู้ทำให้เด็กเกิดความสบายกายสบายใจ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กพอใจ ในภายหลังความพอใจนี้จะถ่ายทอดไปสู่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยง ทำให้เด็กเกิดความเอาใจใส่ จดจำพฤติกรรมการปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อของบุคคลที่ตนเองชอบพอ จนกลายเป็นลักษณะพฤติกรรมของตนเองโดยไม่รู้ตัว (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2521: 11)

สาเหตุที่บุคคลกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบมีสาเหตุที่สำคัญ คือ

- 1) ลักษณะของตัวแบบ โดยผู้เลียนแบบจะเลือกเอาอย่างตัวแบบประเภทที่มีคุณสมบัติที่น่าสนใจ หรือน่าเลื่อมใส และตัวแบบนั้นได้กระทำพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณสมบัติของตนด้วย โดยตัวแบบที่มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่กว่า หรือมีประสบการณ์มากกว่าจะถูกเลียนแบบมาก เพราะผู้เลียนแบบเชื่อว่า ตัวแบบมีความรู้มากกว่าตนในสิ่งที่ถูกที่ควร
- 2) ผลที่เกิดขึ้นกับตัวแบบ จะเป็นเครื่องชี้ว่าผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกตจะทำตามตัวแบบหรือไม่ ถ้าตัวแบบกระทำพฤติกรรมหนึ่งแล้วได้รับรางวัล ซึ่งนำความพอใจมาให้ผู้กระทำ ผู้สังเกตก็ย่อมอยากเลียนแบบการกระทำนั้น เพราะหวังว่าตนจะได้รับรางวัลบ้าง ส่วนการที่ตัวแบบกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งแล้วถูกลงโทษ ทำให้ตัวแบบเกิดความไม่พอใจหรือเสียใจผู้สังเกตย่อมไม่อยากจะให้ประสบการณ์นั้นเกิดกับตน จึงอาจงดเว้นไม่เลียนแบบการกระทำนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524: 67-72) แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการที่จะกระทำตามบุคคลผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อตน และความคิดของบุคคลผู้นั้นเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นหรือมีอิทธิพลต่อเจตนาที่จะกระทำ

งานวิจัยของฉกาจ ช่วยโต และดวงเดือน พันธุมนาวิน (2533:

- 46) เรื่องลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวกับการบวชในพุทธศาสนาของชายไทยในภาคใต้ พบว่า

การเป็นแบบอย่างทางพุทธของมารดา ถ้ามีมากจะเกี่ยวข้องกับความตั้งใจปฏิบัติกิจของสงฆ์ซึ่งเป็นบุตรชาย งานวิจัยของนภา ปิยะศิรินนท์ (2541: 84, 86) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำนวน 420 คน พบว่า นักศึกษาที่มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างในการไปเลือกตั้งมาก มีทัศนคติที่ต่อการไปเลือกตั้งและมีความตั้งใจไปเลือกตั้งมากกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างในการไปเลือกตั้งน้อย งานวิจัยของเกษม จันทร (2541 : 83, 86, 91) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสหยาบของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 2 และ 3 พบว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพติดน้อย มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนาและหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีพฤติกรรมการเสพสารเบี่ยงเบนน้อยกว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพติดมาก

จากการประมวลผลงานวิจัยข้างต้นทำให้คาดได้ว่า นักศึกษาที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มากกว่านักศึกษาที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย

1.4.2.2 จิตลักษณะกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นพฤติกรรมของการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำหน้าที่พลเมืองดี การพัฒนาคนให้เป็นคนดีนั้นนอกจากสาเหตุทางด้านสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแล้ว รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมยังกำหนดสาเหตุเกี่ยวกับจิตลักษณะ หรือสาเหตุด้านจิตใจว่ามีความสำคัญต่อพฤติกรรมมนุษย์เช่นเดียวกัน ซึ่งทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะเป็นทฤษฎีที่ได้แสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรมคนดีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตใจของบุคคล ทฤษฎีนี้สร้างจากผลการวิจัยหลายสิบเรื่องที่ศึกษาคนไทยในเหตุการณ์ต่าง ๆ ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะเปรียบเหมือนต้นไม้ใหญ่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543: 53-56)

ส่วนแรก ดอกและผลไม้บนต้นไม้อธิบายถึงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในปริมาณมากและไม่พึงปรารถนาในปริมาณน้อย เป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็ง โดยมีสาเหตุของพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้นของต้นไม้อธิบายถึงสาเหตุทางจิตใจที่เป็นรากของต้นไม้อธิบายถึง

ส่วนที่สอง ส่วนลำต้น ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ คือ 1) ทัศนคติคุณธรรม ค่านิยม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นหรือสถานการณ์นั้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเจตนาการกระทำเพื่อส่วนรวมและหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ส่วนตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดกับตนในอนาคตและสามารถควบคุมตนให้สอดคล้องได้อย่างเหมาะสมและกระทำการที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่ตนในวันข้างหน้า 4) ความเชื่ออำนาจ

ในตน คือ เชื่อว่าทำได้ดี ทำชั่วได้รับโทษ และการกระทำที่เหมาะสมของตนจะก่อให้เกิดผลดี ต่อตนและการกระทำที่ไม่เหมาะสมจะก่อให้เกิดผลเสียต่อตนได้ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือ การมีความมุ่งมั่นบากบั่น ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งเป้าหมาย ย่อยและเป้าหมายใหญ่

ส่วนที่สาม ส่วนที่เป็นราก ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ประการ ที่เป็นพื้นฐาน ของบุคคล คือ 1) สติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาด การรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ เหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ 2) การมีประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา 3) สุขภาพจิต การมีความวิตกกังวลแต่น้อย หรืออยู่ในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์

จิตลักษณะ 3 ประการหลังนี้ เป็นสาเหตุที่สำคัญของการเกิดและพัฒนา ลักษณะ ทางจิตใจ 5 ประการที่สำตันของต้นไม้และพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งซึ่งเป็นผลไม่บนต้น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมจึงเป็นทฤษฎีที่กำหนดจิตลักษณะ 8 ประการที่จำเป็นต่อการเกิด และ การคงอยู่ของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่าง ๆ ของคนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543: 161-162) ฉะนั้นการใช้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมประกอบการวิจัยจะทำให้ทราบว่า สมควรพัฒนา จิตลักษณะใดบ้างที่ยังขาดไปในคนที่จะรับการพัฒนานั้น ๆ โดยการใช้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมเป็น ตัวตั้ง เอาลักษณะทางจิตใจของผู้ที่จะรับการพัฒนาซึ่งมีอยู่เดิมเป็นตัวลบ ก็จะได้จิตลักษณะที่ยัง ขาดไปในผู้ที่จะรับการพัฒนา จิตลักษณะที่ยังขาดไปนี้เท่านั้นที่ควรที่จะพัฒนาต่อไป ไม่ควรไป พัฒนาจิตลักษณะเดิมที่เหมาะสมแล้วซ้ำอีก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543: 58)

ในส่วนของพฤติกรรมการทอ่งเที้ยวเชิงอนุรักษ ผลที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดกับ ผู้ทอ่งเที้ยวฝ่ายเดียว แต่เกิดกับสังคมส่วนรวมในระยะยาว งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การทอ่งเที้ยวเชิงอนุรักษส่วนใหญ่มักจะมุ่งความสำคัญไปที่การรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาในคนไทยได้ การจะชักจูงบุคคลให้เห็นประโยชน์ในสิ่งที่เป็นนามธรรมและกระทำเพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม เพื่อ มนุษยชาตินั้นควรใช้จิตลักษณะเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้คงอยู่อย่าง ถาวร ไม่เสื่อมสลายได้ง่าย จากการศึกษาประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตลักษณะ พบสาเหตุ ด้านจิตใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำหน้าที่พลเมืองดี ดังต่อไปนี้

1) เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) หมายถึง การที่บุคคล ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ หรือหลีกเลี่ยงโทษที่อาจเกิดต่อตนเอง ผู้อื่น หรือส่วนรวม โดยมีเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่ เบื้องหลังของการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

เหตุผลเชิงจริยธรรมจึงเป็นลักษณะทางจิตประเภทหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการทำดีละเว้นชั่ว และการกระทำเพื่อส่วนรวม ในชีวิตของมนุษย์บุคคลมักตกอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของหลายฝ่าย เช่น ความขัดแย้งระหว่างการเห็นแก่ตัวกับการเห็นแก่ผู้อื่น ความขัดแย้งระหว่างการช่วยเพื่อนฝูงกับการเคารพกฎเกณฑ์ ความขัดแย้งระหว่างการทำตามระเบียบกับการยึดหลักคุณธรรมหรืออุดมการณ์บางประการ สถานการณ์ที่มีความขัดแย้งเช่นนี้จึงเป็นสถานการณ์ทางจริยธรรม ในสถานการณ์ทางจริยธรรมบุคคลจะต้องเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อบางฝ่ายและผลเสียต่อฝ่ายอื่น ๆ ได้ การที่บุคคลยึดหลักเพื่อประโยชน์ส่วนรวมแสดงว่า บุคคลนั้นมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่าผู้ที่เห็นแก่พวกพ้องอย่างเดียว และสูงกว่าผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ตนโดยไม่สนใจประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวม (ฉกาจ ช่วยโต และดวงเดือน พันธุนาวิน, 2533: 22-23)

นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ชื่อ Kohlberg ได้วิจัยและสร้างเป็นทฤษฎีพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยพบว่าบุคคลตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่จะมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 6 ซึ่งคนส่วนใหญ่อาจมีพัฒนาการทางด้านนี้หยุดชะงักอยู่ในขั้นกลาง ๆ แต่อาชญากรมักมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นต่ำกว่าคนอายุเท่ากัน เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นของ Kohlberg แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ระดับละ 2 ขั้น (ฉกาจ ช่วยโต และดวงเดือน พันธุนาวิน, 2533: 23-24; สมพร กฤษณพิพัฒน์, 2541: 54-56) ดังนี้

ระดับก่อนเกณฑ์ (Pre - Conventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกการกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผู้อื่น ในระดับนี้บุคคลจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือตน พบในเด็กอายุ 2-10 ปี เป็นระดับทางจิตใจที่มีทั้งในสัตว์และมนุษย์ ไม่จำเป็นต้องพัฒนามาก็เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ยึดหลักหลบหลีกการลงโทษทางกาย (The Punishment and Obedience Orientation) บุคคลเลือกกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ บุคคลจึงยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นนี้พบในเด็กอายุ 2-7 ปี

ขั้นที่ 2 ยึดหลักแสวงหารางวัลที่เป็นวัตถุประสงค์ของ (The Instrumental Relativist Orientation) เป็นขั้นที่บุคคลเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตน ความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นไปในลักษณะแลกเปลี่ยนแบบตีมาตีตอบ ร้ายมาร้ายตอบ มุ่งผลตอบแทนทางกายและทางวัตถุมากกว่านามธรรม พบในเด็กอายุ 7-10 ปี

ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ในระดับนี้บุคคลจะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน เช่น ทำตามความคาดหวังของครอบครัว กลุ่มเชื้อชาติ หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลจะคล้อยตามหรือเลียนแบบบุคคลในกลุ่ม เพื่อปรับตัวให้

เข้ากับความต้องการของสังคม แต่ไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในขณะนั้นและผลที่ตามมาในภายหลัง ในระดับนี้บุคคลยังต้องการการควบคุมจากภายนอกอยู่ แต่ก็ยังนึกถึงจิตใจของผู้อื่นด้วย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นระดับที่จะต้องพัฒนาหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจึงจะเกิด เป็นลักษณะของมนุษย์ที่มีจิตใจเป็นมนุษย์ พบในช่วงอายุ 10-16 ปี มี 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 ยึดหลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ เห็นแก่พวกพ้องเป็นสำคัญ (The Enter Personal Concordance of Good Boy – Nice Girl Orientation) บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบทำตามการชักจูงของผู้อื่น เพื่อคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดี พบในวัยรุ่นตอนต้น ช่วงอายุ 10-13 ปี

ชั้นที่ 4 ยึดหลักการทำตามหน้าที่ เคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของศาสนา (The Law and Order Orientation) ในขั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวังอย่างเคร่งครัด พบในผู้ที่มีอายุ 13-16 ปี

ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post – Conventional Level) เป็นระดับที่ต้องตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งใดสำคัญมากกว่ากันก็จะปฏิบัติตามสิ่งนั้น มีหลักการของตนเองที่ต้องและหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นลักษณะทางจิตใจที่จะต้องขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐาน 3 ประการ คือ สติปัญญาความฉลาด สุขภาพจิต และประสบการณ์ทางสังคม และต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยด้วย เป็นลักษณะของมนุษย์ที่มีจิตใจเหนือมนุษย์ หรือมนุษย์ที่มีจิตใจเป็นเทวดา ระดับนี้พบในช่วงอายุ 16 – ผู้ใหญ่ มี 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ยึดหลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและคำมั่นสัญญา (Social Contact Legalistic Orientation) คือ ควบคุมตนเอง ภาควุมใจเมื่อตนทำดี และละอายใจตนเองเมื่อทำผิด บุคคลจะเห็นความสำคัญของชนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับจิตใจตนเองได้ เกิดความละอายใจหรือภาควุมใจในการกระทำของตนเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมจากภายนอกหรือบุคคลอื่น พบในช่วงอายุ 16 ปี – ผู้ใหญ่ ตอนต้น

ชั้นที่ 6 ยึดหลักอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principal Orientation) เป็นจริยธรรมขั้นสูงสุด แสดงถึงการมีความรู้ นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน มีโอตตปปะ คือเกลียดกลัวความชั่ว เพราะความชั่วแม้เล็กน้อย จะทำให้ผู้กระทำจำเป็นต้องทำชั่วมากยิ่งขึ้น รุนแรงยิ่งขึ้นทุกที (ปรากฏในผู้ใหญ่เพียงบางคนเท่านั้น)

เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 6 ชั้น Kohlberg เห็นว่า มีสาเหตุมาจากการพัฒนาทางการรู้ ในขณะที่เด็กได้มีโอกาสติดต่อกับผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาพัฒนาทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปได้อย่างรวดเร็ว โดยการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นมิใช่การรับความรู้จากการอบรมสั่งสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม พัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นจะเป็นไปตามขั้นจากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะข้ามขั้นมิได้ เพราะการพัฒนาทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูงนั้นจะเกิดได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ใหม่ หรือเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความดีและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นสูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นต่ำลงก็จะใช้น้อยลงและถูกละทิ้งไปในที่สุด นอกจากนี้ทุกคนไม่จำเป็นจะต้องพัฒนาทางจริยธรรมไปถึงขั้นสูงสุด แต่อาจหยุดชะงักในระดับขั้นหนึ่งที่ต่ำกว่าก็ได้ (สมพร กฤษณพิพัฒน์, 2541: 57)

การวิจัยเรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย ของดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2520: 8-9, 132) ในการวิจัยทดลองในห้องปฏิบัติการโดยศึกษาพฤติกรรมซื่อสัตย์ของวัยรุ่นชาย 300 คน ในการเล่นเกม ปรากฏผลว่า ผู้ที่มีจริยธรรมต่ำและในขณะเดียวกันมุ่งอนาคตต่ำนั้น มีความซื่อสัตย์มากกว่าผู้ที่มีจริยธรรมในระดับเดียวกันแต่มุ่งอนาคตสูง ส่วนผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูงไปพร้อมกันนั้น เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมซื่อสัตย์มากกว่าผู้ที่มีจริยธรรมในระดับเดียวกันแต่มุ่งอนาคตต่ำ สรุปได้ว่าพบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างทัศนคติเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมโกง และความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างทัศนคติเชิงจริยธรรมกับลักษณะมุ่งอนาคต งานวิจัยของวราณี วรรณชาติ (2541: 193) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ คือ นักศึกษาชายที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงมีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ต่ำ งานวิจัยของ วิเชียร รักการ (2522: 78) ในการวิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะของนิสิตและนิสิตอาสาสมัคร ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 240 คน ผลวิจัยพบว่า นิสิตที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัครมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านิสิตที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัคร งานวิจัยของนงคราญ ยุทธแสน (2540: ค) ศึกษาเรื่องจิตลักษณะกับพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดแพร่ จำนวน 397 คน พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนทุกด้าน กล่าวคือ นักเรียนที่เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการขับขี่รถ

จักรยานยนต์อย่างเหมาะสมมาก ทั้งในด้านการขับขี่รถขณะมีเมาส์รา การใช้ยาที่มีผลต่อการขับขี่ยานพาหนะ การขับขี่โดยเคารพกฎจราจร การขับขี่ในทัศนวิสัยไม่ปกติ การดูแลรักษา รถ และการใช้หมวกนิรภัยในการขับขี่รถ

เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดี จึงคาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการทอ้งเที้ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นผู้ที่สามารถรับรู้ความเป็นจริงได้ดี มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการทอ้งเที้ยวเชิงอนุรักษ์ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมการทอ้งเที้ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่านักศึกษาที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ

2) มุ่งอนาคต ควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์ไกลไปในอนาคต โดยคิดได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นทั้งผลดีและผลเสีย เห็นความสำคัญหรือคุณค่าของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นอาจจะเกิดกับตนเองได้ โดยเฉพาะสิ่งที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เลวร้ายที่บุคคลไม่ปรารถนา มองเห็นว่าการกระทำของตนในปัจจุบันจะส่งผลในอนาคต เห็นความเกี่ยวข้องระหว่างสาเหตุและผลที่เกิดในระยะเวลาที่ทั้งช่วงห่างกันนาน ๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกันจริง ผู้ที่มุ่งอนาคตจึงเป็นผู้ที่สามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตน โดยมีการกำหนดโครงการระยะสั้นและระยะยาวให้กับตนเองทางด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการงาน ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านจริยธรรม เป็นต้น การมุ่งอนาคตนั้น เกิดจากการสะสมผลของการเรียนรู้ จากประสบการณ์เกี่ยวกับลักษณะความมั่นคงของสภาพแวดล้อมตั้งแต่อดีตของบุคคล ดังนั้นถ้าสังคมนั้นมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมสูง ไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ บุคคลในสังคมสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้แม่นยำพอสมควรแล้ว คนในสังคมนั้นก็จะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นส่วนต้นของปรากฏการณ์

ส่วนการควบคุมตน (Self Control) หรือการจัดระเบียบตน (Self Regulation) หรือเรียกทั่วไปว่า วินัยในตนเอง (Self Discipline) จะเป็นส่วนปลายและเกิดควบคู่กับการมุ่งอนาคต คือ การที่บุคคลจะควบคุมตนเองนั้น เขาจะต้องมีจุดประสงค์ หรือก็คือมีการมุ่งอนาคตในบางเรื่องเกิดนำมาก่อน แล้วบุคคลจึงใช้การควบคุมตนเอง เพื่อให้สามารถดำเนินการไปตามที่ได้วางเป้าหมายเอาไว้จนประสบความสำเร็จในเวลาที่กำหนดไว้ ฉะนั้นการควบคุมตนเอง ก็คือ การมีวินัยในตนเอง ซึ่งหมายถึง การบังคับตนเอง การปรับปรุงตนเอง หรือการจัดระเบียบพฤติกรรมของตนเอง ให้รู้จักอดได้รอได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลตามที่ตนต้องการในอนาคต เพราะเชื่อว่าการกระทำของตนจะส่งผลให้เกิดผลดีตามมา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2537: 86-101)

ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน และอาจถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม, 2520:

35) ดังนั้นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง คือ ผู้ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ปฏิบัติตนเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่เป็นผู้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนา หรือกฎหมาย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ วรณี วรรณชาติ (2541: 55-59) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาชายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ต่ำ งานวิจัยของเกษม จันทศร (2541: 93, 99, 102) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงมีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีพฤติกรรมการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ งานวิจัยของ พูนฤดี สุวรรณพันธ์ (2536: 55-57, 65-68, 77-80) ได้ศึกษา ปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน ในนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 416 คน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อย มีพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

งานวิจัยของนงคราญ ยุทธแสน (2540: ค) ศึกษาจิตลักษณะกับพฤติกรรมการขับชีรดจักรยานยนต์ของนักเรียน ในจังหวัดแพร่ จำนวน 397 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการขับชีรดจักรยานยนต์ของนักเรียนทุกด้าน กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการขับชีรดจักรยานยนต์อย่างเหมาะสมมาก ทั้งในด้านการขับชีรดขณะมีเมาสุรา การใช้ยาที่มีผลต่อการขับชีรดยานพาหนะ การขับชีรดโดยเคารพกฎจราจร การขับชีรดในทัศนวิสัยไม่ปกติ การดูแลรักษารถ และการใช้หมวกนิรภัยในการขับชีรด งานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543: 61-71) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะ มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

การมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นจิตลักษณะอีกประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล จากการประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถคาดได้ว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางทองเทียวเชิงอนุรักษ์ มากกว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

3) สุขภาพจิตดี

สุขภาพจิตดี หมายถึง การไม่รู้สึกวิตกกังวลจนเกินเหตุ ไม่โกรธง่าย ไม่ตื่นตันทง่าย มีสมาธิ มีความกล้าในสิ่งที่สมควร หรือมีความวิตกกังวลน้อยในปริมาณที่เหมาะสม กับเหตุการณ์ (ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ, 2536: 38)

Jahoda (1970 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม, 2524: 3-4) ได้รวบรวมเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาสุขภาพจิตของบุคคล ที่ใช้แพร่หลาย อยู่ในวิชาจิตวิทยา 6 ประเภท ประเภทแรก คือ สุขภาพจิตในแง่ของ “ตน” (Self) ซึ่งหมายถึง การยอมรับตนเอง ความมั่นใจในตนเอง การยึดตนเองเป็นที่พึ่ง ความภาคภูมิใจในตน และความเคารพตนเอง สุขภาพจิตในความหมายของ “ตน” นี้ ใกล้เคียงกับความหมายของสุขภาพจิต ประเภทที่สอง คือ ในแง่ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) คือ มีความอิสระจากอิทธิพลของสังคม ในการที่บุคคลจะตัดสินใจโดยยึดมาตรฐานที่เป็นหลักประจำใจของตน มากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับการบีบคั้นของอิทธิพลภายนอก และผลของการตัดสินใจของผู้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ซึ่งจะปรากฏในรูปของการกระทำอย่างอิสระ ความหมายประเภทที่สาม คือ ความสามารถควบคุมสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความหมาย 2 ประการ คือ ความสำเร็จและการปรับตัว โดยจะปรากฏในรูปของความสามารถที่จะรัก ความเพียงพอในการทำงาน การเล่น และการมีความรัก ความเพียงพอในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประสิทธิภาพในการสนองตอบการเรียกร้องในสถานการณ์ต่าง ๆ ความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง และประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา ความหมายที่สามของสุขภาพจิตนี้ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นได้จากการที่บุคคลมีพัฒนาการทางจิตใจถึงขั้นสูง และมีความสามารถที่จะรับรู้ความจริงได้อย่างถูกต้อง ลักษณะสองประการหลังที่กล่าวมานี้จึงกลายมาเป็นตัวบ่งชี้ระดับสุขภาพจิตด้วย ฉะนั้นสุขภาพจิตจึงอาจหมายถึง ความเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุคคลไปสู่ระดับสูง แสดงความเป็นจริงแห่งตน (Self - Actualization) โดยพัฒนาความสามารถของตนจนเต็มที่ ส่วนความหมายอีกประเภทหนึ่งของสุขภาพจิต คือ การรับรู้ตามความเป็นจริง ซึ่งหมายถึง การรับรู้ที่ปราศจากความต้องการที่จะบิดเบือนความจริง มีความไวในการเข้าใจสังคม และความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเราได้ (Empathy) ส่วนความหมายทางจิตวิทยาของสุขภาพจิต ซึ่งเป็นความหมายประเภทที่หก คือ บุรณาการของบุคลิกลักษณะ ซึ่งหมายถึงการผสมผสานเกี่ยวพันของกระบวนการทางจิต และคุณสมบัติต่าง ๆ ของบุคคลซึ่งจะทำให้เกิดหน่วยรวม และความต่อเนื่องของบุคลิกลักษณะของบุคคลนั้น ความหมายนี้เน้นความสมดุลของพลังจิตต่าง ๆ ของบุคคล การที่บุคคลจะมองชีวิตในแง่บวกที่สอดคล้องกันเป็นหน่วยรวม และความสามารถที่จะต้านทานความเครียดได้

สุขภาพจิตเป็นจิตลักษณะอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อจิตลักษณะอื่น ๆ และพฤติกรรมของบุคคล อาทิเช่น งานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543: 74-77) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ พบว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีมากมีการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม

มากกว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตดีน้อย งานวิจัยของพูนฤดี สุวรรณพันธุ์ (2539: 54-57, 65-68, 77-80) เรื่องปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีเป็นผู้มีศีล 5 สูงกว่า มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่า และมีพฤติกรรมคบเพื่อนอย่างไม่เหมาะสมน้อยกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี โดยพบในกลุ่มเพศชายและกลุ่มที่เรียนในโรงเรียนส่งเสริมพุทธศาสนามาก งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 93, 99, 102) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมีพฤติกรรมเสพติดเบี่ยงเบนน้อยกว่า มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า รวมถึงมีพฤติกรรมปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี งานวิจัยของวรรณิ วรรณชาติ (2541: 55-59) ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีน้อยเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่านักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีมาก งานวิจัยของสมพร กฤษณพิพัฒน์ (2541: (2)) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ พบว่า สุขภาพจิตมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ งานวิจัยของพิมพ์พิรุส สียางนอก (2539: 71-72) เรื่องปัจจัยทางจิตและทางสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวปกติกับนักเรียนที่อยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์ จำนวน 130 คน พบว่า สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์เชิงนิเสธในระดับต่ำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากผลการวิจัยที่ประมวลเกี่ยวกับสุขภาพจิต ทำให้คาดได้ว่านักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีมาก เป็นผู้ที่มียพฤติกรรมทางเพศที่เี่ยงเียงอนัรภัษมากกว่านักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีน้อย

4) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ความรู้ หมายถึง การรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับจากสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งเกิดจากการศึกษาค้นคว้า การสังเกต และประสบการณ์ โดยที่มนุษย์สามารถจดจำและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เรียกเอาสิ่งที่จำเป็นได้ออกมาปรากฏให้สังเกตได้ วัดได้ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดให้บุคคลอื่นรับทราบได้ การรับรู้ถึงข้อเท็จจริงหรือความจริงนี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลาในการเก็บรวบรวมสะสมไว้

สุรพงษ์ โสณะเสถียร (2533, 118-125) กล่าวว่า ความรู้ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยมีหลักการว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี ทักษะก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะมีการยอมรับปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นักพฤติกรรมศาสตร์ได้เรียกว่า K A P

Study เป็นการอธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้นมาจากองค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะของบุคคล (ระเด่น หัสดี และสรศักดิ์, 2536: 14-15 อ้างถึงใน เกษม จันทสร, 2541: 36)

จิตลักษณะด้านความรู้ คือ การเป็นผู้มีสติปัญญาดีในเรื่องนั้น ๆ มีผลงานวิจัย พบว่า ความสำคัญของการให้ความรู้หรือให้การศึกษาในเรื่องนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล จากงานวิจัยของ เกษม จันทสร (2541: 93, 99, 102) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับยาบ้ามากมีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีพฤติกรรมการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าน้อย งานวิจัยของวิสุทธิ อริยภิญโญ (2539: 75) เรื่อง ตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ในการขับขี่ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการขับขี่ที่ปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัย

งานวิจัยของ กมลลา สุพรรณ (2539: 135-136) เรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับสูงมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด งานวิจัยของเสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 178-182) เรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

งานวิจัยของดารณี อู่ตระกูล (2532: 4) เรื่องความรู้และความคิดของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ งานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538: 4) ศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยของสุชาดา วรรณมานี (2542: 210) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพ พบว่า ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการประมวลงานวิจัยในส่วนของความรู้ที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะ และพฤติกรรมของบุคคล สามารถสรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่านักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับกาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย

5) ทศนคติที่ติด่อพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ทศนคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรูเชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น คือ ความรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปทางชอบ พอใจมากน้อยต่อสิ่งนั้น เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งหนึ่งบุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น ทศนคติมี 2 ทิศทาง คือ ทศนคติทางบวก เป็นประโยชน์ พอใจ มุ่งให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ทศนคติทางลบ คือ เห็นโทษ ไม่พอใจ มุ่งที่จะหลีกเลี่ยงหรือทำลาย (งามตา วณินทานนท์, 2535: 214-215)

องค์ประกอบของทศนคติ (งามตา วณินทานนท์, 2535: 210-264)

มีดังนี้

องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) เดิมใช้ในความหมายของการรู้คิด ความเชื่อ ตลอดจนข้อสันเทศทั่วไปเกี่ยวกับวัตถุทางทศนคตินั้น องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่าเป็นทศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งประกอบด้วยความรู้หรือความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับเป้าหมายของทศนคติ (Attitude Object) ที่อาจเป็นวัตถุบุคคล หรือเหตุการณ์เป็นอันดับแรก และเป็นความรู้ที่มีทิศทางที่ว่าสิ่งนั้นดีเลว มีคุณหรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อที่ใช่ประเมินสิ่งนั้นได้ ไม่ได้เป็นเพียงข้อเท็จจริงโดยทั่วไปเท่านั้น เนื้อหาที่สำคัญที่สุดในองค์ประกอบนี้ คือ ความรู้หรือความเชื่อเชิงประเมินค่าว่า สิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร ฉะนั้นการวัดองค์ประกอบแรกของทศนคติอย่างถูกต้องจะต้องวัดความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทั้งหลายของทศนคตินั้น ๆ

องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) ทศนคติมีลักษณะสำคัญ คือ อารมณ์ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทางทศนคตินั้น เช่นเดียวกับองค์ประกอบแรก ความรู้สึกของบุคคลก็ต้องมีทิศทางด้วย ซึ่งหมายถึงการชอบหรือไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือความพอใจไม่พอใจสิ่งหนึ่ง องค์ประกอบนี้ของทศนคติต่อสิ่งหนึ่งของบุคคลจะสอดคล้องกับทิศทางขององค์ประกอบแรกของเขาด้วย กล่าวคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์บุคคลก็จะชอบ และพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษบุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น องค์ประกอบนี้มีเนื้อหาที่อาจวัดได้ไม่หลากหลายเท่าองค์ประกอบแรก แต่ก็เป็้องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทศนคติ องค์ประกอบทางความรู้สึกนี้เป็นปัจจัยที่แยกทศนคติออกจากความเชื่อ เป็นสิ่งที่แสดงถึงการประเมินค่าวัตถุทางทศนคตินั้น

องค์ประกอบทางการมุ่งกระทำ (Action Tendency Component) เป็นทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าองค์ประกอบอื่น นักจิตวิทยาเชื่อว่าเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า เชื่อว่าสิ่งใดมีประโยชน์หรือสิ่งใดเลวมีโทษ และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว แนวโน้มที่ตามมาคือความพร้อมที่จะกระทำที่สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าของตนต่อสิ่งนั้น มีความหมายว่าเป็นความโน้มแน้วที่จะกระทำ (Action Tendency) ซึ่งการที่บุคคลรายงานว่ามีความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดแล้ว หมายถึงการสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกและทัศนคติของเขาต่อสิ่งนั้นด้วย ต่อมา Fishbein and Ajzen (1980) ได้ให้คำนิยามของทัศนคติองค์ประกอบนี้ว่า เป็นความมุ่งมั่นที่จะกระทำ (Behavior Intention) และสรุปว่าความมุ่งมั่นที่จะกระทำสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้

สำหรับความเกี่ยวข้องของทัศนคติกับพฤติกรรม เป็นที่ยอมรับกันในทางจิตวิทยาสังคมว่า ทัศนคติและพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ผกผันกัน เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้สึกทางด้านดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย งานวิจัยของ วรรณิวรรณชาติ (2541: 55-59) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์มาก เป็นผู้ที่มีความประพฤติคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์น้อย งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 107, 110, 114) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติไม่ติดต่อยาบ้ามาก มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีพฤติกรรมปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติติดต่อยาบ้าน้อย งานวิจัยของ วิเชียร รักการ (2522: 79) ในการเปรียบเทียบจิตลักษณะของนิสิตและนิสิตอาสาสมัครศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตอาสาสมัครมี ทัศนคติที่ดีต่อการอาสาพัฒนามากกว่านิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิก งานวิจัยของ นงคราญ ยุทธแสน (2540: ค) เรื่องจิตลักษณะกับพฤติกรรมการขับซื้อรถจักรยานยนต์ของ นักเรียนในจังหวัดแพร่ พบว่า ทัศนคติต่อการขับซื้อรถจักรยานยนต์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการขับซื้อรถจักรยานยนต์ของนักเรียนทุกด้าน กล่าวคือ นักเรียนที่มีทัศนคติต่อการขับซื้อรถจักรยานยนต์ดี มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการขับซื้อรถจักรยานยนต์อย่างเหมาะสมมาก ทั้งในด้านการขับซื้อขณะมีเมาสุรา การใช้จ่ายที่มีผลต่อการขับซื้อยานพาหนะ การขับซื้อโดยเคารพกฎจราจร การขับซื้อในทัศนวิสัยไม่ปรกติ การดูแลรักษารถ และการใช้หมวกนิรภัยในการขับซื้อ งานวิจัยของวิสุทธิ อริยภิญโญ (2539: 75) เรื่องตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ในการขับซื้อที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมการขับซื้ออย่างปลอดภัยของผู้ขับซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมการขับซื้อ

อย่างปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการขับซื้ออย่างปลอดภัย คือ ผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลที่มีทัศนคติดีต่อการขับซื้ออย่างปลอดภัย มีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมการขับซื้ออย่างปลอดภัยมาก งานวิจัยของ สมพร กฤษณพิพัฒน์ (2541: (2)) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ ศึกษากรณีข้าราชการตำรวจสังกัดกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ

ในด้านพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 125-135) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการรณรงค์มาก มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ และมีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า รวมถึงมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการน้อย งานวิจัยของ พิระนันท์ บุระโสม (2538: ง) ศึกษาประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยของกัลยา สุขปะทิว (2538: ง) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร พบว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก คือ นักเรียนที่มีเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำในทางที่ดีมาก มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำมากด้วย

งานวิจัยของศรัณย์ สิงห์ทน (2539: 96) เรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร งานวิจัยของ สมสกุล แอลเฟรด (2540: 131) พฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษาเกาะล้าน เมืองพัทยา จำนวน 384 คน พบว่า พฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชนในท้องถิ่นแตกต่างกันตามเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยผู้ที่มีเจตคติที่ดีเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีเจตคติไม่ดี งานวิจัยของสุชาดา วรรณมานี (2542: 212) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในทางที่ดี มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก

ทัศนคติเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคลในรูปของความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึกพอใจไม่พอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย

1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มี 9 ตัวแปร ดังนี้

1. กลุ่มลักษณะสถานการณ์ คือ สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มบุคคล ทั้งใกล้และไกลตัวบุคคล ทั้งที่สะสมมาในอดีตและได้รับในปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในสภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม มี 6 ตัวแปร คือ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา (3 ตัวแปรหลังเกี่ยวข้องกับลักษณะครอบครัว)

2. กลุ่มจิตลักษณะเดิม หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของบุคคล ซึ่งสะสมและดำรงอยู่ภายในบุคคล มี 3 ตัวแปร คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิตดี

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

กลุ่มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มี 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ

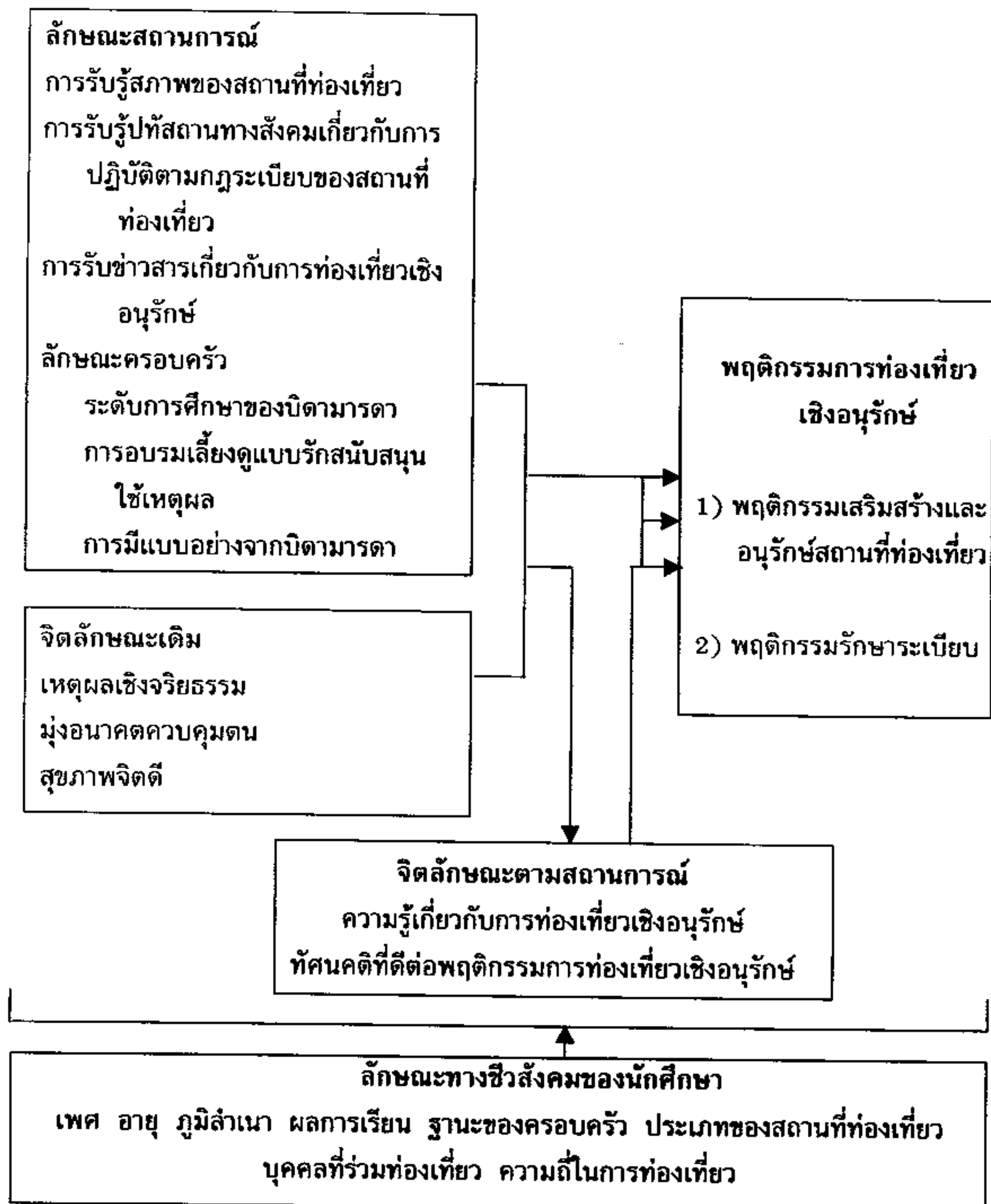
ตัวแปรประสาน (Mediating Variables)

กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ หมายถึง ลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลและจิตลักษณะเดิมของเขา มี 2 ตัวแปร คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อย (Moderting Variables)

ลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษา หมายถึง ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ผลการเรียน ฐานะของครอบครัว ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมท่องเที่ยว ความถี่ในการท่องเที่ยว

ภาพที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์

1.6 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง แล้วปฏิบัติหรือแสดงออกด้วยการทำตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวในขณะที่มีการท่องเที่ยว โดยไม่ทำลายหรือทำให้สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ส่งเสริมการอนุรักษ์รักษาสภาพแวดล้อมที่ดั้งเดิมให้คงอยู่ แบ่งออกเป็น 2 ตัวแปร คือ 1) พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว 2) พฤติกรรมรักษาระเบียบ ซึ่งทั้งสองตัวแปรวัดได้ด้วยมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง การที่บุคคลท่องเที่ยวไปในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง แล้วช่วยรักษาสภาพแวดล้อมที่ดั้งเดิมให้คงอยู่ หรือช่วยฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยว และสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำ โดยการแนะนำห้ามปราม เช่น ช่วยเก็บขยะที่เกลื่อนกลาดในสถานที่ท่องเที่ยว สอดส่องดูแลพฤติกรรมเชิงทำลายพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติแล้วรายงานต่อเจ้าหน้าที่เมื่อพบเห็น สนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยว งดการซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายสภาพทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ อาทิ ปะการัง สัตว์น้ำ พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ควรสงวนรักษาไว้ วัดโดยใช้แบบวัดมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน (การปฏิบัติตนชุดที่ 1 ภาคผนวก ก)

พฤติกรรมรักษาระเบียบ หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยวหรือกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมหรือสร้างมลพิษ เช่น การรักษาความสะอาด การไม่ขีดเขียนทำลาย ไม่เดินออกนอกเส้นทางที่ทางแหล่งท่องเที่ยวกำหนด ไม่หัก/เด็ด/สัมผัส/หรือเก็บไปเป็นที่ระลึก อาทิ พืชพันธุ์ไม้ ปะการัง กัลปังหา หินงอกหินย้อย เปลือกหอย ไม่ส่งเสียงดังอีกทีก วัดโดยใช้แบบวัดมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน (การปฏิบัติตนชุดที่ 2 ภาคผนวก ก)

การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง การรับทราบของบุคคลโดยการพบเห็นด้วยตนเองหรือการรับรู้ผ่านบุคคลใกล้ชิดและสื่อต่าง ๆ ถึงสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวว่า สะอาดเรียบร้อย หรือสกปรก มีสภาพของขยะกลาดเกลื่อน มีการขีดเขียนทำลาย หรือมีสภาพเสื่อมโทรมมากน้อยเพียงไร วัดโดยแบบวัดมาตรประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่า

มีลักษณะที่ดีมาก และผู้ที่ได้รับคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ารับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย (สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว ภาคผนวก ก)

การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง การที่นักศึกษารับรู้ว่าคุณค่ารอบตัวตน คิดว่าตนควรมีพฤติกรรมที่เป็นไปตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวหรือไม่ และควรมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือไม่ ซึ่งวัดได้จากความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด เป็นแบบวัดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบยอมทำตามหรือคล้อยตามความคิดเห็นของกลุ่มใกล้ชิด 4 บุคคล จำนวน 4 ข้อ คือ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง เพื่อน นักท่องเที่ยวนอกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรประเมิน 3 หน่วย จาก “มาก” จนถึง “น้อย” เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-180 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวต่ำ (การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด ภาคผนวก ก)

การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง ความสนใจในการรับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ นิตยสาร วารสาร และบุคคลใกล้ชิด เช่นญาติพี่น้อง เพื่อน และสื่อเฉพาะกิจ อาทิ นิทรรศการของการท่องเที่ยว แผ่นพับ จุลสาร ซึ่งวัดได้ด้วยมาตรประเมินค่าที่ผู้ศึกษาดัดแปลงมาจากมาตรวัดการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมของ อุบล เลี้ยววาริณ (2536) แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 15 ข้อ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่า รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และผู้ที่ได้รับคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่า รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย (การรับสื่อต่าง ๆ ภาคผนวก ก)

ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับชั้นการศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดาของนักศึกษา วัดโดยให้นักศึกษาแต่ละคนรายงานระดับชั้นการศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดาของตน (เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา ภาคผนวก ก)

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล หมายถึง การที่นักศึกษารายงานว่าตนได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองของตน ในลักษณะแสดงความรักใคร่ ชื่นชม ยอมรับให้ความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นกันเองกับนักศึกษา สอบถามทุกข์สุข ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหา อธิบายเหตุผลในการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของตน มีการให้รางวัลเมื่อทำความดี ลงโทษเมื่อทำความผิด วัดโดยใช้แบบวัดมาตรประเมินรวมค่าของดวงเดือน พันธุมนาวัน และคณะ (2536) ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) จำนวน 10 ข้อ มีมาตร 6 หน่วย

ประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย (สิ่งที่ได้รับจากบ้าน ภาคผนวก ก)

การมีแบบอย่างจากบิดามารดา หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมการรักษาระเบียบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ใกล้ชิดในขณะไปท่องเที่ยวหรือเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ วัดด้วยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน นักศึกษาที่ได้รับคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีแบบอย่างจากบิดามารดาแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีแบบอย่างจากบิดามารดาแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย (สิ่งที่เห็นจากผู้ปกครอง ภาคผนวก ก)

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษต่อตนเอง ผู้อื่น หรือส่วนรวม ในการที่บุคคลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ ในสถานการณ์ที่ผลประโยชน์ของหลายฝ่ายขัดแย้งกัน เป็นเหตุผลของบุคคลในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง วัดโดยแบบวัดของ โกศล มีคุณ (1999) ในการวัดเจตนาหรือเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจเลือกกระทำในเหตุการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม ซึ่งตรงกับชั้นที่ 5 และชั้นที่ 6 ตามทฤษฎีพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg จำนวน 24 ข้อ โดยแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 6 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยที่สุด” ถึง “ไม่เห็นด้วยที่สุด” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 24-144 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (เหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา ภาคผนวก ก)

มุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นสิ่งที่เกิดกับตนในอนาคต เห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และความสามารถในการควบคุมจิตใจและพฤติกรรม โดยการบังคับตนเองให้รู้จักอดได้รอได้หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่รอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่า หรือสำคัญกว่าที่ตามมาในภายหลัง วัดโดยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่าของ ดวงเดือน พันธุมนาวัน และคณะ (2536) ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543) จำนวน 10 ข้อ มีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ (ฉันทะในปัจจุบันและอนาคต ภาคผนวก ก)

สุขภาพจิตดี หมายถึง ลักษณะทางจิตและอารมณ์ที่แสดงถึงการไม่รู้สึกรัดกักกังวลจนเกินเหตุ ไม่โกรธง่าย ไม่ตื่นตื้นง่าย มีสมาธิ และมีความกล้าในสิ่งที่สมควร วัดโดยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่าของ ดวงเดือน พันธุมนาวัน และคณะ (2536) ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543) จำนวน 10 ข้อ มีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10–60 คะแนน (ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ภาคผนวก ก)

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การที่นักศึกษาทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อมูล หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมถึงการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว วัดโดยแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นว่าข้อความนั้น “ถูก” หรือ “ผิด” และผู้ตอบมั่นใจในคำตอบของตัวเองมากน้อยเพียงใด มีมาตรประกอบ 3 หน่วย ตั้งแต่ “มาก” ถึง “น้อย” จำนวน 10 ข้อ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10–60 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย (การรับทราบของฉันทน์ ภาคผนวก ก)

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง ความรู้เชิงประเมินค่าในทางที่เห็นประโยชน์ หรือโทษ มีความรู้สึกชอบ พอใจต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป วัดโดยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10–60 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย (ความคิดเห็นของนักศึกษา ภาคผนวก ก)

เพศ ประกอบด้วย เพศชาย และเพศหญิง

ภูมิลาเนา หมายถึง ที่อยู่เดิมของนักศึกษา แบ่งเป็นที่อยู่ในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล และที่อยู่ต่างจังหวัด

ผลการเรียน หมายถึง ผลการศึกษาเฉลี่ยรวมของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนที่มหาวิทยาลัยนั้น จนกระทั่งถึงภาคเรียนปัจจุบัน

ฐานะของครอบครัว หมายถึง รายได้ต่อเดือนของสมาชิกทุกคนรวมกัน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้ข้างต้น

ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง นักศึกษาเคยหรือไม่เคยเดินทางท่องเที่ยวไปยัง ชายทะเล เกาะ น้ำตก ป่าเขา ถ้ำ วัด โบราณสถาน

บุคคลที่ร่วมท่องเที่ยว หมายถึง นักศึกษาเคยหรือไม่เคยเดินทางท่องเที่ยวกับบุคคลต่าง ๆ อาทิเช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เพื่อน ครูอาจารย์

ความถี่ในการท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนครั้งที่นักศึกษาไปท่องเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ คิดเป็นจำนวนครั้งในรอบ 6 เดือน

1.7 สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมาก มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม

สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวสูง มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม

สมมติฐานที่ 5 ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 6 ตัวแปร รวมกับตัวแปรจิตลักษณะ 5 ตัวแปร เป็น 11 ตัวแปร ร่วมกันทำนายปริมาณความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบได้มากกว่าตัวแปรฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว

สมมติฐานที่ 6 พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมีความสัมพันธ์กันสูงในนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ส่วนในกลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวกับพฤติกรรมรักษาระเบียบมีความสัมพันธ์ต่ำกว่า

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย” เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlation Study) มีการสร้างและปรับปรุงแบบวัด ตลอดจนนำแบบวัดที่มีคุณภาพสูงมาใช้ในการเก็บข้อมูล โดยให้นักศึกษาตอบแบบวัดต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

2.1 กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยนี้ได้ศึกษานักศึกษาผู้กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ เพราะเป็นสถาบันที่มีนักศึกษาในทุกระดับเศรษฐกิจและสังคม โดยเลือกมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ประเภทจำกัดรับนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการ ประเภทจำกัดรับนักศึกษามีการสอบคัดเลือกให้เข้าศึกษาด้วยวิธีการเดียวกัน ลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ จึงมีความคล้ายคลึงกัน ในขณะที่นักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ไม่จำกัดรับนักศึกษามีความหลากหลายในลักษณะพื้นฐานมาก โดยศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ปีการศึกษา 2544 ทั้งชายและหญิง เหตุที่เลือกศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากหลายสถาบัน สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการประเภทจำกัดรับนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงมีจำนวนทั้งสิ้น 9 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันเทคโนโลยีพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นกำหนดโควตา (Stratified Quota Random Sampling) โดยคำนวณจากตัวแปรในการสุ่มตัวอย่าง 5 ตัวแปร คือ จำนวนสถาบัน ประเภทคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก-น้อย จำนวนคณะ ชั้นปี และจำนวนนักศึกษา 1) การเลือกสถาบัน เลือกแบบเจาะจงจำนวน 2 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่มีประเภทคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากอย่างน้อยจำนวน 2 คณะ 2) เลือกประเภทคณะวิชา 2 ประเภท คือ คณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก และคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย (คณะ

วิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก คือ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะประมง คณะเกษตร คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ส่วนคณะอื่น ๆ เป็น คณะที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อยหรือไม่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม) 3) เลือกจำนวนคณะ ประเภทของ คณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก 2 คณะ ประเภทคณะวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย 2 คณะ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำสลากออกเป็น 4 กลุ่ม ตามประเภทคณะวิชา 2 ประเภท และแต่ละประเภทแยกออกตามสถาบัน จากนั้นจับสลากแต่ละ กลุ่ม กลุ่มละ 2 คณะ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุ่มได้คณะสังคมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลสุ่มได้คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากของมหาวิทยาลัยมหิดลมีเพียง 2 คณะ จึงไม่ต้องทำการสุ่มด้วยการจับสลาก คือ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรศาสตร์ 4) เลือกชั้นปี ในแต่ละคณะเลือกชั้นปีจำนวน 2 ชั้น โดยเลือกแบบ เจาะจง คือ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 เนื่องจากเป็นชั้นปีที่นักศึกษาทำการศึกษาเนื้อหาวิชาของ สถาบันแห่งนั้นมาพอสมควรแล้ว ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 อยู่ในช่วงของการปรับตัวเข้ากับ สภาพสังคมและเนื้อหาวิชาการใหม่ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาบางคณะสาขาวิชาที่มีวิชาที่ ศึกษาในห้องเรียนน้อยลง มีการฝึกงาน ทำการศึกษาวิจัยนอกห้องเรียน ทำให้การเก็บรวบรวม ข้อมูลนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ยากลำบาก 5) จำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี โดยเฉลี่ยชั้นปีละ 25 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) รวมขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน แบ่งเป็นสถาบันละ 200 คน

2.2 เครื่องมือวัดตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม แบบวัดกลุ่มพฤติกรรมทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แบบวัดกลุ่มลักษณะสถานการณ์ แบบวัดกลุ่ม จิตลักษณะเดิม และแบบวัดกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามทางชีวสังคม (เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา) เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะของนักศึกษา คือ เพศ ภูมิลำเนา ผลการเรียน ฐานะของ ครอบครัว ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมท่องเที่ยว ความถี่ในการท่องเที่ยว โดยให้ นักศึกษาเลือกคำตอบที่มีอยู่แล้ว และเติมคำในช่องว่างที่กำหนด

ในส่วนฐานะของครอบครัว วัดจากรายได้ต่อเดือนของสมาชิกทุกคนรวมกัน ซึ่งแบ่งออก เป็น 6 ระดับ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้ข้างต้น ที่แบ่งเป็น 4 ระดับ เมื่อนำมาพิจารณาจึงกลายเป็น 24 ระดับ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 แสดงค่าที่กำหนดระดับฐานะของครอบครัว

รายได้ต่อเดือน /จำนวนสมาชิก	ต่ำกว่า 6, 000 บ.	6,001- 10,000 บ.	10,001 – 15,000 บ.	15,001 – 20,000 บ.	20,001 – 25,000 บ.	25,000 บ. ขึ้นไป
9 คนขึ้นไป	1	2	3	4	5	6
7-8 คน	7	8	9	10	11	12
4-6 คน	13	14	15	16	17	18
1-3 คน	19	20	21	22	23	24

แบบวัดตัวแปรพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ

แบบวัดพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว (การปฏิบัติตนชุดที่ 1) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดำรงตั้งเดิมให้คงอยู่ หรือช่วยฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเก็บขยะที่เคลื่อนกลาดตามข้างทางในแหล่งท่องเที่ยว การสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ต่าง ๆ การสอดส่องดูแลพฤติกรรมเชิงทำลาย เป็นต้น วัดด้วยมาตราประเมินรวมค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 28 ข้อ จากนั้นนำปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกให้ได้จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดพฤติกรรมเสริมสร้างฯ (พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว) มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางบวก และข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10 และ 12 ให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 4, 6, 7, 11, 13, 14 และ 15 ให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

แบบวัดพฤติกรรมรักษาระเบียบ (การปฏิบัติตนชุดที่ 2) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยว หรือการไม่มีพฤติกรรมในเชิงทำลายหรือสร้างมลพิษ เช่น

การไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาด ไม่ขีดเขียนทำลาย ไม่เดินออกนอกเส้นทางที่ทางแหล่งท่องเที่ยว กำหนด เป็นต้น วัดด้วยมาตรฐานประเมินรวมค่า ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 27 ข้อ แล้วนำปรึกษา อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยปรับปรุงแก้ไข จากนั้นทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกให้ได้ จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรฐานประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดพฤติกรรมรักษาระเบียบ มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางบวก และข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางลบ ดังนั้นการให้คะแนน จึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 2, 4, 8, 12, 13 และ 14 ให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 1, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11 และ 15 ให้คะแนนจาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

แบบวัดกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ ประกอบด้วยตัวแปร การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล และการมีแบบอย่างจากบิดามารดา มีรายละเอียดดังนี้

แบบวัดการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว (สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว) วัดโดยการรายงานของนักศึกษาว่า นักศึกษารับทราบว่าสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้น สะอาดเรียบร้อย หรือสกปรก มีสภาพของขยะกลาดเกลื่อน มีการขีดเขียนทำลาย หรือมีสภาพเสื่อมโทรมมากน้อยเพียงไร เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ แล้วนำปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกให้เหลือจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรฐานในการประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการรับรู้สภาพฯ (การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว) มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 2, 3, 5, 8, 9, 11 และ 14 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 และ 15 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แล้วทำการหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ารับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .74

แบบวัดการรับรู้ทัศนคติสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว (การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด) เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยแบ่งแบบวัดเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบวัดความเชื่อของนักศึกษาเกี่ยวกับความเห็นของบุคคลใกล้ชิดหรือกลุ่มอ้างอิงว่า นักศึกษาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 21 ข้อ แล้วทำการปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยปรับปรุงแก้ไข และทำการทดสอบ คัดเลือกให้เหลือ 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลหรือกลุ่มใกล้ชิด 4 บุคคล คือ ญาติผู้ใหญ่ (ผู้ปกครอง พ่อ แม่) เพื่อน นักท่องเที่ยวนอกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ จำนวน 4 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 3 หน่วย ตั้งแต่ “มาก” “ปานกลาง” “น้อย”

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการรับรู้ทัศนคติ (ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว) ตอนที่ 1 มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 และ 10 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 6 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ส่วนแบบวัดตอนที่ 2 ให้คะแนน 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก มาก ปานกลาง และน้อย

การคิดคะแนน นำคะแนนของแต่ละข้อของตอนที่ 1 มาคูณกับคะแนนตอนที่ 2 ในข้อที่กล่าวถึงบุคคลใกล้ชิดคนเดียวกัน เพื่อคำนวณหาค่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคมตามสมการ

$$SN = \sum_{i=1}^N b_i m_i$$

SN	=	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม
b_i	=	ความเชื่อในทัศนคติทางสังคม (เช่น บุคคลเชื่อว่า กลุ่มหรือบุคคลที่ใกล้ชิด i คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรประกอบพฤติกรรม b)
m_i	=	แรงจูงใจที่ยอมคล้อยตามกลุ่มผู้ใกล้ชิด i
N	=	จำนวนผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้อง

เมื่อรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-180 คะแนน จากนั้นทำการหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยวสูง ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยวต่ำ แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

แบบวัดการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (การรับสื่อต่าง ๆ) วัดโดยการรายงานของนักศึกษาว่าได้รับและสนใจข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และบุคคลใกล้ชิด เช่นญาติพี่น้อง เพื่อน และสื่อเฉพาะกิจ อาทิ นิทรรศการของการท่องเที่ยว แผ่นพับ เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาดัดแปลงเนื้อหาจากแบบวัดการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมของ อุบล เลี้ยววาริณ (2536) เรื่องความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” แล้วทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกให้เหลือ 15 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการรับข่าวสาร (การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 13 และ 15 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 5, 7, 8, 10 และ 14 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน จากนั้นทำการหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ารับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ารับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

ระดับการศึกษาของบิดามารดา (อยู่ในแบบสอบถามเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา) เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ให้นักศึกษาตอบ โดยระบุระดับชั้นสูงสุดของบิดาและมารดา

เกณฑ์การให้คะแนน ให้คะแนน 1 คะแนนในแต่ละระดับชั้นการศึกษา โดยเริ่มนับตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวมไปถึงจนกระทั่งถึงระดับชั้นการศึกษาสูงสุดของบิดา/มารดาที่นักศึกษาระบุ

การคิดคะแนน นำระดับคะแนนของระดับชั้นการศึกษาบิดาบวกกับคะแนนระดับการศึกษา มารดา

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล (สิ่งที่ได้รับจากบ้าน) ประกอบด้วยประโยค บอกเล่า 10 ประโยค มีข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงดูที่มีต่อผู้ตอบในทำนองรัก ยอมรับ ให้ความสนิทสนม เป็นกันเอง ให้ความอบอุ่น ให้อาหารและลงโทษตนอย่างสมเหตุสมผล และมีความสม่ำเสมอ ไม่ทำตามอารมณ์ มีมาตร 6 หน่วยประกอบทุกประโยค จาก “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” แบบวัดนี้นำมาจากแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ ซึ่งงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการอบรมฯ (การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผล) มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 5, 9 และ 10 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 3, 4, 6, 7 และ 8 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย แบบวัดนี้เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

แบบวัดการมีแบบอย่างจากบิดามารดา (สิ่งที่เห็นจากผู้ปกครอง) วัดโดยการให้นักศึกษารายงานว่าตนได้รับรู้การถ่ายทอดการกระทำต่าง ๆ ของบิดามารดาเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติในการท่องเที่ยว ในลักษณะของการอนุรักษ์และรักษาระเบียบเพียงใด แบบวัดนี้ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ แล้วนำปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยปรับปรุงแก้ไข และทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกให้เหลือจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรในการประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการมีแบบอย่างฯ (การมีแบบอย่างจากบิดามารดา) มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 2, 3, 4, 6, 8, 9 และ 10 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 1, 5 และ 7 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดการมีแบบอย่างจากบิดามารดา พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แล้วทำการหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีแบบอย่างจากบิดามารดาแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีแบบอย่างจากบิดามารดาแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย แบบวัดนี้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .69

แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะเดิม ประกอบด้วยตัวแปร เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคต ควบคุมตน และสุขภาพจิต มีรายละเอียดดังนี้

แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม (เหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา) ประกอบด้วยเรื่องขัดแย้งทางจริยธรรม 12 เรื่อง ซึ่งตรงกับชั้นที่ 5 และชั้นที่ 6 ตามทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรมของ

Kohlberg (1976) แต่ละเรื่องประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ รวม 24 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 6 ระดับ คือ “เห็นด้วยที่สุด” “เห็นด้วย” “ค่อนข้างเห็นด้วย” “ค่อนข้างไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วยที่สุด” แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ นำมาจากแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของ ไกศล มีคุณ (1999) เรื่องความสามารถทางเหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีการวัดแบบมาตรประเมินรวมค่า ซึ่งเมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยของ สุพัตรา ธรรมวงษ์ (2544) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงานพยาบาลผู้ป่วยใน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม มีข้อความที่เป็นประโยคบอกทุกข้อ ให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ จาก เห็นด้วยที่สุด เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยที่สุด

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม พิสัยอยู่ระหว่าง 24-144 คะแนน จากนั้นทำการหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ แบบวัดนี้เมื่อนำมาใช้ในงานศึกษานี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ฉันทิในปัจจุบันและอนาคต) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 10 ประโยค เกี่ยวกับความสามารถคาดการณ์ไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และการอดได้รอได้ของผู้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับการเรียน สุขภาพ การใช้เงิน มีมาตร 6 หน่วยประกอบทุกประโยค จาก “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” แบบวัดนี้ นำมาจากแบบวัดในงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน ที่ใช้ในงานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รุ่งอรุณ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดมุ่งอนาคตควบคุมตน มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 1, 5, 7 และ 9 การให้คะแนนให้จาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 2, 3, 4, 6, 8 และ 10 การให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดมุงอนาคตควบคุมตน พิสัยคะแนน อยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แล้วทำการหาค่าเฉลี่ย นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่า มุงอนาคตควบคุมตนสูง ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามุงอนาคตควบคุมตนต่ำ แบบวัดนี้เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .69

แบบวัดสุขภาพจิตดี (ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 10 ประโยค เกี่ยวกับปริมาณความวิตกกังวล อารมณ์แปรปรวน ขาดสมาธิ เคร่งเครียด เป็นต้น มี มาตรฐาน 6 หน่วยประกอบทุกประโยค จาก “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” ผู้ศึกษานำแบบวัดมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทาง ป้องกัน ที่นำมาใช้ในงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ การลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.76

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดสุขภาพจิต เป็นแบบวัดที่มีข้อความที่เป็น ประโยคบอกทุกข้อ จึงให้คะแนน 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้าง จริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดสุขภาพจิตดี พิสัยของคะแนนอยู่ ระหว่าง 10-60 คะแนน แบบวัดนี้เมื่อนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77

แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีรายละเอียดดังนี้

แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (การรับทราบของฉันทน์) โดยการให้ นักศึกษาตอบคำถามในด้านการรับทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อมูล หลักการและผลของการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ที่มีต่อสังคมส่วนรวม รวมถึงการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว วัด โดยแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ เป็นลักษณะข้อความที่ให้ตอบว่า “ถูก” หรือ “ผิด” และมั่นใจคำตอบนั้น “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” แล้วนำปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วย ปรับปรุงแก้ไข และทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกให้เหลือ 10 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดความรู้ (ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์) มี 2 ลักษณะ คือ

กรณีข้อความที่คำตอบนั้น “ถูกต้อง” ประกอบด้วยข้อ 5, 7, 8, 11 และ 15 ซึ่งหาก นักศึกษาตอบว่า ถูก และตอบว่ามั่นใจมากได้ 6 คะแนน มั่นใจปานกลางได้ 5 คะแนน มั่นใจน้อย ได้ 4 คะแนน

หากนักศึกษาตอบว่า ผิด และตอบว่ามั่นใจน้อยให้ 3 คะแนน มั่นใจปานกลางให้ 2 คะแนน มั่นใจมากให้ 1 คะแนน

กรณีข้อความที่คำตอบนั้น “ไม่ถูกต้อง” ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 12, 13 และ 14 ซึ่งหากนักศึกษาตอบว่า ผิด และตอบว่ามั่นใจมากได้ 6 คะแนน มั่นใจปานกลางได้ 5 คะแนน มั่นใจน้อยได้ 4 คะแนน

หากนักศึกษาตอบว่า ถูก และตอบว่ามั่นใจน้อยให้ 3 คะแนน มั่นใจปานกลางให้ 2 คะแนน มั่นใจมากให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10–60 คะแนน จากนั้นหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .45

แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ความคิดเห็นของนักศึกษา) เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เกี่ยวกับความคิดเห็นชอบ/ไม่ชอบต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมถึงความคิดเห็นต่อประโยชน์และโทษของการแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งวัดได้ด้วยมาตรประเมินค่า ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ แล้วนำปรึกษาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยปรับปรุงแก้ไข จากนั้นทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ คัดเลือกให้เหลือ 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดทัศนคติที่ดี (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) มี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อ 3, 6, 7 และ 9 ให้คะแนนจาก 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 4, 5, 8 และ 10 ให้คะแนนให้จาก 1, 2, 3, 4, 5, 6 ตามลำดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10–60 คะแนน แล้วทำการหาค่าเฉลี่ย โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.81

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว แบบวัดพฤติกรรมรักษาระเบียบ แบบวัดการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว แบบวัดการรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว แบบวัดการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แบบวัดการมีแบบอย่างจากบิดามารดา แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้วยการหาความเที่ยงตรง หาค่าอำนาจจำแนก และหาความเชื่อมั่นของแบบวัด เพื่อคัดเลือกข้อความที่จะนำไปศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจริง และเมื่อนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว ก็ทำการหาคุณภาพเครื่องมือทั้งหมดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นและที่นำแบบวัดมาจากผู้อื่น ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนก และหาความเชื่อมั่น มีรายละเอียดของการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

ขั้นแรก หาความเที่ยงตรง (Validity) ในการหาความเที่ยงตรงของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ศึกษาตรวจสอบแบบแปลนในการสร้างเครื่องมือวัดซึ่งมีการกำหนดหัวข้อตามนิยามปฏิบัติการของแต่ละตัวแปรให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ต้องการศึกษา แล้วสร้างข้อคำถามเป็นจำนวนมากกว่าที่จะใช้จริง จากนั้นนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์พิจารณาว่ามีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรหรือไม่ และดูภาษา สำนวนของคำถามว่าเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่สอง หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ในการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 120 คน หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 27% ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายข้อ ด้วยสถิติ t -test และหาค่า r -Item total (Corrected Item-Total Correlation) จากนั้นคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ๆ ไว้เป็นแบบวัด

แบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นคือ แบบวัดพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 3.18-8.10 ค่า r ตั้งแต่ .34-.67 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 4.13-16.81 และค่า r ตั้งแต่ .11-.56

แบบวัดพฤติกรรมรักษาระเบียบ เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 5.17-8.75 ค่า r ตั้งแต่ .28-.55 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 8.24-13.95 และค่า r ตั้งแต่ .29-.52

แบบวัดการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 2.82-5.98 ค่า r ตั้งแต่ .25-.52 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 5.91-14.57 และค่า r ตั้งแต่ .22-.51

แบบวัดการรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 5.05-9.74 ค่า r ตั้งแต่ .43-.83 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 7.73-24.45 และค่า r ตั้งแต่ .28-.80

แบบวัดการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 2.43-7.46 ค่า r ตั้งแต่ .32-.74 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 8.67-13.63 และค่า r ตั้งแต่ .38-.60

แบบวัดการมีแบบอย่างจากบิดามารดา เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 4.30-7.43 ค่า r ตั้งแต่ .35-.62 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 4.67-12.91 และค่า r ตั้งแต่ .09-.52

แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 2.29-5.48 ค่า r ตั้งแต่ .07-.31 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 2.23-10.83 และค่า r ตั้งแต่ -.04 ถึง .34 ซึ่งข้อที่มีค่า r ติดลบ คือข้อ 6 และข้อ 15 (ดูรายละเอียดค่าอำนาจจำแนกรายข้อเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ ภาคผนวก ก)

แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เมื่อทดลองใช้ได้ค่า t ตั้งแต่ 4.82-8.27 ค่า r ตั้งแต่ .37-.61 แต่เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 9.89-15.86 และค่า r ตั้งแต่ .44-.65

ส่วนแบบวัดที่ผู้ศึกษานำมาจากผู้อื่นจำนวน 4 แบบวัด คือ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 7.16-17.32 และค่า r ตั้งแต่ .50-.67

แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 5.79-13.18 และค่า r ตั้งแต่ .24-.57

แบบวัดมุ่งอนาคตควบคุมตน เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 6.84-13.67 และค่า r ตั้งแต่ .17-.50

แบบวัดสุขภาพจิตดี เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ค่า t ตั้งแต่ 7.18-14.99 และค่า r ตั้งแต่ .26-.54

ขั้นที่สาม หาความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดที่ใช้ศึกษานี้ ใช้การหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้จัดทำแบบสอบถามและแบบวัดสมบูรณ์แล้ว ผู้ศึกษาขอหนังสือจากทางสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จากนั้นติดต่อประสานงานกับฝ่ายการศึกษาของแต่ละคณะ เพื่ออธิบายรายละเอียดของแบบสอบถามและแบบวัด รวมถึงกำหนดวันเวลาที่เหมาะสมต่อการจัดเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม 2544

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน 3 ทาง (Three-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1, 2, 3 และ 4 ถ้าพบผลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธี Scheffe'

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise และ Totaled (Enter) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 5 โดยใช้เกณฑ์แตกต่างเปอร์เซ็นต์ทำนายที่ 7% (Cohen, 1977: 413 – 414)

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 6 โดยตรวจสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 2 ตัว ด้วยค่า Z-test ($Z > 1.96 \text{ sig}$)

นอกจากสถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ยังใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย” เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านลักษณะสถานการณ์จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และลักษณะทางชีวสังคม ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ และปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด การศึกษาในครั้งนี้ทำการศึกษาใน 6 ประการ คือ 1) ความแตกต่างจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน จะส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ และพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้าน (พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท้องเทียว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ) ของนักศึกษาหรือไม่ และเป็นเพราะเหตุใด 2) ความแตกต่างจากการรับรู้สภาพของสถานที่ท้องเทียว ความรู้เกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จะส่งผลต่อทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ และพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านของนักศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด 3) ความแตกต่างด้านความรู้เกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน จะส่งผลต่อพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านของนักศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด 4) ความแตกต่างด้านทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท้องเทียว และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จะส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ และพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านของนักศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด 5) ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 6 ตัวแปร ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ (จิตลักษณะเดิมและจิตลักษณะตามสถานการณ์) 5 ตัวแปร รวมทั้งหมด 11 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้าน ได้มากกว่าการใช้ตัวทำนายเพียงกลุ่มเดียวหรือไม่ 6) นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง จะมีพฤติกรรมการท้องเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์สูงกว่านักศึกษาประเภทตรงข้ามหรือไม่ จุดมุ่งหมายทั้ง 6 ประการนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ โดยเริ่มนำเสนอลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างก่อนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน เพื่อให้เข้าใจลักษณะสำคัญของนักศึกษาที่ถูกศึกษาและการกำหนดตัวแปรเพื่อแบ่งกลุ่มย่อยต่อไป

3.1 ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 จากการตอบแบบวัดของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 – 3 ของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ประเภทจำกัดรับนักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน มีลักษณะเบื้องต้นดังนี้ (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ข)

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายจำนวน 169 คน (ร้อยละ 42.2) เพศหญิงจำนวน 231 คน (ร้อยละ 57.8) มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ (รวมปริมณฑล) จำนวน 197 คน (ร้อยละ 49.2) ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดจำนวน 203 คน (ร้อยละ 50.8)

ผลการเรียน พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนต่ำสุด 1.76 ผลการเรียนสูงสุด 3.84 แบ่งเป็น 2 กลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวแบ่ง (2.62) ผู้ที่มีผลการเรียนน้อยกว่า 2.62 จัดเป็นผู้ที่มีผลการเรียนต่ำ มีจำนวน 219 คน (ร้อยละ 54.8) ผู้ที่มีผลการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 2.62 จัดเป็นผู้ที่มีผลการเรียนสูง มีจำนวน 181 คน (ร้อยละ 45.2)

ฐานะของครอบครัว พบว่า นักศึกษามีรายได้ของครอบครัวรวมกันต่ำกว่า 6,000 บาท และจำนวนสมาชิกครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้ดังกล่าว 9 คนขึ้นไป ให้ฐานะของครอบครัวมีค่าเป็น 1 มีจำนวน 0 คน นักศึกษาที่มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป และมีจำนวนสมาชิกครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้ดังกล่าว 1-3 คน ให้ฐานะของครอบครัวมีค่าเป็น 24 มีจำนวน 23 คน (ร้อยละ 5.8) แบ่งกลุ่มฐานะของครอบครัวเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยจากค่าที่กำหนดให้ฐานะของครอบครัวในแต่ละระดับ (มีค่าตั้งแต่ 1-24) เป็นตัวแบ่ง (17.33) ผู้ที่มีฐานะของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 17 จัดเป็นกลุ่มผู้มีฐานะของครอบครัวต่ำ มีจำนวน 162 คน (ร้อยละ 40.5) ผู้ที่มีฐานะของครอบครัวมากกว่าหรือเท่ากับ 18 จัดเป็นกลุ่มผู้มีฐานะของครอบครัวสูง มีจำนวน 238 คน (ร้อยละ 59.5)

ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า นักศึกษาเคยไปเที่ยวทะเลจำนวน 373 คน (ร้อยละ 93.2) ไม่เคยไปทะเล จำนวน 27 คน (ร้อยละ 6.8) เคยไปเที่ยวน้ำตก ป่า เขา ถ้ำ จำนวน 339 คน (ร้อยละ 84.8) ไม่เคยไปน้ำตก ป่า เขา ถ้ำ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 15.2) เคยไปวัดและโบราณสถาน จำนวน 320 คน (ร้อยละ 80.0) ไม่เคยไปวัดและโบราณสถาน จำนวน 80 คน (ร้อยละ 20.0)

บุคคลที่ร่วมท่องเที่ยว พบว่า นักศึกษาเคยไปเที่ยวกับพ่อแม่ผู้ปกครอง จำนวน 394 คน (ร้อยละ 98.5) ไม่เคย จำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.5) เคยท่องเที่ยวกับญาติพี่น้อง จำนวน 391 คน (ร้อยละ 97.8) ไม่เคย จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.2) เคยท่องเที่ยวกับเพื่อน จำนวน 393 คน (ร้อยละ 98.2) ไม่เคยจำนวน 7 คน (ร้อยละ 1.8) เคยท่องเที่ยวไปกับครูอาจารย์ จำนวน 302 คน (ร้อยละ 75.5) ไม่เคยจำนวน 98 คน (ร้อยละ 24.5)

ความถี่ในการท่องเที่ยว พบว่า นักศึกษาท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในรอบ 6 เดือน ต่ำสุด 0 ครั้ง สูงสุด 20 ครั้ง แบ่งเป็น 2 กลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ย (3.64) ผู้ที่ท่องเที่ยวบ่อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ครั้ง จัดเป็นผู้ที่ท่องเที่ยวบ่อย มีจำนวน 251 คน (ร้อยละ 62.8) ผู้ที่ท่องเที่ยวมากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง จัดเป็นผู้ที่ท่องเที่ยวมาก มีจำนวน 149 คน (ร้อยละ 37.2)

3.2 ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการศึกษาจิตลักษณะที่เกิดตามสถานการณ์ 2 ด้าน (ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน (พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ) ว่ามีค่าแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 3 ตัว แตกต่างกันหรือไม่

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในส่วนนี้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การอบรมฯ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (53.09) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 53 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมน้อย มีจำนวน 180 คน (ร้อยละ 45.0) ส่วนผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 54 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมมาก มีจำนวน 220 คน (ร้อยละ 55.0) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) การมีแบบอย่างฯ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (40.85) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย มีจำนวน 187 คน (ร้อยละ 47.5) ส่วนผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 41 คะแนน เป็นกลุ่มผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก มีจำนวน 207 คน (ร้อยละ 52.5) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) มีผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถามในส่วนนี้จำนวน 6 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่เคยไปเที่ยวกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การรับข่าวสารฯ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (62.96) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 62 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่รับข่าวสารน้อย มีจำนวน 186 คน (ร้อยละ 46.5) ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 63 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่รับข่าวสารมาก มีจำนวน 214 คน (ร้อยละ 53.5) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข)

ตัวแปรตามที่ใช้วิเคราะห์ในส่วนนี้มี 4 ตัว คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ทีละตัว โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้

วิเคราะห์ในส่วนนี้มีจำนวน 394 คน เนื่องจากมีผู้ที่ไม่ตอบแบบวัดการมีแบบอย่างจากบิดามารดา จำนวน 6 คน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ซึ่งกลุ่มย่อยมีดังนี้ 1) แบ่งตามเพศ คือ กลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง 2) แบ่งตามภูมิสำเนา คือ กลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มต่างจังหวัด 3) แบ่งตามผลการเรียน คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มผลการเรียนสูง 4) แบ่งตามฐานะของครอบครัว คือ กลุ่มฐานะต่ำ และกลุ่มฐานะสูง 5) แบ่งตามความถี่ในการท่องเที่ยว คือ กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และกลุ่มท่องเที่ยวมาก (วิธีการแบ่งกลุ่มผลการเรียน ฐานะของครอบครัว และความถี่ในการท่องเที่ยวดูหัวข้อ 3.1) กลุ่มย่อยทั้งหมดรวมเป็น 10 กลุ่ม ซึ่งการวิเคราะห์จะเสนอผลตามตัวแปรตามดังนี้

3.2.1 ความรู้ของนักศึกษาที่ได้รับการอบรม การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การที่นักศึกษาทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อมูล หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมถึงการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยคือ 65.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.90 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 32 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 82 คะแนน (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในกลุ่มรวมคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระแต่ละตัวตามลำพังเพียง 2 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และการมีแบบอย่างจากบิดามารดา (ตารางที่ 3.1) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 66.09 และ 63.73) (ตารางที่ 3.2) และผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย (ค่าเฉลี่ย 66.20 และ 63.75) (ตารางที่ 3.2)

เมื่อทำการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.1) พบว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล แต่คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาในกลุ่มย่อยแปรปรวนไปตามระดับของการมีแบบอย่างจากบิดามารดา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบผลเช่นเดียวกับกลุ่มรวม คือ ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย พบใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวมาก และพบว่าคะแนนความรู้แปรปรวนไปตามระดับของการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า

ตารางที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ของนักศึกษา ตามการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		การอบรมฯ	แบบอย่างฯ	รับข่าวสารฯ					
		ก	ข	ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	394	4.39*	4.91*	1.47	<1	<1	<1	1.10	4.9
ชาย	168	1.65	2.36	5.25*	<1	1.94	2.56	<1	12.3
หญิง	226	2.21	<1	1.18	<1	<1	2.33	1.52	4.5
กรุงเทพฯ	196	1.18	2.35	<1	<1	<1	<1	2.40	6.2
ต่างจังหวัด	198	2.70	1.85	1.31	<1	<1	<1	<1	3.9
ผลการเรียนต่ำ	217	1.93	5.61*	<1	<1	<1	<1	<1	5.2
ผลการเรียนสูง	177	2.80	<1	1.06	<1	1.04	<1	<1	6.0
ฐานะต่ำ	156	1.56	1.04	<1	<1	<1	<1	<1	5.1
ฐานะสูง	238	2.21	4.35*	<1	<1	<1	<1	<1	5.8
ท่องเที่ยวบ่อย	245	2.64	<1	<1	<1	1.61	<1	<1	3.7
ท่องเที่ยวมาก	149	1.08	10.96*	<1	<1	<1	<1	<1	11.1

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	การอบรมฯ	มาก = 66.09		น้อย = 63.73
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 66.20		น้อย = 63.75
ชาย	การรับข่าวสารฯ	มาก = 66.28		น้อย = 62.38
ผลการเรียนต่ำ	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 66.07		น้อย = 63.23
ฐานะสูง	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 66.11		น้อย = 63.10
ท่องเที่ยวมาก	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 67.71		น้อย = 63.21

ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย พบในกลุ่มเพศชายเท่านั้น และไม่พบว่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก คือ 1) ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมากในกลุ่มรวม 2) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามากในกลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวมาก 3) ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มเพศชาย

3.2.2 ทักษะที่ดีของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง ความรู้เชิงประเมินค่าในทางที่เห็นประโยชน์หรือโทษ มีความรู้สึกชอบ พอใจต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยคือ 46.55 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.31 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 23 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 60 คะแนน (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนของตัวแปรอิสระตามลำดับทั้ง 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ตารางที่ 3.3) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.89 และ 44.86) (ตารางที่ 3.4) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.66 และ 45.29) (ตารางที่ 3.4) และผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย (ค่าเฉลี่ย 47.85 และ 44.99) (ตารางที่ 3.4)

เมื่อทำการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.3) พบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบผลเช่นเดียวกับกลุ่มรวม คือ ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย พบผลนี้ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของการมีแบบอย่างจากบิดามารดา โดยผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย พบผลนี้ใน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังแปรปรวนไปตามระดับของการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย พบผลนี้ 6 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มผู้มีฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย

ตารางที่ 3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีของนักศึกษา ตามการอบรมฯ การเป็นมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		การอบรมฯ	แบบอย่างฯ	รับข่าวสารฯ					
		ก	ข	ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	394	12.98***	7.06**	11.40***	1.15	<1	2.93	<1	11.8
ชาย	168	6.21*	2.75	6.01*	1.89	<1	2.26	1.46	15.9
หญิง	226	5.56*	1.18	2.23	<1	<1	<1	1.39	6.8
กรุงเทพฯ	196	5.22*	5.17*	3.72	<1	<1	4.76*	<1	13.9
ต่างจังหวัด	198	6.23*	1.99	4.44*	3.06	<1	<1	<1	9.3
ผลการเรียนต่ำ	217	10.64***	3.07	1.98	<1	<1	<1	<1	10.2
ผลการเรียนสูง	177	1.66	6.96**	11.97***	<1	<1	2.43	<1	16.1
ฐานะต่ำ	156	3.07	<1	6.42*	<1	<1	6.68*	<1	13.7
ฐานะสูง	238	9.90**	9.19**	4.26*	<1	<1	<1	<1	14.0
ท่องเที่ยวน้อย	245	9.29**	5.59**	6.86***	<1	<1	1.46	<1	13.2
ท่องเที่ยวมาก	149	2.56	1.30	2.51	<1	<1	1.20	<1	6.5

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดี ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	การอบรมฯ	มาก = 47.89		น้อย = 44.86
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 47.66		น้อย = 45.29
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 47.85		น้อย = 44.99
ชาย	การอบรมฯ	มาก = 46.48		น้อย = 42.94
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 46.65		น้อย = 43.07
หญิง	การอบรมฯ	มาก = 48.78		น้อย = 46.58
	การอบรมฯ	มาก = 46.68		น้อย = 43.75
กรุงเทพฯ	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 46.66		น้อย = 43.83
	การอบรมฯ	มาก = 48.91		น้อย = 46.20
ต่างจังหวัด	การรับข่าวสารฯ	มาก = 48.73		น้อย = 46.25
	การอบรมฯ	มาก = 47.86		น้อย = 44.65
ผลการเรียนต่ำ	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 48.16		น้อย = 45.36
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 48.32		น้อย = 44.68
ผลการเรียนสูง	การรับข่าวสารฯ	มาก = 48.12		น้อย = 45.07
	การอบรมฯ	มาก = 47.96		น้อย = 44.65
ฐานะต่ำ	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 47.90		น้อย = 44.67
	การมีแบบอย่างฯ			

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ติดต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ฐานะสูง	การรับข่าวสาร	มาก = 47.68		น้อย = 44.94
ท่องเที่ยวบ่อย	การอบรมฯ	มาก = 47.55		น้อย = 44.13
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 47.33		น้อย = 44.45
	การรับข่าวสาร	มาก = 47.46		น้อย = 44.49

นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนทัศนคติที่ตีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการมีแบบอย่างและการรับข่าวสาร (ตารางที่ 3.2) พบในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 4, 5 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย และรับข่าวสารน้อย เป็นผู้มีทัศนคติที่ต่ำที่สุด (ต่ำกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ในหมู่ผู้รับข่าวสารน้อย หากมีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ต่ำมากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย หากมีการรับข่าวสารมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ต่ำมากกว่าผู้ที่มีการรับข่าวสารน้อย

สรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ติดต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ได้แก่ 1) ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย 2) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก ในกลุ่มรวม กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย โดยเฉพาะนักศึกษาที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ 3) ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ในกลุ่มรวม กลุ่มเพศชาย กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างน้อยในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มที่มีฐานะต่ำ

3.2.3 พฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างและการรับข่าวสารแตกต่างกัน พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง การที่นักศึกษาท่องเที่ยวไปในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง แล้วช่วยรักษาสภาพแวดล้อมที่งามดั้งเดิมให้คงอยู่ หรือช่วยพัฒนาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยว และสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำ โดยการแนะนำ ห้ามปราม ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.48 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.91 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 30 คะแนน คะแนนสูงสุด 85 คะแนน (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข)

ตารางที่ 3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษา ตามการ
อบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		การอบรมฯ	แบบอย่างฯ	รับข่าวสารฯ					
		ก	ข	ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	394	19.81***	30.68***	30.30***	<1	2.95	<1	<1	24.3
ชาย	168	8.25**	11.99***	23.21***	<1	5.37*	<1	<1	30.5
หญิง	226	10.30**	13.35***	6.40*	<1	<1	2.00	<1	19.2
กรุงเทพฯ	196	12.91***	16.58***	13.64***	<1	<1	<1	<1	27.8
ต่างจังหวัด	198	7.00***	13.34***	11.88***	<1	1.86	<1	<1	19.3
ผลการเรียนต่ำ	217	10.64***	17.51***	18.05***	<1	3.24	<1	<1	27.9
ผลการเรียนสูง	177	5.33*	12.50***	9.95**	<1	<1	<1	<1	20.3
ฐานะต่ำ	156	10.73***	5.38*	11.18***	<1	<1	<1	1.65	20.3
ฐานะสูง	238	9.61**	25.37***	19.55***	<1	2.67	<1	1.33	28.6
ท่องเที่ยวน้อย	245	10.00**	13.83***	14.68***	1.82	6.91*	<1	<1	23.0
ท่องเที่ยวมาก	149	5.90*	14.65***	9.39**	<1	<1	1.08	<1	25.5

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.6 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมี
แบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	การอบรมฯ	มาก = 57.90		น้อย = 52.63
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 58.50		น้อย = 52.27
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 58.28		น้อย = 52.33
ชาย	การอบรมฯ	มาก = 56.29		น้อย = 50.95
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 57.25		น้อย = 50.89
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 57.60		น้อย = 50.23
หญิง	การอบรมฯ	มาก = 58.92		น้อย = 54.13
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 59.19		น้อย = 53.70
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 58.67		น้อย = 54.40
กรุงเทพฯ	การอบรมฯ	มาก = 57.12		น้อย = 51.04
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 57.31		น้อย = 50.98
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 57.53		น้อย = 51.38
ต่างจังหวัด	การอบรมฯ	มาก = 58.56		น้อย = 54.54
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 59.58		น้อย = 53.70
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 58.81		น้อย = 53.73

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ผลการเรียนต่ำ	การอบรมฯ	มาก = 57.21		น้อย = 52.02
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 57.88		น้อย = 51.12
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 58.12		น้อย = 51.25
ผลการเรียนสูง	การอบรมฯ	มาก = 58.62		น้อย = 53.54
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 59.28		น้อย = 53.66
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 58.45		น้อย = 53.92
ฐานะต่ำ	การอบรมฯ	มาก = 57.70		น้อย = 52.45
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 57.99		น้อย = 53.04
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 57.88		น้อย = 52.75
ฐานะสูง	การอบรมฯ	มาก = 58.04		น้อย = 52.74
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 58.81		น้อย = 51.71
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 58.54		น้อย = 52.04
ท่องเที่ยวน้อย	การอบรมฯ	มาก = 56.53		น้อย = 51.49
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 56.87		น้อย = 51.32
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 56.76		น้อย = 51.71
ท่องเที่ยวมาก	การอบรมฯ	มาก = 59.74		น้อย = 55.07
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 60.80		น้อย = 54.14
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 60.03		น้อย = 53.94

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในกลุ่มรวมคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระตามลำดับทั้ง 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ตารางที่ 3.5) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมน้อย (ค่าเฉลี่ย 57.90 และ 52.63) (ตารางที่ 3.6) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย (ค่าเฉลี่ย 58.50 และ 52.27) (ตารางที่ 3.6) และผู้ที่ได้รับข่าวสารมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารน้อย (58.28 และ 52.33) (ตารางที่ 3.6)

เมื่อทำการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยทั้ง 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.5) พบผลเช่นเดียวกับกลุ่มรวม คือ คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามระดับของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้พบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในกลุ่มย่อยแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลกับการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบในกลุ่มเพศชาย

และกลุ่มท้องเที้ยวน้อย (ตารางที่ 3.5) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 6, 7 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย และรับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์น้อย เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท้องเที้ยวต่ำที่สุด (ต่ำกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ในหมู่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย หากมีการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท้องเที้ยวมากกว่าผู้ที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์น้อย 3) ในหมู่ผู้ที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์น้อย หากได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท้องเที้ยวมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท้องเที้ยวมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และโดยเฉพาะในผู้ที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์น้อยในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มท้องเที้ยวน้อย 2) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามากในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม 3) ผู้ที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อยในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มท้องเที้ยวน้อย

3.2.4 พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่ได้รับการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน พฤติกรรมรักษาระเบียบ หมายถึง การที่นักศึกษาปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท้องเที้ยว หรือกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท้องเที้ยว ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม หรือสร้างมลพิษ ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นคะแนนแบบต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 69.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 8.35 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 45 คะแนนคะแนนสูงสุดเท่ากับ 90 คะแนน (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระแต่ละตัวตามลำดับทั้ง 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์ (ตารางที่ 3.7) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย (ค่าเฉลี่ย 71.86 และ 67.39) (ตารางที่ 3.8) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย (ค่าเฉลี่ย 71.71 และ 67.82) (ตารางที่ 3.8) และผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเที้ยวเชิงอนุรักษ์น้อย (71.76 และ 67.63) (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา ตามการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		การอบรมฯ ก	แบบอย่างฯ ข	รับข่าวสารฯ ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	394	16.89***	11.37***	13.46***	<1	<1	1.26	<1	14.5
ชาย	168	12.40***	9.79**	10.27**	<1	<1	<1	1.26	24.2
หญิง	226	5.77*	1.29	2.51	<1	1.26	<1	1.27	7.1
กรุงเทพฯ	196	15.79***	4.91*	14.28***	<1	<1	1.89	<1	24.7
ต่างจังหวัด	198	2.15	5.83*	1.72	1.57	<1	<1	1.07	7.4
ผลการเรียนต่ำ	217	11.91***	6.57*	2.59	5.45*	<1	<1	1.26	13.6
ผลการเรียนสูง	177	7.03**	5.29*	8.86**	1.46	<1	2.81	<1	20.4
ฐานะต่ำ	156	17.35***	<1	14.02***	<1	2.13	<1	6.38*	22.4
ฐานะสูง	238	6.02*	11.00***	4.44*	<1	<1	<1	2.92	15.2
ท่องเที่ยวน้อย	245	4.65*	7.64**	8.09**	<1	2.38	1.16	<1	14.1
ท่องเที่ยวมาก	149	11.87***	3.18	3.56	<1	<1	<1	<1	15.0

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.8 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ ของนักศึกษาที่มีการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	การอบรมฯ	มาก = 71.86		น้อย = 67.39
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 71.71		น้อย = 67.82
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 71.76		น้อย = 67.63
ชาย	การอบรมฯ	มาก = 70.87		น้อย = 65.25
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 71.05		น้อย = 65.82
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 71.05		น้อย = 65.53
หญิง	การอบรมฯ	มาก = 72.49		น้อย = 69.29
	การอบรมฯ	มาก = 73.06		น้อย = 66.44
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 72.71		น้อย = 67.46
กรุงเทพฯ	การรับข่าวสารฯ	มาก = 73.22		น้อย = 67.05
ต่างจังหวัด	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 71.28		น้อย = 68.21
	การอบรมฯ	มาก = 71.44		น้อย = 67.61
ผลการเรียนต่ำ	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 71.10		น้อย = 67.87
	การอบรมฯ	มาก = 72.30		น้อย = 67.06
ผลการเรียนสูง	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 72.46		น้อย = 67.75
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 72.26		น้อย = 67.26

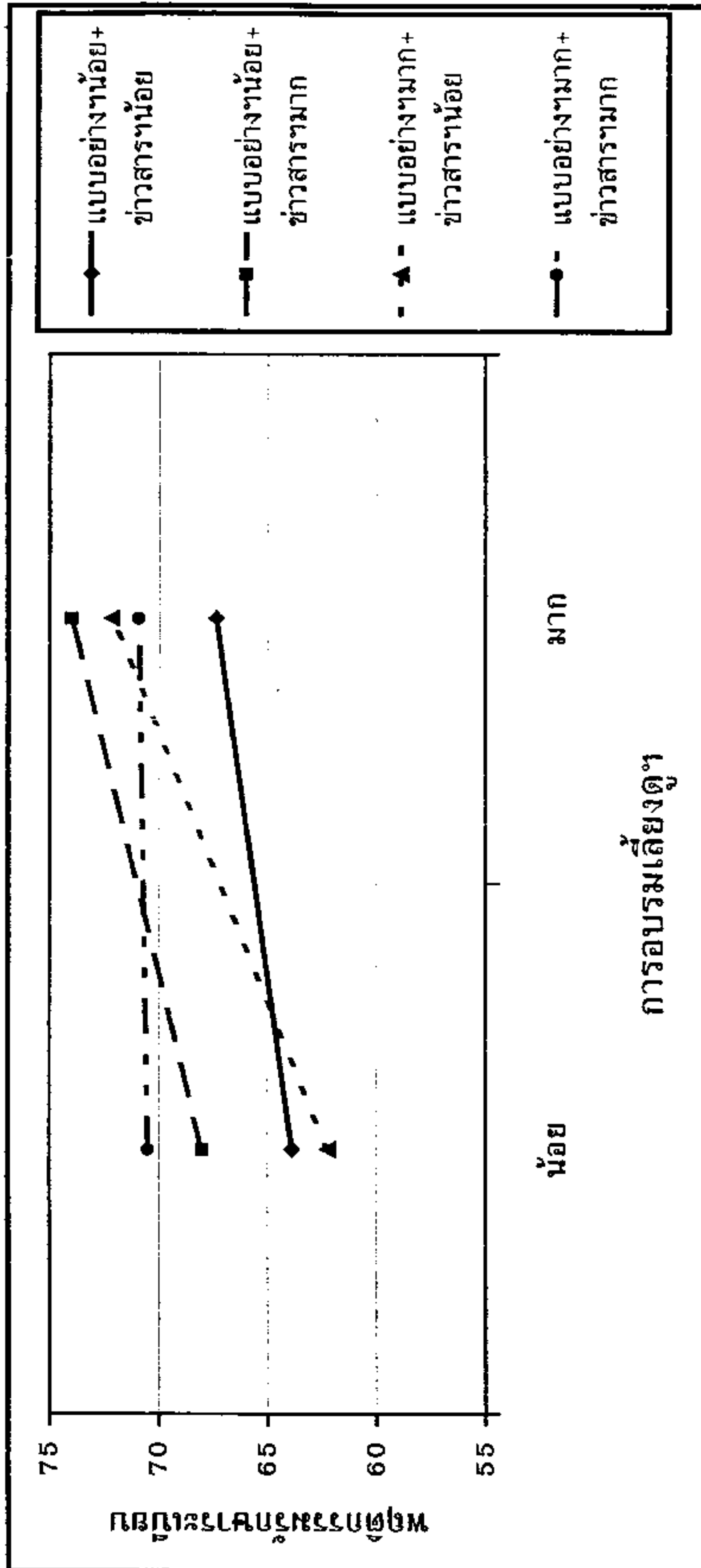

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ฐานะต่ำ	การอบรมฯ	มาก = 71.24		น้อย = 66.14
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 71.13		น้อย = 66.75
ฐานะสูง	การอบรมฯ	มาก = 72.29		น้อย = 68.14
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 72.63		น้อย = 67.65
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 72.15		น้อย = 68.22
ท้องที่ชนน้อย	การอบรมฯ	มาก = 70.87		น้อย = 67.21
	การมีแบบอย่างฯ	มาก = 71.16		น้อย = 67.05
	การรับข่าวสารฯ	มาก = 71.16		น้อย = 67.27
ท้องที่ชนมาก	การอบรมฯ	มาก = 73.18		น้อย = 67.77

เมื่อทำการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.7) พบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของการอบรมฯ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมฯ มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมฯ น้อย พบผลใน 9 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท้องที่ชนน้อย และกลุ่มท้องที่ชนมาก คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับการมีแบบอย่างฯ โดยผู้ที่มีแบบอย่างฯ มาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างฯ น้อย พบผล 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท้องที่ชนน้อย และยังพบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับการรับข่าวสารฯ โดยผู้ที่ได้รับข่าวสารฯ มาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารฯ น้อย พบ 6 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท้องที่ชนน้อย

พฤติกรรมรักษาระเบียบยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนัยสนุนใช้เหตุผลกับการมีแบบอย่างของบิดามารดา (ตารางที่ 3.7) พบผลนี้ในกลุ่มผลการเรียนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 8 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่ได้รับการอบรมฯ น้อย และมีแบบอย่างฯ น้อย เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบต่ำที่สุด (ต่ำกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ในหมู่ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย หากได้รับการอบรมฯ มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมฯ น้อย 3) ในหมู่ผู้ที่ได้รับการอบรมฯ น้อย หากมีแบบอย่างฯ มาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีแบบอย่างฯ น้อย

ภาพที่ 3.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการรักษาระเบียบ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในกลุ่มฐานะต่ำ

นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรรูปไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่างการอบรมฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับข่าวสารฯ ในกลุ่มฐานะต่ำ (ตารางที่ 3.7) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 9 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 6 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ ในหมู่ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก ได้รับการรับข่าวสารน้อย หากได้รับการอบรมฯ มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมฯ น้อย (ภาพที่ 3.1)

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก ในกลุ่มรวม กลุ่มกรุงเทพฯ โดยเฉพาะผู้มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างน้อยในกลุ่มผลการเรียนต่ำ และผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก รับข่าวสารน้อยในกลุ่มฐานะต่ำ 2) ผู้ที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก ในกลุ่มรวม กลุ่มเพศชาย กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท้องเทียวน้อย และโดยเฉพาะผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อยในกลุ่มผลการเรียนต่ำ 3) ผู้ที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเทียวน้อยมาก ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท้องเทียวน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่หนึ่ง ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเทียวน้อย และมีตัวแปรตาม คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการท้องเทียวน้อย รวม 4 ตัว ได้แก่ 1) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน และพฤติกรรมการท้องเทียวน้อย 2 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มท้องเทียวน้อย 2) นักศึกษาที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก เป็นผู้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน และพฤติกรรมการท้องเทียวน้อย 2 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย พบในนักศึกษากลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท้องเทียวน้อย และกลุ่มผลการเรียนต่ำ 3) นักศึกษาที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเทียวน้อยมาก เป็นผู้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน และพฤติกรรมการท้องเทียวน้อย 2 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท้องเทียวน้อยน้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มท้องเทียวน้อย และกลุ่มกรุงเทพฯ จึงกล่าวได้ว่า สถานการณ์ 3 ด้าน สำคัญต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท้องเทียวน้อย รวม 4 ด้านของนักศึกษาอย่างเด่นชัดในกลุ่มรวม และโดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่ท้องเทียวน้อย

3.3 ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการศึกษาจิตลักษณะที่เกิดตามสถานการณ์ 1 ด้าน (ทัศนคติที่ดีฯ) และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน (พฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบ) ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ในกรณีที่ได้รับรู้สภาพฯ มีความรู้ฯ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง

ตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ในส่วนนี้มี 3 ตัว คือ การรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุงอนาคตควบคุมตน การรับรู้สภาพฯ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (52.83 คะแนน) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 52 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่รับรู้สภาพฯ ว่ามีลักษณะที่ด้อย มีจำนวน 184 คน (ร้อยละ 46.0) ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 53 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่รับรู้สภาพฯ ว่ามีลักษณะที่ดีมาก มีจำนวน 216 คน (ร้อยละ 54.0) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) ความรู้ฯ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (65.09 คะแนน) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 65 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มีความรู้ฯ น้อย มีจำนวน 208 คน (ร้อยละ 52.0) ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 66 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มีความรู้ฯ มาก มีจำนวน 192 คน (ร้อยละ 48.0) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) มุงอนาคตควบคุมตนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (46.50 คะแนน) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 46 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มุงอนาคตควบคุมตนต่ำ มีจำนวน 185 คน (ร้อยละ 46.2) ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 47 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มุงอนาคตควบคุมตนสูง มีจำนวน 215 คน (ร้อยละ 53.8) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในส่วนนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ตัวแปรตามมี 3 ตัว คือ ทัศนคติที่ดีฯ พฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในการวิเคราะห์จะเสนอผลตามตัวแปรตามทีละตัว โดยวิเคราะห์ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม

3.3.1 ทัศนคติที่ดีฯของนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระแต่ละตัวทั้ง 3 ตัว คือ การรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุงอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.9) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่รับรู้สภาพฯ ว่ามีลักษณะที่ดีมาก มีทัศนคติที่ดีฯมากกว่าผู้ที่รับรู้สภาพฯ ว่ามีลักษณะที่ด้อย (ค่าเฉลี่ย 47.27 และ 45.70) (ตารางที่ 3.10) ผู้ที่มีความรู้ฯ มาก มีทัศนคติที่ดีฯมากกว่าผู้ที่มีความรู้ฯ น้อย (ค่าเฉลี่ย 47.97 และ 45.24) (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีของนักศึกษา ตามการรับรู้
สภาพ ความรู้ และมุงอนาคตควบคุมตน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		รับรู้สภาพ ก	ความรู้ ข	มุงอนาคต ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	5.19*	15.66***	19.58***	<1	1.56	<1	<1	10.7
ชาย	169	1.68	12.08***	13.97***	<1	<1	<1	<1	17.9
หญิง	231	5.43*	1.22	2.87	<1	4.49*	4.14*	<1	7.2
กรุงเทพฯ	197	<1	5.98*	17.42***	1.09	1.23	5.86*	1.36	15.7
ต่างจังหวัด	203	1.81	7.52**	4.42*	1.93	<1	<1	2.23	8.9
ผลการเรียนต่ำ	219	2.32	6.27*	7.74**	<1	<1	<1	<1	7.8
ผลการเรียนสูง	181	3.05	8.23**	11.29***	<1	1.47	<1	<1	14.5
ฐานะต่ำ	162	2.16	10.48***	4.65*	<1	<1	<1	<1	11.7
ฐานะสูง	238	3.17	5.51*	15.25***	<1	<1	1.17	<1	11.6
ห้องเรียนน้อย	251	1.86	13.18***	14.28***	<1	<1	<1	<1	13.2
ห้องเรียนมาก	149	2.35	2.25	5.87*	<1	2.52	<1	<1	7.9

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.10 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดี ของนักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพ ความรู้
และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมทางห้องเรียนเชิงอนุรักษ์		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	การรับรู้สภาพ	มาก = 47.27		น้อย = 45.70
	ความรู้	มาก = 47.97		น้อย = 45.24
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 47.89		ต่ำ = 44.98
ชาย	ความรู้	มาก = 46.92		น้อย = 42.87
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 47.08		ต่ำ = 42.74
หญิง	การรับรู้สภาพ	มาก = 48.50		น้อย = 47.24
	ความรู้	มาก = 46.49		น้อย = 44.26
กรุงเทพฯ	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 46.90		ต่ำ = 43.65
ต่างจังหวัด	ความรู้	มาก = 49.07		น้อย = 46.44
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 48.65		ต่ำ = 46.69
ผลการเรียนต่ำ	ความรู้	มาก = 47.49		น้อย = 45.37
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 47.58		ต่ำ = 45.15
ผลการเรียนสูง	ความรู้	มาก = 48.47		น้อย = 45.06
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 48.19		ต่ำ = 44.72

ตารางที่ 3.10 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่คัดค้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ฐานะต่ำ	ความรู้	มาก = 48.46		น้อย = 45.06
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 47.77		ต่ำ = 45.33
ฐานะสูง	ความรู้	มาก = 47.63		น้อย = 45.35
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 47.98		ต่ำ = 44.77
ท่องเที่ยวบ่อย	ความรู้	มาก = 47.72		น้อย = 44.35
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 47.49		ต่ำ = 44.03
ท่องเที่ยวมาก	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 48.58		ต่ำ = 46.54

และผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 47.89 และ 44.98) (ตารางที่ 3.10)

เมื่อทำการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.9) พบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีแปรปรวนไปตามระดับของการรับรู้สภาพ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ดีมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ด้อย พบผลนี้ในกลุ่มเพศหญิงเท่านั้น คะแนนทัศนคติที่ดีแปรปรวนไปตามระดับของความรู้ โดยผู้ที่มีความรู้มาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ที่มีความรู้ต่ำ พบผล 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และแปรปรวนไปตามระดับของมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบใน 9 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และกลุ่มท่องเที่ยวมาก

ทัศนคติที่ดียังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการรับรู้สภาพกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มเพศหญิง (ตารางที่ 3.9) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 10 ภาคผนวก ข) พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 2 คู่ ผลที่สำคัญคือ ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ หากมีการรับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ดีมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ด้อย นอกจากนี้ทัศนคติที่ดียังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างความรู้กับมุ่งอนาคตควบคุมตน พบในกลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ (ตารางที่ 3.9) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 11, 12 ภาคผนวก ข) พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 ผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีความรู้มาก และมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากที่สุด (มากกว่าอีก 3 กลุ่ม) พบผลนี้ในกลุ่มกรุงเทพฯ 2) ผู้ที่มีความรู้มาก หากมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบ

ผลนี้ในกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ 3) ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง หากมีความรู้มาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย พบในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มกรุงเทพฯ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ได้แก่ 1) ผู้ที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมากในกลุ่มรวมและกลุ่มเพศหญิง โดยเฉพาะผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำในกลุ่มเพศหญิง 2) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มรวม กลุ่มเพศชาย กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และโดยเฉพาะผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูงในกลุ่มเพศหญิงและกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ 3) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง พบในกลุ่มรวม กลุ่มเพศชาย และโดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ

3.3.2 พฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระแต่ละตัวตามลำดับเพียง 2 ตัว คือ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.11) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่มีความรู้มาก มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย (ค่าเฉลี่ย 56.78 และ 54.27) (ตารางที่ 3.12) และผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 57.61 และ 52.99) (ตารางที่ 3.12)

เมื่อทำการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.11) พบว่า พฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามระดับของความรู้ฯ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ผู้ที่มีความรู้มาก มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย พบในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย และกลุ่มฐานะสูง และพบว่าพฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามระดับของมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม แต่ไม่พบว่าพฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาแปรปรวนไปตามระดับการรับรู้สภาพฯทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

นอกจากนั้นยังพบว่าพฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการรับรู้สภาพฯกับมุ่งอนาคตควบคุมตน พบผลนี้ในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มกรุงเทพฯ (ตารางที่ 3.11) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 13, 14 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 พบผลที่สำคัญ คือ ผู้ที่รับรู้สภาพฯว่ามีลักษณะที่ดีน้อย หากมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และพบว่าพฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างความรู้ฯกับมุ่งอนาคตควบคุมตน พบผลนี้ในกลุ่มเดียวคือ กลุ่มกรุงเทพฯ (ตารางที่ 3.11) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe' (ตารางที่ 15 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 พบผลที่สำคัญ คือ ผู้ที่มีความ

ตารางที่ 3.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษา ตาม การรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		รับรู้สภาพฯ	ความรู้ฯ	มุ่งอนาคตฯ					
					ก	ข	ค	กxข	
รวม	400	1.10	4.97 [*]	27.50 ^{***}	<1	3.05	1.35	<1	9.5
ชาย	169	<1	4.65 [*]	5.47 [*]	<1	3.89 [*]	<1	<1	8.8
หญิง	231	1.25	<1	17.91 ^{***}	<1	<1	1.20	<1	9.4
กรุงเทพฯ	197	1.10	1.33	19.01 ^{***}	<1	4.55 [*]	5.77 [*]	1.29	14.5
ต่างจังหวัด	203	3.49	3.59	8.65 ^{**}	<1	<1	<1	<1	8.2
ผลการเรียนต่ำ	219	<1	1.48	10.00 ^{**}	<1	<1	<1	<1	6.2
ผลการเรียนสูง	181	<1	3.16	16.08 ^{***}	<1	2.60	<1	<1	13.4
ฐานะต่ำ	162	<1	<1	14.11 ^{***}	<1	1.23	<1	<1	10.1
ฐานะสูง	238	<1	4.94 [*]	13.59 ^{***}	<1	1.62	<1	<1	9.7
ห้องเรียนน้อย	251	1.27	1.55	12.02 ^{***}	1.41	<1	<1	<1	7.6
ห้องเรียนมาก	149	<1	3.10	17.93 ^{***}	<1	3.85	<1	<1	15.6

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.12 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพฯ ความรู้ฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	ความรู้ฯ	มาก = 56.78		น้อย = 54.27
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 57.61		ต่ำ = 52.99
ชาย	ความรู้ฯ	มาก = 55.20		น้อย = 52.18
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 55.43		ต่ำ = 52.00
หญิง	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 58.79		ต่ำ = 54.01
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 56.56		ต่ำ = 51.76
กรุงเทพฯ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 58.42		ต่ำ = 54.57
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 56.75		ต่ำ = 52.84
ต่างจังหวัด	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 58.46		ต่ำ = 53.22
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 57.58		ต่ำ = 52.33
ผลการเรียนต่ำ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 57.22		น้อย = 54.11
	ความรู้ฯ	สูง = 57.64		ต่ำ = 53.39
ผลการเรียนสูง	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 55.86		ต่ำ = 51.77
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 60.63		ต่ำ = 55.00
ฐานะต่ำ	มุ่งอนาคตควบคุมตน			
	ความรู้ฯ			
ฐานะสูง	มุ่งอนาคตควบคุมตน			
	ความรู้ฯ			
ห้องเรียนน้อย	มุ่งอนาคตควบคุมตน			
	ความรู้ฯ			
ห้องเรียนมาก	มุ่งอนาคตควบคุมตน			
	ความรู้ฯ			

รู้ามาก หากมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวม กลุ่มเพศชายและกลุ่มฐานะสูง 2) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเพศชายที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ตื้นน้อย และกลุ่มกรุงเทพฯ ที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ตื้นน้อยกับผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก

3.3.3 พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่รับรู้สภาพ ความรู้ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในกลุ่มรวมคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับตัวแปรอิสระตามลำดับเพียง 2 ตัว คือ ความรู้ และมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.13) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่มีความรู้มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้มีความรู้ตื้น (ค่าเฉลี่ย 71.30 และ 68.51) (ตารางที่ 3.14) และผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.35 และ 66.95) (ตารางที่ 3.14)

เมื่อทำการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.13) พบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับความรู้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามตัวแปรอิสระนี้พบว่า ผู้ที่มีความรู้มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้มีความรู้ตื้น พบผลใน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และกลุ่มท่องเที่ยวมาก และพบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม แต่ไม่พบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

พฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการรับรู้สภาพกับมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.13) พบในกลุ่มกรุงเทพฯ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 16 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 พบผลที่สำคัญ คือ ผู้ที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ตื้นน้อย หากมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และยังพบอีกว่าพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามความรู้กับมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.13) พบผลนี้ในกลุ่มฐานะต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe' (ตารางที่ 17 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีความรู้มากและมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากที่สุด (มากกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ผู้ที่มีความรู้มาก หากมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็น

ตารางที่ 3.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา ตามการรับรู้สภาพ ความรู้ และมุงอนาคตควบคุมตน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		รับรู้สภาพ	ความรู้	มุ่งอนาคต					
					ก	ข	ค	กxข	
รวม	400	1.90	8.26**	45.77***	<1	2.70	3.15	1.68	14.2
ชาย	169	1.08	3.51	21.88***	<1	1.55	<1	<1	16.9
หญิง	231	<1	3.50	14.00***	1.87	<1	3.80	<1	11.4
กรุงเทพฯ	197	<1	2.93	30.90***	<1	4.87*	1.09	1.29	17.8
ต่างจังหวัด	203	2.42	6.00*	14.20***	<1	<1	2.58	<1	13.4
ผลการเรียนต่ำ	219	<1	2.47	17.45***	<1	1.21	<1	1.02	9.6
ผลการเรียนสูง	181	2.82	4.57*	27.84***	<1	1.84	3.00	<1	21.2
ฐานะต่ำ	162	<1	2.74	13.00***	2.18	2.36	6.50*	1.59	16.3
ฐานะสูง	238	1.15	4.60*	34.66***	<1	1.12	<1	<1	16.4
ท่องเที่ยวน้อย	251	1.05	4.41*	16.91***	<1	<1	1.76	2.31	10.6
ท่องเที่ยวมาก	149	1.22	4.00*	35.75***	<1	2.91	1.04	<1	24.1

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.14 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ ของนักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพ ความรู้ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	ความรู้	มาก = 71.30		น้อย = 68.51
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 72.35		ต่ำ = 66.95
ชาย	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 71.49		ต่ำ = 65.26
หญิง	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 72.81		ต่ำ = 68.69
กรุงเทพฯ	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 73.19		ต่ำ = 66.66
ต่างจังหวัด	ความรู้	มาก = 71.41		น้อย = 68.23
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 71.70		ต่ำ = 67.31
ผลการเรียนต่ำ	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 71.84		ต่ำ = 67.41
ผลการเรียนสูง	ความรู้	มาก = 72.18		น้อย = 68.13
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 72.84		ต่ำ = 66.22
ฐานะต่ำ	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 70.86		ต่ำ = 66.76
ฐานะสูง	ความรู้	มาก = 71.89		น้อย = 68.99
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 73.46		ต่ำ = 67.06
ท่องเที่ยวน้อย	ความรู้	มาก = 70.42		น้อย = 67.93
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 71.06		ต่ำ = 66.74
ท่องเที่ยวมาก	ความรู้	มาก = 72.63		น้อย = 69.60
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 74.57		ต่ำ = 67.29

ผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ 3) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง หากมีความรู้มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีความรู้ต่ำ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวม กลุ่มภูมิสำเนาอยู่ต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มฐานะสูง โดยเฉพาะผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูงในกลุ่มฐานะต่ำ 2) ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อยในกลุ่มกรุงเทพฯ และผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มฐานะต่ำ

สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่สอง ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีตัวแปรตาม 3 ตัว คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ได้ว่า 1) นักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า นักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย พบในนักศึกษากลุ่มรวม และโดยเฉพาะกลุ่มเพศหญิงที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ 2) นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 3 กลุ่ม คือ นักศึกษากลุ่มเพศชาย กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง 3) นักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีเป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และกลุ่มนักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย

3.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีความรู้ ทักษะที่ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน (พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ) ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ในกรณีที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง

ผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ 3) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง หากมีความรู้มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวม กลุ่มภูมิสำเนาอยู่ต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มฐานะสูง โดยเฉพาะผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูงในกลุ่มฐานะต่ำ 2) ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อยในกลุ่มกรุงเทพฯ และผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มฐานะต่ำ

สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่สอง ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีตัวแปรตาม 3 ตัว คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ได้ว่า 1) นักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่า นักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย พบในนักศึกษากลุ่มรวม และโดยเฉพาะกลุ่มเพศหญิงที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ 2) นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 3 กลุ่ม คือ นักศึกษากลุ่มเพศชาย กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง 3) นักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีเป็นผู้มีทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และกลุ่มนักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย

3.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีความรู้ ทักษะที่ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

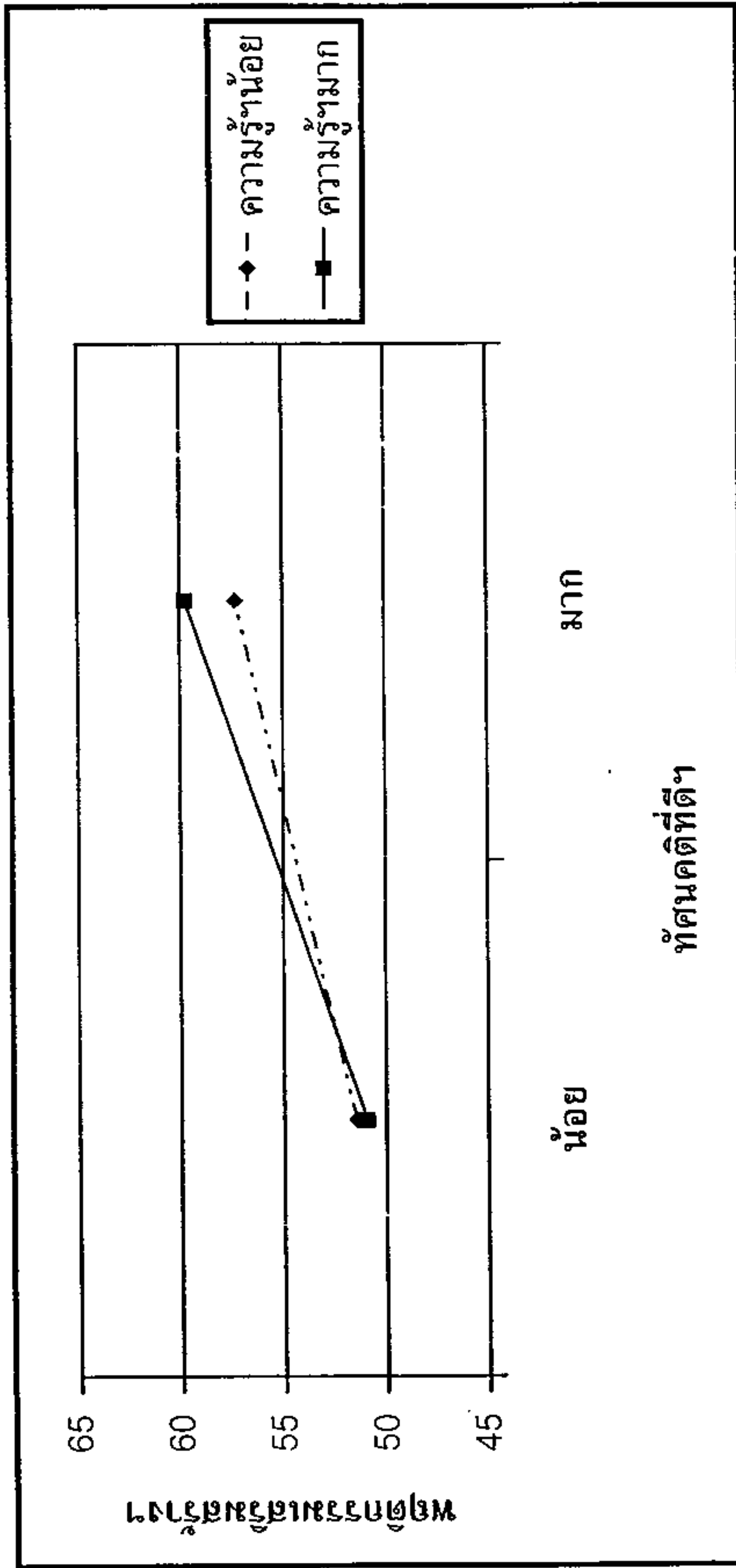
การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน (พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ) ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ในกรณีที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง

ตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ในส่วนนี้ คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรม ความรู้ฯ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว ทักษะที่ดีฯ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (46.55 คะแนน) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 46 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มีทักษะที่ดีฯ น้อย มีจำนวน 172 คน (ร้อยละ 43.0) ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 47 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มีทักษะที่ดีฯ มาก มีจำนวน 228 คน (ร้อยละ 57.0) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) และเหตุผลเชิงจริยธรรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (112.87 คะแนน) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 112 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ มีจำนวน 180 คน (ร้อยละ 45.0) ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 113 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีจำนวน 220 คน (ร้อยละ 55.0) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) และมีตัวแปรตาม 2 ตัว คือ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในการวิเคราะห์จะเสนอผลตามตัวแปรตามที่ละตัว โดยวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (ตามที่กล่าวมาข้างต้น)

3.4.1 พฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มีความรู้ฯ ทักษะที่ดีฯ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระแต่ละตัวตามลำพังเพียง 2 ตัว คือ ทักษะที่ดีฯ และเหตุผลเชิงจริยธรรม (ตารางที่ 3.15) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่มีทักษะที่ดีฯ มาก มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ มากกว่าผู้ที่มีทักษะที่ดีฯ น้อย (ค่าเฉลี่ย 58.67 และ 51.24) (ตารางที่ 3.16) และผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ มากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (ค่าเฉลี่ย 57.79 และ 52.64) (ตารางที่ 3.16) และยังพบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างความรู้ฯ กับทักษะที่ดีฯ (ตารางที่ 3.15) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 18 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีความรู้ฯ มาก หากมีทักษะที่ดีฯ มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ มากกว่าผู้ที่มีทักษะที่ดีฯ น้อย 2) ผู้ที่มีความรู้ฯ น้อย หากมีทักษะที่ดีฯ มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ มากกว่าผู้ที่มีทักษะที่ดีฯ น้อย การพบผลเช่นเดียวกันในนักศึกษา 2 ประเภท ตามข้อ 1) และ 2) แสดงว่าผลเช่นนี้ปรากฏในนักศึกษากลุ่มรวมอยู่แล้ว (ภาพที่ 3.2)

เมื่อทำการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยทั้ง 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.15) พบผลเช่นเดียวกับกลุ่มรวม คือ คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามระดับของทักษะที่ดีฯ และพฤติกรรมเสริมสร้างฯ แปรปรวนไปตามระดับของเหตุผลเชิงจริยธรรม

ภาพที่ 3.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มรวม

ตารางที่ 3.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษา ตาม
ความรู้ฯ ทักษะที่ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรม

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		ความรู้ฯ ก	ทักษะที่ดี ข	เหตุผลฯ ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	<1	66.52***	23.30***	3.96*	<1	1.05	<1	23.0
ชาย	169	<1	23.69***	10.85***	<1	<1	1.26	<1	23.3
หญิง	231	<1	32.01***	9.18**	4.19*	<1	<1	<1	20.0
กรุงเทพฯ	197	<1	46.87***	6.86**	1.48	1.07	<1	<1	26.0
ต่างจังหวัด	203	<1	21.52***	20.00***	4.76*	2.96	6.16*	<1	21.6
ผลการเรียนต่ำ	219	<1	31.83***	8.83**	2.69	<1	<1	<1	20.1
ผลการเรียนสูง	181	<1	32.38***	14.82***	1.39	1.72	<1	<1	28.1
ฐานะต่ำ	162	<1	25.95***	11.81***	3.77	1.26	2.47	<1	23.7
ฐานะสูง	238	1.06	39.70***	11.15***	<1	<1	<1	<1	23.9
ห้องเรียนน้อย	251	<1	53.17***	10.06**	1.10	<1	1.29	2.38	26.1
ห้องเรียนมาก	149	<1	13.99***	7.61**	5.75*	<1	<1	1.95	19.1

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.16 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มีความรู้ฯ ทักษะที่ดี
ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	ทักษะดี	มาก = 58.67		น้อย = 51.24
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 57.79		ต่ำ = 52.64
ชาย	ทักษะดี	มาก = 57.57		น้อย = 50.29
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 56.45		ต่ำ = 50.76
หญิง	ทักษะดี	มาก = 59.20		น้อย = 52.40
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 58.59		ต่ำ = 54.41
กรุงเทพฯ	ทักษะดี	มาก = 58.23		น้อย = 50.27
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 56.15		ต่ำ = 51.88
ต่างจังหวัด	ทักษะดี	มาก = 58.97		น้อย = 52.74
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 59.13		ต่ำ = 53.56
ผลการเรียนต่ำ	ทักษะดี	มาก = 58.05		น้อย = 50.78
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 56.91		ต่ำ = 51.94
ผลการเรียนสูง	ทักษะดี	มาก = 59.34		น้อย = 51.89
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 58.91		ต่ำ = 53.45

ตารางที่ 3.16 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ฐานะต่ำ	ทัศนคติ	มาก = 58.37		น้อย = 51.38
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 57.66		ต่ำ = 52.51
ฐานะสูง	ทัศนคติ	มาก = 58.86		น้อย = 51.15
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 57.88		ต่ำ = 52.74
ท่องเที่ยวบ่อย	ทัศนคติ	มาก = 57.74		น้อย = 49.82
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 56.36		ต่ำ = 51.55
ท่องเที่ยวมาก	ทัศนคติ	มาก = 59.94		น้อย = 54.45
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 59.74		ต่ำ = 55.07

นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มย่อยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง ความรู้กับทัศนคติที่ดี (ตารางที่ 3.15) พบผลนี้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มท่องเที่ยวมาก เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 19, 20, 21 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีความรู้มาก หากมีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย พบผลนี้ในกลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มท่องเที่ยวมาก 2) ผู้ที่มีความรู้ต่ำ หากมีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย การที่พบผลเหมือนกันในนักศึกษา 2 ประเภทของกลุ่มเพศหญิง ทั้งข้อ1) และข้อ2) แสดงว่าผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มเพศหญิงโดยรวมแล้วนั่นเอง และยังพบว่าพฤติกรรมเสริมสร้างแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างทัศนคติที่ดีกับเหตุผลเชิงจริยธรรม พบผลนี้ในกลุ่มต่างจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 22 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อยและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างน้อยที่สุด (น้อยกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ หากมีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย 3) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย หากมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ยังพบในผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มท่องเที่ยวมาก ในผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง และในผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำในกลุ่มต่างจังหวัด 2) ผู้ที่มีเหตุผล

เชิงจริยธรรมสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยในกลุ่มต่างจังหวัด

3.4.2 พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีความรู้ ทัศนคติที่ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรม (ตารางที่ 3.17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย (ค่าเฉลี่ย 72.32 และ 66.58) (ตารางที่ 3.18) และผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.15 และ 67.04) (ตารางที่ 3.18)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยทั้ง 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.17) พบผลเช่นเดียวกับกลุ่มรวม คือ คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแปรปรวนไปตามระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม แต่ไม่พบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย อย่างไรก็ตามพบว่า ในกลุ่มย่อยพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบในกลุ่มต่างจังหวัด (ตารางที่ 3.17) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 23 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากและมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากที่สุด (มากกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก หากมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย 3) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก หากมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ในกลุ่มภูมิสำเนาอยู่ต่างจังหวัดที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก 2) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้มีภูมิสำเนาอยู่ต่างจังหวัดที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก 3) ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

ตารางที่ 3.17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา ตาม
ความรู้ ทักษะที่ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรม

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		ความรู้ ก	ทัศนคติ ข	เหตุผล ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	2.42	40.60***	29.85***	3.16	<1	1.97	1.77	19.6
ชาย	169	<1	30.34***	24.14***	1.42	2.33	<1	1.38	31.1
หญิง	231	1.55	10.13**	6.84**	1.35	<1	<1	<1	10.3
กรุงเทพฯ	197	1.56	42.43***	16.24***	<1	1.42	2.07	<1	29.3
ต่างจังหวัด	203	<1	8.29**	12.57***	4.62*	<1	<1	3.13	15.3
ผลการเรียนต่ำ	219	<1	14.75***	19.32***	3.06	<1	<1	<1	18.2
ผลการเรียนสูง	181	2.05	25.12***	12.14***	<1	<1	2.19	2.67	23.1
ฐานะต่ำ	162	1.18	17.36***	12.21***	<1	<1	<1	1.11	20.9
ฐานะสูง	238	1.52	23.97***	16.77***	3.84	1.40	2.97	<1	20.4
ท้องเี่ยวน้อย	251	1.16	21.15***	18.56***	2.56	<1	2.41	<1	19.1
ท้องเี่ยวมาก	149	1.38	15.82***	7.73**	<1	<1	<1	1.05	19.0

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.18 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีความรู้ ทักษะดี
ที่ดี และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	ทัศนคติ	มาก = 72.32		น้อย = 66.58
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 72.15		ต่ำ = 67.04
ชาย	ทัศนคติ	มาก = 71.96		น้อย = 64.88
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 71.52		ต่ำ = 64.72
หญิง	ทัศนคติ	มาก = 72.50		น้อย = 68.62
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 72.51		ต่ำ = 69.22
กรุงเทพฯ	ทัศนคติ	มาก = 73.90		น้อย = 66.03
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 72.67		ต่ำ = 66.80
ต่างจังหวัด	ทัศนคติ	มาก = 71.23		น้อย = 67.41
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 71.72		ต่ำ = 67.34
ผลการเรียนต่ำ	ทัศนคติ	มาก = 71.81		น้อย = 66.87
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 71.96		ต่ำ = 66.47
ผลการเรียนสูง	ทัศนคติ	มาก = 72.88		น้อย = 66.17
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 72.38		ต่ำ = 67.70

ตารางที่ 3.18 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ฐานะต่ำ	ทัศนคติฯ	มาก = 71.57		น้อย = 65.90
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 71.26		ต่ำ = 66.50
ฐานะสูง	ทัศนคติฯ	มาก = 72.82		น้อย = 67.05
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 72.73		ต่ำ = 67.42
ท่องเที่ยวน้อย	ทัศนคติฯ	มาก = 71.66		น้อย = 66.22
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 71.54		ต่ำ = 66.56
ท่องเที่ยวมาก	ทัศนคติฯ	มาก = 73.23		น้อย = 67.38
	เหตุผลเชิงจริยธรรม	สูง = 72.97		ต่ำ = 68.13

สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่สาม ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรม และมีตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ได้ว่า 1) นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากโดยเฉพาะนักศึกษาต่างจังหวัด 3) นักศึกษาที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านมากกว่านักศึกษาที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ส่วนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ แต่ประการใด

3.5 ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีฯ การรับรู้ทัศนสถานฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการศึกษาจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ด้าน (ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน (พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ) ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ในกรณีที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง

ตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ในส่วนนี้มี 3 ตัว คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว และมุงอนาคตควบคุมตน ทักษะที่ดีและมุงอนาคตควบคุมตน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว การรับรู้ทัศนสถานฯ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง (101.26 คะแนน) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ข) ผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 101 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่รับรู้ทัศนสถานฯต่ำ มีจำนวน 214 คน (ร้อยละ 53.5) ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 102 คะแนน จัดเป็นกลุ่มที่รับรู้ทัศนสถานฯสูง มีจำนวน 186 คน (ร้อยละ 46.5) (ตารางที่ 3 ภาคผนวก ข) มีตัวแปรตาม 3 ตัว คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในการวิเคราะห์จะเสนอผลตามตัวแปรตามทีละตัว โดยวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (ตามที่กล่าวมาข้างต้น)

3.5.1 ความรู้ของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนสถานฯ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ตารางที่ 3.19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย (ค่าเฉลี่ย 66.32 และ 63.47) (ตารางที่ 3.20) และความรู้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุงอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.19) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตารางที่ 24 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญคือ 1) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมากและมุงอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้มากที่สุด (มากกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ผู้ที่มุงอนาคตควบคุมตนสูง หากมีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีความรู้มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย 3) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย หากมุงอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้มากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุงอนาคตควบคุมตนต่ำ

เมื่อทำการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.19) พบว่า คะแนนความรู้แปรปรวนไปตามระดับของทัศนคติที่ดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามตัวแปรอิสระนี้พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก มีความรู้มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย พบผลใน 6 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และพบว่าคะแนนความรู้แปรปรวนไปตามระดับของมุงอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มุงอนาคตควบคุมตนสูง มีความรู้มากกว่าผู้ที่มุงอนาคตควบคุมตนต่ำ พบในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ แต่ไม่พบว่าคะแนนความรู้แปรปรวนไปตามระดับของการรับรู้ทัศนสถานฯทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ตารางที่ 3.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ของนักศึกษา ตามทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนคติ และมุงอนาคตควบคุมตน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		ทัศนคติ ก	ปทัศนคติ ข	มุงอนาคต ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	8.83**	<1	3.37	<1	5.16*	1.93	<1	7.0
ชาย	169	12.72***	<1	<1	<1	1.24	<1	<1	9.4
หญิง	231	<1	<1	1.89	<1	5.60*	1.03	<1	7.4
กรุงเทพฯ	197	<1	<1	4.68*	<1	8.01**	<1	<1	7.3
ต่างจังหวัด	203	11.49***	<1	<1	2.75	<1	3.08	<1	10.3
ผลการเรียนต่ำ	219	2.54	<1	<1	2.59	3.50	1.94	<1	8.0
ผลการเรียนสูง	181	6.50*	<1	2.73	<1	1.18	<1	<1	8.4
ฐานะต่ำ	162	5.17*	<1	3.93*	1.99	1.23	<1	<1	10.2
ฐานะสูง	238	3.88*	<1	<1	<1	3.93*	1.71	<1	6.0
ท่องเที่ยวบ่อย	251	7.25**	<1	2.75	1.95	2.13	2.20	<1	8.1
ท่องเที่ยวมาก	149	1.67	<1	<1	<1	3.54	<1	<1	6.3

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.20 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนคติ และมุงอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	ทัศนคติ	มาก = 66.32		น้อย = 63.47
ชาย	ทัศนคติ	มาก = 66.80		น้อย = 62.15
กรุงเทพฯ	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 65.72		ต่ำ = 63.04
ต่างจังหวัด	ทัศนคติ	มาก = 67.20		น้อย = 63.19
ผลการเรียนดี	ทัศนคติ	มาก = 67.22		น้อย = 63.24
ฐานะต่ำ	ทัศนคติ	มาก = 67.08		น้อย = 63.72
	มุงอนาคตควบคุมตน	สูง = 66.93		ต่ำ = 63.86
ฐานะสูง	ทัศนคติ	มาก = 65.81		น้อย = 63.30
ท่องเที่ยวบ่อย	ทัศนคติ	มาก = 66.14		น้อย = 63.03

นอกจากนี้พบว่า ความรู้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างทัศนคติที่ดีกับ ลักษณะมุงอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.19) พบผลนี้ในกลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่ม ฐานะสูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 25, 26, 27 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มี

ทัศนคติที่ดีามาก หากมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้มากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ 2) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง หากมีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีความรู้มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะสูง

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวม กลุ่มเพศชาย กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย โดยเฉพาะผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูงในกลุ่มรวม กลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะสูง 2) ผู้ที่มีมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง พบในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ โดยเฉพาะผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง และกลุ่มกรุงเทพฯ

3.5.2 พฤติกรรมเสริมสร้างฯของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนสถานฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวม พบว่า พฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ ทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนสถานฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.21) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย (ค่าเฉลี่ย 58.67 และ 51.24) (ตารางที่ 3.22) ผู้ที่รับรู้ทัศนสถานฯสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่า ผู้ที่รับรู้ทัศนสถานฯต่ำ (ค่าเฉลี่ย 58.35 และ 52.97) (ตารางที่ 3.22) และผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 57.61 และ 52.99) (ตารางที่ 3.22)

เมื่อทำการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.21) พบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามระดับของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย พบผลนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามระดับของการรับรู้ทัศนสถานฯทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว โดยผู้ที่รับรู้ทัศนสถานฯสูง มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่า ผู้ที่รับรู้ทัศนสถานฯต่ำ พบผลนี้ใน 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และกลุ่มท่องเที่ยวมาก และยังพบว่าคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามระดับของมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าและผู้ที่มีมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ใน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มฐานะต่ำ

ตารางที่ 3.21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษา ตาม
ทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		ทัศนคติ ก	ปฐษณฯ ข	มุ่งอนาคตฯ ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	53.51***	16.34***	7.47**	<1	1.80	<1	1.07	24.9
ชาย	169	23.83***	<1	<1	<1	2.36	<1	1.38	19.6
หญิง	231	21.23***	19.51***	3.88*	<1	<1	<1	<1	28.2
กรุงเทพฯ	197	35.07***	<1	5.67*	<1	3.20	1.12	<1	26.5
ต่างจังหวัด	203	19.93***	20.27***	1.58	<1	<1	<1	<1	25.6
ผลการเรียนต่ำ	219	32.66***	15.82***	1.69	1.27	2.82	<1	<1	25.3
ผลการเรียนสูง	181	19.29***	2.87	5.92*	<1	<1	<1	2.52	26.8
ฐานะต่ำ	162	18.54***	6.40*	5.91*	<1	<1	<1	<1	23.8
ฐานะสูง	238	33.35***	9.27**	2.15	1.89	1.63	<1	2.56	27.0
ท่องเที่ยวน้อย	251	45.68***	7.29**	2.81	1.79	<1	<1	1.33	27.0
ท่องเที่ยวมาก	149	11.12***	7.39***	3.12	<1	10.34**	<1	<1	25.8

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.22 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดี การ
รับรู้ทัศนฯ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	ทัศนคติฯ	มาก = 58.67		น้อย = 51.24
	การรับรู้ทัศนฯ	สูง = 58.35		ต่ำ = 52.97
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 57.61		ต่ำ = 52.99
ชาย	ทัศนคติฯ	มาก = 57.57		น้อย = 50.29
หญิง	ทัศนคติฯ	มาก = 59.20		น้อย = 52.40
	การรับรู้ทัศนฯ	สูง = 60.19		ต่ำ = 53.70
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 58.79		ต่ำ = 54.01
กรุงเทพฯ	ทัศนคติฯ	มาก = 58.23		น้อย = 50.27
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 56.56		ต่ำ = 51.76
ต่างจังหวัด	ทัศนคติฯ	มาก = 58.97		น้อย = 52.74
	การรับรู้ทัศนฯ	สูง = 60.65		ต่ำ = 53.63
ผลการเรียนต่ำ	ทัศนคติฯ	มาก = 58.05		น้อย = 50.78
	การรับรู้ทัศนฯ	สูง = 57.83		ต่ำ = 51.98
ผลการเรียนสูง	ทัศนคติฯ	มาก = 59.34		น้อย = 51.89
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 58.46		ต่ำ = 53.22

ตารางที่ 3.22 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ฐานะต่ำ	ทัศนคติ	มาก = 58.37		น้อย = 51.38
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 57.91		ต่ำ = 53.07
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 57.58		ต่ำ = 52.33
ฐานะสูง	ทัศนคติ	มาก = 58.86		น้อย = 51.15
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 58.66		ต่ำ = 52.91
ท่องเที่ยวบ่อย	ทัศนคติ	มาก = 57.74		น้อย = 49.82
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 56.92		ต่ำ = 51.84
ท่องเที่ยวมาก	ทัศนคติ	มาก = 59.94		น้อย = 54.45
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 60.26		ต่ำ = 55.35

นอกจากนี้พบว่า พฤติกรรมเสริมสร้างฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างทัศนคติที่ดีกับมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.21) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 28 ภาคผนวก ข) ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก และมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากที่สุด (มากกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง หากมีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้มีทัศนคติที่ดีน้อย 3) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก หากมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากกว่าผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่ท่องเที่ยวมาก แต่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง 2) ผู้ที่รับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ 3) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง พบในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ โดยเฉพาะผู้ที่ท่องเที่ยวมาก แต่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก

3.5.3 พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนคติ และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ ทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนคติ และมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.23) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย (ค่าเฉลี่ย 72.32 และ 66.58) (ตารางที่ 3.24) ผู้ที่รับรู้ทัศนคติสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่รับรู้ทัศนคติต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.70 และ 67.37) (ตาราง

ตารางที่ 3.23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา ตามทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนানা และมุ่งอนาคตควบคุมตน

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		ทัศนคติ ก	ปัทธานา ข	มุ่งอนาคต ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	32.41***	18.98***	23.25***	<1	1.00	<1	<1	23.2
ชาย	169	18.75***	7.27**	13.80***	<1	2.21	<1	<1	28.6
หญิง	231	5.61*	11.34***	3.90*	<1	<1	<1	<1	17.9
กรุงเทพฯ	197	29.80***	2.30	16.57***	<1	<1	<1	<1	28.6
ต่างจังหวัด	203	8.57**	15.99***	7.44**	<1	<1	<1	<1	21.1
ผลการเรียนต่ำ	219	14.85***	4.37*	9.50**	2.02	<1	<1	<1	17.0
ผลการเรียนสูง	181	13.99***	16.12***	13.08**	<1	<1	<1	<1	32.3
ฐานะต่ำ	162	20.76***	2.32	5.37*	1.08	<1	<1	2.93	20.1
ฐานะสูง	238	11.78***	20.24***	18.28***	<1	1.69	<1	1.08	29.0
ท่องเที่ยวน้อย	251	16.83***	12.89***	5.46*	<1	<1	<1	<1	20.3
ท่องเที่ยวมาก	149	15.09***	4.82*	19.93***	<1	<1	1.71	1.86	30.2

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.24 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ ของนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนানা และมุ่งอนาคตควบคุมตนแตกต่างกัน

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
รวม	ทัศนคติ	มาก = 72.32		น้อย = 66.58
	การรับรู้ทัศนানা	สูง = 72.70		ต่ำ = 67.37
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 72.35		ต่ำ = 66.95
ชาย	ทัศนคติ	มาก = 71.96		น้อย = 64.88
	การรับรู้ทัศนানা	สูง = 70.81		ต่ำ = 65.96
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 71.49		ต่ำ = 65.26
หญิง	ทัศนคติ	มาก = 72.50		น้อย = 68.62
	การรับรู้ทัศนানা	สูง = 73.90		ต่ำ = 68.54
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 72.81		ต่ำ = 68.69
กรุงเทพฯ	ทัศนคติ	มาก = 73.90		น้อย = 66.03
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 73.19		ต่ำ = 66.66
ต่างจังหวัด	ทัศนคติ	มาก = 71.23		น้อย = 67.41
	การรับรู้ทัศนানা	สูง = 73.10		ต่ำ = 67.24
ต่างจังหวัด	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 71.10		ต่ำ = 67.31
ผลการเรียนต่ำ	ทัศนคติ	มาก = 71.81		น้อย = 66.87
	การรับรู้ทัศนানা	สูง = 71.48		ต่ำ = 67.84

ตารางที่ 3.24 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ผลการเรียนต่ำ	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 72.84		ต่ำ = 67.41
ผลการเรียนสูง	ทัศนคติ	มาก = 72.88		น้อย = 66.17
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 74.23		ต่ำ = 69.17
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 72.84		ต่ำ = 66.22
ฐานะต่ำ	ทัศนคติ	มาก = 71.57		น้อย = 65.90
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 70.86		ต่ำ = 66.76
ฐานะสูง	ทัศนคติ	มาก = 72.82		น้อย = 67.05
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 74.11		ต่ำ = 67.10
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 73.46		ต่ำ = 67.06
ทองเหี่ยวน้อย	ทัศนคติ	มาก = 71.66		น้อย = 66.22
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 72.15		ต่ำ = 66.83
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 71.06		ต่ำ = 66.74
ทองเหี่ยวมาก	ทัศนคติ	มาก = 73.23		น้อย = 67.38
	การรับรู้ทัศนคติ	สูง = 73.44		ต่ำ = 68.49
	มุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 74.57		ต่ำ = 67.29

ที่ 3.24) และผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าและผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.35 และ 66.69) (ตารางที่ 3.24)

เมื่อทำการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (ตารางที่ 2.23) พบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของทัศนคติที่ดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีน้อย พบผลนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบยังแปรปรวนไปตามระดับของการรับรู้ทัศนคติ โดยผู้ที่รับรู้ทัศนคติสูง มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่รับรู้ทัศนคติต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง กลุ่มทองเหี่ยวน้อย และกลุ่มทองเหี่ยวมาก และพบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าและผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม แต่ไม่พบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีมาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม 2) ผู้ที่รับรู้ทัศนคติสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มฐานะสูง 3) ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่สี่ ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน และมีตัวแปรตาม 3 ตัว คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ได้ว่า 1) นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม โดยเฉพาะนักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง 2) นักศึกษาที่รับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวสูง เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่รับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มต่างจังหวัด 3) นักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญมี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก จึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีจิตลักษณะสูงทั้ง 3 ด้าน สำคัญต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้านของนักศึกษาโดยรวม

สรุปผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามลักษณะสถานการณ์ 5 ด้าน พบว่า ลักษณะสถานการณ์ที่เหมาะสมมากแต่ละด้านในจำนวนสี่ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล หรือการมีแบบอย่างจากบิดามารดา หรือการข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว สำคัญต่อพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มรวม และโดยเฉพาะในนักศึกษา 3 ประเภท คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และกลุ่มผลการเรียนต่ำ แต่ไม่พบว่าการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งสองด้าน

นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่มีจิตลักษณะสูงแต่ละด้านในจำนวนจิตลักษณะ 4 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือเหตุผลเชิงจริยธรรม หรือมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่มีจิตลักษณะในด้านนั้น ๆ ต่ำ พบผลนี้ในนักศึกษากลุ่มรวม และนักศึกษาอีก 2 ประเภท คือ นักศึกษาชาย และนักศึกษาต่างจังหวัด

3.6 ผลการทำนายพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการแสวงหาตัวทำนายพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบ โดยใช้ตัวทำนายทั้งสิ้น 3 ชุด ชุดที่ 1 คือ ลักษณะสถานการณ์ มี 6 ตัวทำนาย ได้แก่ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับรู้ปทัสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และการมีแบบอย่างจากบิดามารดา ทุกตัวแปรมีค่าต่อเนื่อง ชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะ (จิตลักษณะเดิมรวมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์) มี 5 ตัวทำนาย ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิตดี ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทุกตัวแปรมีค่าต่อเนื่อง และชุดที่ 3 มี 11 ตัวทำนาย โดยเป็นการรวมชุดที่ 1 กับชุดที่ 2 เข้าด้วยกัน จุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปริมาณการทำนายชุดที่ 3 ว่าจะทำนายได้มากกว่าชุดที่ 1 หรือชุดที่ 2 ตามลำดับเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่างมากกว่า 7% จากการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายที่ได้จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเป็นขั้นและรวมชุด (Stepwise and Total Multiple Regression Analysis) ของตัวทำนายที่ละชุดต่อตัวถูกทำนายที่ละตัว โดยทำทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเพศชาย 2) กลุ่มเพศหญิง 3) กลุ่มกรุงเทพฯ 4) กลุ่มต่างจังหวัด 5) กลุ่มผลการเรียนต่ำ 6) กลุ่มผลการเรียนสูง 7) กลุ่มฐานะต่ำ 8) กลุ่มฐานะสูง 9) กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย 10) กลุ่มท่องเที่ยวมาก ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพหุคูณเป็นขั้นและรวมชุดของตัวแปรตามที่ละตัวดังนี้

3.6.1 การทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ โดยใช้กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเป็นตัวทำนาย ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ ลักษณะสถานการณ์ มี 6 ตัว ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาแบบถดถอยพหุคูณได้ 36.4% ในกลุ่มรวม (ตารางที่ 3.25) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การมีแบบอย่างฯ การรับข่าวสารฯ การรับรู้ปทัสถานฯ และการอบรมฯ มีค่าเบต้าเท่ากับ .30, .29, .20 และ.14 ตามลำดับ (ตารางที่ 29 ภาคผนวก ข) ทำนายได้สูงสุด 39.7% ในกลุ่มฐานะสูง โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การมีแบบอย่างฯ การรับข่าวสารฯ การรับรู้ปทัสถานฯ และการอบรมฯ มีค่าเบต้าเท่ากับ .34, .28, .18 และ.15 ตามลำดับ ทำนายได้ต่ำสุด คือ 31.9% ในกลุ่มฐานะต่ำ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับข่าวสารฯ การมีแบบอย่างฯ และการรับรู้ปทัสถานฯ มีค่าเบต้าเท่ากับ .31, .26 และ.24 ส่วนในกลุ่มเปรียบเทียบซึ่งแบ่งตามตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อยด้วยกัน พบว่ามี 1 คู่ที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายต่างกันเกิน 7% คือ ระหว่างผู้ที่มีฐานะต่ำกับผู้ที่มีฐานะสูง โดยผู้ที่มีฐานะสูงมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่าผู้ที่มีฐานะต่ำ

ตารางที่ 3.25 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายและตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวถูกทำนาย คือ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		% แตก ต่าง
		(1,2,3,4,5,6)		(7,8,9,10,11)		(1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11)		
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	
รวม	400	36.4	6,3,2,5	26.8	11,8	43.4	11,6,3,2	7.0*
ชาย	169	33.1	3,6,5	27.7	11,7,9	41.9	11,6,3	8.8*
หญิง	231	37.3	6,2,3	26.0	11,8	46.8	11,6,2,3,7	9.5*
กรุงเทพฯ	197	34.4	6,3,5,2	28.9	11,8	41.8	11,6,3,5	7.4*
ต่างจังหวัด	203	37.1	6,3,2	23.4	11	45.8	11,6,2,3	8.7*
ผลการเรียนต่ำ	219	35.4	6,3,2,5	23.6	11	42.1	11,6,3,2	6.7
ผลการเรียนสูง	181	37.6	6,3,2	31.2	11,8	45.9	11,6,3,2	8.3*
ฐานะต่ำ	162	31.9	3,6,2	24.6	11	39.3	11,6,3,2	7.4*
ฐานะสูง	238	39.7	6,3,2,5	30.8	11,8,10	47.4	11,6,3,2	7.7*
ท่องเที่ยวบ่อย	251	34.0	6,3,2,5	32.1	11,8	43.5	11,6,3,2	9.5*
ท่องเที่ยวมาก	149	35.8	6,3,2	16.0	11,8	40.9	6,3,11,2	5.1

*เกณฑ์ทำนายแตกต่างที่ 7 เปอร์เซนต์ (Cohen, 1977)

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ การรับรู้สภาพ 7 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม
 2 คือ การรับรู้ทัศนภาพ 8 คือ มุ่งอนาคตควบคุมตน
 3 คือ การรับข่าวสาร 9 คือ สุขภาพจิตดี
 4 คือ ระดับการศึกษาของบิดามารดา 10 คือ ความรู้
 5 คือ การอบรม 11 คือ ทัศนคติ
 6 คือ การมีแบบอย่างจากบิดามารดา

ตัวทำนายในชุดที่ 1 ที่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษา (ตารางที่ 29 ภาคผนวก ข) ในกลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย มี 4 ตัวทำนาย จากที่ใช้ 6 ตัว คือ การมีแบบอย่างฯ รองลงมาคือ การรับข่าวสารฯ การรับรู้ทัศนภาพฯ และการอบรมฯ กลุ่มกรุงเทพฯ มีตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกคือ การมีแบบอย่างฯ รองลงมาคือ การรับข่าวสารฯ การอบรมฯ และการรับรู้ทัศนภาพฯ กลุ่มภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวมากมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การมีแบบอย่างฯ รองลงมาคือ คือ การรับข่าวสารฯ และการรับรู้ทัศนภาพฯ ซึ่งพบผลที่คล้ายกันในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มฐานะต่ำ ที่มีตัวทำนายทั้ง 3 ตัวดังกล่าวเป็นตัวทำนาย แต่ในกลุ่มเพศหญิง ตัวทำนายรองลงมาคือ คือ การรับรู้ทัศนภาพฯ และการรับข่าวสารฯ ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มฐานะต่ำ พบว่า การรับข่าวสารฯ เป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก ส่วนในกลุ่มเพศชายมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับข่าวสารฯ การมี

แบบอย่างๆ และการอบรมตามลำดับ ดังนั้นตัวทำนายที่สำคัญในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยในชุดที่ 1 นี้ คือ การมีแบบอย่างๆ การรับข่าวสารๆ และการรับรู้ทัศนคติ

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะ มี 5 ตัวร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาแบบถดถอยพหุคูณได้ 26.8% ในกลุ่มรวม (ตารางที่ 3.25) โดยมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญ ค่าเบต้าเท่ากับ.46 และ.13 ตามลำดับ (ตารางที่ 30 ภาคผนวก ข) ทำนายได้สูงสุด 32.1% ในกลุ่มท่องเที่ยวน้อย ตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทัศนคติที่ดีๆ และมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้าเท่ากับ.52 และ .12 ตามลำดับ ทำนายได้ต่ำสุด 16% ในกลุ่มท่องเที่ยวมาก ตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทัศนคติที่ดีๆ และมุ่งอนาคตควบคุมตน ค่าเบต้าเท่ากับ.31 และ .16 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ทำนายในกลุ่มย่อยด้วยกันพบว่า มี 2 คู่ แตกต่างกันเกิน 7% กลุ่มที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ ระหว่างกลุ่มท่องเที่ยวน้อยกับกลุ่มท่องเที่ยวมาก โดยกลุ่มท่องเที่ยวน้อยมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่ากลุ่มท่องเที่ยวมาก รองลงมาคือคู่ระหว่างกลุ่มผลการเรียนต่ำกับกลุ่มผลการเรียนสูง โดยกลุ่มที่มีผลการเรียนสูงมีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มผลการเรียนต่ำ

ตัวทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในชุดที่ 2 (ตารางที่ 30 ภาคผนวก ข) ในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มท่องเที่ยวน้อย และกลุ่มท่องเที่ยวมาก มีตัวทำนาย 2 ตัว จากที่ใช้ 5 ตัว คือ ทัศนคติที่ดีๆ และมุ่งอนาคตควบคุมตน ส่วนในกลุ่มฐานะสูงมีตัวทำนายเพิ่มเข้ามา คือ ความรู้ ในกลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มฐานะต่ำ มีตัวทำนายที่สำคัญเพียงตัวเดียว คือ ทัศนคติที่ดีๆ แต่ในกลุ่มเพศชายมีตัวทำนายที่สำคัญคือ ทัศนคติที่ดีๆ เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดี อย่างไรก็ตามตัวทำนายที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยในชุดที่ 2 นี้คือ ทัศนคติที่ดีๆ

ตัวทำนายชุดที่ 3 มี 11 ตัว โดยรวมชุดที่ 1 (ลักษณะสถานการณ์) และชุดที่ 2 (จิตลักษณะ) เข้าด้วยกัน สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ได้มากกว่าตัวทำนายในชุดที่ 1 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 7% ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย และสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ได้มากกว่าตัวทำนายในชุดที่ 2 ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม (ตารางที่ 3.25) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ทำนายในกลุ่มย่อยด้วยกัน พบว่ามี 1 คู่ที่แตกต่างกันเกิน 7% คือ คู่ระหว่างกลุ่มฐานะต่ำกับกลุ่มฐานะสูง โดยกลุ่มฐานะสูงมีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มฐานะต่ำ

ตัวทำนายในชุดที่ 3 ที่มีบทบาทสำคัญและรอง ๆ ลงไปต่อพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ของนักศึกษา (ตารางที่ 31 ภาคผนวก ข) ในกลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย มี 4 ตัวทำนายจากที่ใช้ 11 ตัว คือ ทัศนคติที่ดีๆ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การมีแบบอย่างๆ การรับข่าวสารๆ การรับรู้ทัศนคติฯ ส่วนใน

กลุ่มท่องเที่ยวมาก การมีแบบอย่างๆเป็นตัวทำนายอันดับแรก รองลงมาคือ การรับข่าวสารฯ ทักษะที่ดีๆ และการรับรู้ทัศนคติฯ ในกลุ่มต่างจังหวัด มีตัวทำนายคือ ทักษะที่ดีๆ การมีแบบอย่างๆ การรับรู้ทัศนคติฯ และการรับข่าวสารฯ ส่วนในกลุ่มเพศหญิงมีตัวทำนายเพิ่มเข้ามาคือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ในกลุ่มเพศชายมีตัวทำนาย คือ ทักษะที่ดีๆ การมีแบบอย่างๆ การรับข่าวสารฯ ในกลุ่มกรุงเทพฯ มีการอบรบฯเพิ่มเข้ามา ดังนั้นตัวทำนายที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยในชุดที่ 3 คือ ทักษะที่ดีๆ การมีแบบอย่างๆ และการรับข่าวสารฯ

สรุปได้ว่า ตัวทำนาย 11 ตัว สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาได้ระหว่าง 39.3% ถึง 47.4% สามารถทำนายได้มากกว่าตัวทำนายในชุดที่ 2 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และทำนายได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย กลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายมากที่สุด คือ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายต่ำที่สุด คือ กลุ่มฐานะต่ำ ตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทักษะที่ดีๆ ที่มาจากชุดที่ 2 การมีแบบอย่างๆ และการรับข่าวสารฯซึ่งมาจากชุดที่ 1 จากผลการทำนายแสดงว่า นักศึกษาที่มีทักษะที่ดีๆมาก มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างมา และรับข่าวสารฯมากเท่าใด เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯมากตามไปด้วย และในทางกลับกันนักศึกษาที่มีทักษะที่ดีๆน้อย มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างน้อย และรับข่าวสารฯน้อยเท่าใด เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯน้อยตามไปด้วย

3.6.2 การทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบ โดยใช้กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเป็นตัวทำนาย ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ ลักษณะสถานการณ์ มี 6 ตัวทำนาย ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาแบบถดถอยพหุคูณได้ 20.6% ในกลุ่มรวม (ตารางที่ 3.26) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ทัศนคติฯ การอบรบฯ และการรับข่าวสารฯ มีค่าเบต้าเท่ากับ.30, .16 และ.15 ตามลำดับ (ตารางที่ 32 ภาคผนวก ข) ทำนายได้สูงสุด 28.1% ในกลุ่มกรุงเทพฯ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ทัศนคติฯ การอบรบฯ และการรับข่าวสารฯ มีค่าเบต้าเท่ากับ.28, .26 และ.22 ตามลำดับ ทำนายได้ต่ำสุด 14.3% ในกลุ่มเพศหญิง โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ทัศนคติฯ มีค่าเบต้าเท่ากับ.35 ส่วนในกลุ่มเปรียบเทียบซึ่งแบ่งตามตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายแตกต่างกันเกิน 7% มี 4 คู่ คู่ที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ กลุ่มเพศชายกับกลุ่มเพศหญิง โดยกลุ่มเพศชายมีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มเพศหญิง รองลงมาคือ กลุ่มผลการเรียนต่ำกับกลุ่มผลการเรียนสูง โดยกลุ่มผลการเรียนสูงมีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มกรุงเทพฯกับกลุ่มต่างจังหวัด โดยกลุ่มกรุงเทพฯมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่ากลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มฐานะต่ำกับกลุ่มฐานะสูง กลุ่มฐานะสูงมีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มฐานะต่ำ

ตารางที่ 3.26 เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายและตัวทำนายที่สำคัญ 3 ชุด ของตัวถูกทำนาย คือ พฤติกรรมรักษาระเบียบ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	ชุดที่ 1 (1,2,3,4,5,6)		ชุดที่ 2 (7,8,9,10,11)		ชุดที่ 3 (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11)		% แตก ต่าง
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ตัวทำนาย	
รวม	400	20.6	2,5,3	33.6	11,8,7,9	37.6	11,2,8,7,9	4.0
ชาย	169	26.9	2,5,3,6	46.1	11,7,8	49.5	11,7,8,2,9	3.4
หญิง	231	14.3	2	21.1	9,11,8,7	26.8	2,9,11,8	5.7
กรุงเทพฯ	197	28.1	2,5,3	44.7	11,8,7,9	48.7	11,8,7,3,9	4.0
ต่างจังหวัด	203	18.3	2	28.9	8,7,9,11	34.2	2,7,9,8,11	5.3
ผลการเรียนต่ำ	219	16.3	2,3,5	32.0	7,11,8,9	35.4	7,11,9,8,2	3.4
ผลการเรียนสูง	181	26.9	2,5,3	38.1	11,8,9	44.9	11,2,8,9	6.8
ฐานะต่ำ	162	16.3	3,5,2	38.1	7,11,8,9	39.7	7,11,8,9	1.6
ฐานะสูง	238	25.5	2,5,1	32.7	11,8,7,9	38.8	2,11,8,9,7	6.1
ท้องที่ยาวน้อย	251	19.2	2,5	34.5	11,7,8,9	37.3	11,7,2,9,8	2.5
ท้องที่ยาวมาก	149	21.0	2,3	33.2	8,11,9	39.7	8,11,2,9,3	6.5

*เกณฑ์ทำนายแตกต่างที่ 7 เปอร์เซนต์ (Cohen, 1977)

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ การรับรู้สภาพ 7 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม
 2 คือ การรับรู้ทัศนคติ 8 คือ มุ่งอนาคตควบคุมตน
 3 คือ การรับข่าวสาร 9 คือ สุขภาพจิตดี
 4 คือ ระดับการศึกษาจากบิดามารดา 10 คือ ความรู้
 5 คือ การอบรม 11 คือ ทักษะคิด
 6 คือ การมีแบบอย่างของบิดามารดา

ตัวทำนายในชุดที่ 1 ที่มีบทบาทสำคัญและรอง ๆ ลงไปต่อพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา (ตารางที่ 32 ภาคผนวก ข) ในกลุ่มรวม กลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง คือ การรับรู้ทัศนคติ การอบรม และการรับข่าวสาร ในกลุ่มเพศชาย มีการมีแบบอย่างฯ เพิ่มเข้ามา ส่วนในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มต่างจังหวัด มีตัวทำนายที่สำคัญเพียงตัวเดียว คือ การรับรู้ทัศนคติ แต่ในกลุ่มท้องที่ยาวน้อย มีการอบรมฯ เพิ่มเข้ามา ขณะที่กลุ่มท้องที่ยาวมาก มีการรับข่าวสารฯ เพิ่มเข้ามา ในกลุ่มฐานะสูงมีการอบรมฯ และการรับรู้สภาพฯ เพิ่มเข้ามา แต่ในกลุ่มฐานะต่ำ การรับข่าวสารฯ เป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก รองลงมา คือ การอบรมฯ และการรับรู้ทัศนคติฯ ดังนั้นตัวทำนายที่สำคัญในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยในชุดที่ 1 นี้ คือ การรับรู้ทัศนคติฯ

ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะ มี 5 ตัวร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาแบบถดถอยพหุคูณได้ 33.6% ในกลุ่มรวม (ตารางที่ 3.26) โดยมีทัศนคติที่ดี มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดีเป็นตัวทำนายที่สำคัญ

ค่าเบต้าเท่ากับ.29, .23, .21 และ.16 ตามลำดับ (ตารางที่ 33 ภาคผนวก ข) ทำนายได้สูงสุด 46.1% ในกลุ่มเพศชาย ตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทักษะที่ดี เหตุผลเชิงจริยธรรม และมุงอนาคตควบคุมตน มีค่าเบต้าเท่ากับ.34, .29 และ.28 ตามลำดับ ทำนายได้ต่ำสุด 21.1% ในกลุ่มเพศหญิง ตัวทำนายที่สำคัญ คือ สุขภาพจิตดี ทักษะที่ดี มุงอนาคตควบคุมตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม มีค่าเบต้าเท่ากับ.21, .21, .19 และ.14 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ทำนายในกลุ่มย่อยด้วยกัน พบว่า มี 2 คู่ที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายแตกต่างกันเกิน 7% กลุ่มที่แตกต่างกันมาก คือ กลุ่มเพศชายกับกลุ่มเพศหญิง โดยเพศชายมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่าเพศหญิง รองลงมาคือ กลุ่มกรุงเทพฯกับกลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มกรุงเทพฯมีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มต่างจังหวัด

ตัวทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบที่สำคัญในชุดที่ 2 (ตารางที่ 33 ภาคผนวก ข) กลุ่มรวม กลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะสูง คือ ทักษะที่ดี เป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก รองลงมาคือ มุงอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดี ในกลุ่มผลการเรียนสูง ตัวทำนายรองลงมาคือ มุงอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตดี ส่วนในกลุ่มเพศชายตัวทำนายรองลงมา คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม และมุงอนาคตควบคุมตน แต่ในกลุ่มท่องเที่ยวบ่อยมีตัวเพิ่มเข้ามา คือ สุขภาพจิตดี กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มฐานะต่ำ เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก รองลงมาคือ ทักษะที่ดี มุงอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตดี ในกลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มเพศหญิง มีตัวทำนาย 4 ตัวดังกล่าว แต่ตัวทำนายสำคัญอันดับแรกของกลุ่มต่างจังหวัดคือ มุงอนาคตควบคุมตน ขณะที่เพศหญิงตัวทำนายสำคัญอันดับแรกคือ สุขภาพจิตดี ดังนั้นตัวทำนายที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยในชุดที่ 2 คือ ทักษะที่ดี และมุงอนาคตควบคุมตน

ตัวทำนายชุดที่ 3 มี 11 ตัว โดยรวมชุดที่ 1 (ลักษณะสถานการณ์) และชุดที่ 2 (จิตลักษณะ) เข้าด้วยกัน สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบได้มากกว่าตัวทำนายในชุดที่ 1 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 7% ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม แต่ไม่สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบได้มากกว่าตัวทำนายในชุดที่ 2 ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตารางที่ 3.26) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ทำนายในกลุ่มย่อยด้วยกัน พบว่า มี 3 คู่ที่แตกต่างกันเกิน 7% คือ คู่ระหว่างกลุ่มเพศชายกับกลุ่มเพศหญิง โดยเพศชายมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่าเพศหญิง ระหว่างกลุ่มกรุงเทพฯกับกลุ่มต่างจังหวัด โดยกลุ่มกรุงเทพฯมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่ากลุ่มต่างจังหวัด และระหว่างกลุ่มผลการเรียนต่ำกับกลุ่มผลการเรียนสูง โดยกลุ่มผลการเรียนสูงมีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงกว่ากลุ่มผลการเรียนต่ำ

ตัวทำนายในชุดที่ 3 ที่มีบทบาทสำคัญและรอง ๆ ไปต่อพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา (ตารางที่ 34 ภาคผนวก ข) ในกลุ่มรวมมี 5 ตัวทำนาย จากที่ใช้ 11 ตัว คือ ทักษะที่ดี การรับรู้ทัศนคติ มุงอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดี ส่วนในกลุ่มย่อยต่าง ๆ 10 กลุ่มที่ศึกษานั้น มี 4 กลุ่มย่อยที่ทักษะที่ดีเป็นตัวทำนายสำคัญที่สุดต่อพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษา คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ กลุ่มผลการ

เรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย ส่วนการรับรู้ทัศนคติเป็นตัวแทนสำคัญในกลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มฐานะสูง สำหรับกลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มฐานะต่ำ เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นตัวแทนที่สำคัญที่สุด และกลุ่มท่องเที่ยวมากมีตัวแทนที่สำคัญที่สุด คือ มุ่งอนาคตควบคุมตน ดังนั้นตัวแทนที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยในชุดที่ 3 นี้ คือ ทัศนคติที่ดี การรับรู้ทัศนคติ มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดี

สรุปได้ว่า ตัวทำนาย 11 ตัว สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาได้ ระหว่าง 26.8% ถึง 49.5% สามารถทำนายได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย แต่ไม่สามารถทำนายได้มากกว่าชุดที่ 2 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 7% กลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายมากที่สุด คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มย่อยที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายต่ำที่สุด คือ กลุ่มเพศหญิง ตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทัศนคติที่ดี มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดี ซึ่งมาจากชุดที่ 2 และการรับรู้ทัศนคติที่มาจากชุดที่ 1 จากผลการทำนายแสดงว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีมาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีสุขภาพจิตดีมาก และรับรู้ทัศนคติสูงเท่าใด เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากตามไปด้วย และในทางกลับกันนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ต่ำน้อย มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ มีสุขภาพจิตดีน้อย และรับรู้ทัศนคติต่ำเท่าใด เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบน้อยตามไปด้วย

สรุปผลการทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะได้ว่า ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่มที่ศึกษา ตัวทำนายรวม 1 สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย แต่สามารถทำนายได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 2 ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม สำหรับการทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบ ตัวทำนาย 11 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม แต่ไม่สามารถทำนายได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตัวทำนายที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวคือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รองลงมาคือ การมีแบบอย่างของบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แสดงว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีมาก มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างมาก และรับข่าวสารมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากตามไปด้วย และในทางกลับกันนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ต่ำน้อย มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างน้อย และรับข่าวสารน้อย เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างน้อยตามไปด้วย ส่วนตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมรักษา

ระเบียบ คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รองลงมาคือ การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดี จากผลการทำนายแสดงว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีามาก รับรู้ทัศนสถานสูง มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และมีสุขภาพจิตดีมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากตามไปด้วย และในทางกลับกันนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ได้น้อย รับรู้ทัศนสถานต่ำ มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ และมีสุขภาพจิตดีน้อย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบน้อยตามไปด้วย

3.7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของพฤติกรรมเสริมสร้างกับพฤติกรรมรักษาระเบียบ ระหว่างนักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านต่ำ กับนักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านสูง

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการศึกษานักศึกษาที่มีจิตลักษณะสูงทั้งสามด้านพร้อมกัน คือ มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ว่ามีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมรักษาระเบียบสูงกว่านักศึกษาที่มีจิตลักษณะดังกล่าวต่ำทั้งสามด้านในคน ๆ เดียวกันหรือไม่ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ในทั้งสองกลุ่มเปรียบเทียบ แล้วทดสอบปริมาณความแตกต่างด้วย Z-test โดยค่า Z จะต้องมากกว่า 1.96 จึงจะยอมรับว่านักศึกษาที่มีจิตลักษณะทั้งสามด้านสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่านักศึกษาที่มีจิตลักษณะทั้งสามด้านต่ำที่ระดับนัยสำคัญ.05 การวิเคราะห์ในส่วนนี้ทำทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเพศชาย 2) กลุ่มเพศหญิง 3) กลุ่มกรุงเทพฯ 4) กลุ่มต่างจังหวัด 5) กลุ่มผลการเรียนต่ำ 6) กลุ่มผลการเรียนสูง 7) กลุ่มฐานะต่ำ 8) กลุ่มฐานะสูง 9) กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย 10) กลุ่มท่องเที่ยวมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวม (ตารางที่ 3.27) พบว่า นักศึกษาที่ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านในปริมาณที่สอดคล้องกันมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสริมสร้างกับพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านสูงเท่ากับ.43 และนักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านต่ำเท่ากับ.33 เมื่อทดสอบหาค่า Z พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สองค่านี้ไม่แตกต่างกันมากในระดับที่ยอมรับได้

เมื่อทำการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอีก 10 กลุ่ม (ตารางที่ 3.27) พบว่า กลุ่มที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ กลุ่มที่มีจิตลักษณะสามด้านสูงที่มีผลการเรียนต่ำ ($r=.58$) รอง

ตารางที่ 3.27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของพฤติกรรมเสริมสร้าง และอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมรักษาระเบียบ ระหว่างผู้ที่มี จิตลักษณะ 3 ประการสูงและต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

	กลุ่ม	จำนวนคน	R	Z - test
รวม	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	62	.33**	.70
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	76	.43**	
ชาย	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	38	.17	.72
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	22	.36	
หญิง	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	24	.50*	.20
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	54	.46**	
กรุงเทพฯ	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	41	.28	.61
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	26	.42*	
ต่างจังหวัด	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	21	.45*	.09
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	50	.47**	
ผลการเรียนต่ำ	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	33	.21	1.66
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	36	.58**	
ผลการเรียนสูง	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	29	.45*	.68
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	40	.30	
ฐานะต่ำ	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	20	-.12	1.14
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	31	.22	
ฐานะสูง	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	42	.45**	.67
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	45	.56**	
ท่องเที่ยวบ่อย	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	40	.34*	.67
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	41	.42**	
ท่องเที่ยวมาก	ความรู้้าน้อย มุ่งอนาคตต่ำ เหตุผลต่ำ	22	.19	.72
	ความรู้้านอก มุ่งอนาคตสูง เหตุผลสูง	35	.38*	

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01

ลงมาคือ กลุ่มฐานะสูง ($r=.56$) และกลุ่มที่มีจิตลักษณะสามด้านต่ำที่เป็นเพศหญิง ($r=.50$) ส่วนกลุ่มที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ กลุ่มฐานะต่ำที่มีจิตลักษณะสามด้านต่ำ รองลงมาคือกลุ่มที่มีจิตลักษณะสามด้านต่ำที่เป็นเพศชาย และกลุ่มที่มีที่ท่องเที่ยวมาก ผลที่พบเช่นเดียวกับกลุ่มรวม คือ นักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านสูง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้านในปริมาณที่สอดคล้องกันมากกว่านักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านต่ำ เมื่อทดสอบค่า Z ไม่พบผลในระดับที่ยอมรับได้ ในกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะต่ำ กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท่องเที่ยวบ่อย และกลุ่มท่องเที่ยวมาก ส่วนกลุ่มย่อยอีก 2 กลุ่ม พบผลที่กลับกัน คือ นักศึกษาที่มีจิตลักษณะสามด้านต่ำมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสริมสร้างกับพฤติกรรมรักษาระเบียบสูงกว่ากลุ่มนักศึกษาที่มีจิตลักษณะ 3 ด้านสูง จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสริมสร้างกับพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษากลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม พบว่า นักศึกษาที่มีความรู้มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสริมสร้างกับพฤติกรรมรักษาระเบียบสูงกว่า แต่ไม่มากพอที่จะยอมรับได้ว่าแตกต่างจากปริมาณความสัมพันธ์ที่พบในนักศึกษาที่มีความรู้น้อย มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ

3.8 ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา ผลการเรียนรู้ ฐานะของครอบครัว และความถนัดในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการศึกษาจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน (ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน (พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและพฤติกรรมรักษาระเบียบ) ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ในกรณีที่มีเพศ ภูมิลำเนา ผลการเรียนรู้ ฐานะครอบครัว และความถนัดในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง ดังนั้นตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ส่วนนี้จึงมี 4 ตัว คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ

3.8.1 จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน

สำหรับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 3 ตัวแปร คือ เพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียน เพศแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิง ภูมิลำเนาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มกรุงเทพฯและกลุ่มต่างจังหวัด ผลการเรียนรู้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำและกลุ่มผลการเรียนสูง (วิธีการแบ่งกลุ่มผลการเรียนกล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.1) ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์เฉพาะในกลุ่มรวม โดยนำเสนอผลตามตัวแปรตาม ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ ภูมิลำเนา (ตารางที่ 3.28) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ

(ค่าเฉลี่ย 65.86 และ 64.30) (ตารางที่ 3.29) และไม่พบว่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากคือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด
ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว คือ เพศ และภูมิลำเนา (ตารางที่ 3.28) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า เพศหญิง มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 47.92 และ 44.67) (ตารางที่ 3.29) และผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมมากกว่าผู้มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ (ค่าเฉลี่ย 47.87 และ 45.19) (ตารางที่ 3.29) และไม่พบว่าคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก คือ กลุ่มเพศหญิง และกลุ่มที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด

พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เพศ และภูมิลำเนา (ตารางที่ 3.28) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า เพศหญิง มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 56.90 และ 53.52) (ตารางที่ 3.29) และผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดมีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าผู้มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ (ค่าเฉลี่ย 56.88 และ 54.03) (ตารางที่ 3.29) นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างภูมิลำเนากับผลการเรียน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 35 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ในกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ ที่ผลการเรียนต่ำ เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวต่ำที่สุด (น้อยกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ในหมู่ผู้มีผลการเรียนต่ำ ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าผู้มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ 3) ในหมู่ผู้มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ หากผลการเรียนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าผู้มีผลการเรียนต่ำ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และโดยเฉพาะกลุ่มผลการเรียนต่ำที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ แต่มีผลการเรียนสูง

ตารางที่ 3.28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรม
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ตามเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียน

ตัวแปรตาม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		เพศ ก	ภูมิลำเนา ข	ผลการเรียน ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
ความรู้	400	2.20	4.42*	1.02	2.12	3.71	2.04	2.73	4.5
ทัศนคติที่ดี	400	18.92***	14.14***	<1	<1	1.85	<1	1.14	10.6
เสริมสร้างฯ	400	11.32***	5.63*	1.60	<1	<1	5.94*	<1	7.4
รักษาระเบียบ	400	11.18***	<1	<1	8.07**	<1	<1	2.16	5.9

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.29 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ที่มีเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ความรู้	ภูมิลำเนา	ต่างจังหวัด = 65.86		กรุงเทพฯ = 64.30
ทัศนคติที่ดี	เพศ	หญิง = 47.92		ชาย = 44.67
พฤติกรรมเสริมสร้างฯ	ภูมิลำเนา	ต่างจังหวัด = 47.87		กรุงเทพฯ = 45.19
	เพศ	หญิง = 56.90		ชาย = 53.52
พฤติกรรมรักษาระเบียบ	ภูมิลำเนา	ต่างจังหวัด = 56.88		กรุงเทพฯ = 54.03
	เพศ	หญิง = 71.19		ชาย = 68.02

พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ เพศ (ตารางที่ 3.28) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 71.19 และ 68.02) (ตารางที่ 3.29) นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างเพศกับภูมิลำเนา เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe' (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 2 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ ในกลุ่มผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ หากเป็นเพศหญิงเป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าเพศชาย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก คือ กลุ่มเพศหญิง และโดยเฉพาะกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯที่เป็นผู้หญิง

สรุปผลการวิเคราะห์ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และผลการเรียนแตกต่างกัน ได้ว่า 1) นักศึกษาหญิงเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาชาย 2) นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว มากกว่านักศึกษาภูมิลำเนากรุงเทพฯ 3) นักศึกษาภูมิลำเนากรุงเทพฯที่มีผลการเรียนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ 4) นักศึกษาผลการเรียนต่ำที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ 5) นักศึกษากรุงเทพฯ เพศหญิง เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าเพศชาย

3.8.2 จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และความถนัดในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 3 ตัวแปร คือ เพศ ภูมิลำเนา และความถนัดในการท่องเที่ยว เพศและภูมิลำเนาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ความถนัดในการท่องเที่ยวแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มท่องเที่ยวน้อย และกลุ่มท่องเที่ยวมาก (วิธีการแบ่งกลุ่มความถนัดในการท่องเที่ยวกล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.1) ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์เฉพาะในกลุ่มรวม โดยนำเสนอผลตามตัวแปรตาม ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และความถนัดในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระตัวใด หรือแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ (ตารางที่ 3.30)

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และความถนัดในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว คือ เพศ ภูมิลำเนา และความถนัดในการท่องเที่ยว (ตารางที่ 3.30) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า เพศหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 47.92 และ 44.67) (ตารางที่ 3.31) ผู้ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัดมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ (ค่าเฉลี่ย 47.87 และ 45.19) (ตารางที่ 3.31) และผู้ที่ท่องเที่ยวมากมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่ท่องเที่ยวน้อย (ค่าเฉลี่ย 47.62 และ 45.91) (ตารางที่ 3.31) นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนทัศนคติ

ที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างภูมิลำเนา กับความถี่ในการท่องเที่ยว (ตารางที่ 3.30) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe' (ตารางที่ 37 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ.05 รวม 3 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯและมีความถี่ในการท่องเที่ยวบ่อย มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยที่สุด (น้อยกว่าอีก 3 กลุ่ม) 2) ผู้ที่ท่องเที่ยวบ่อย หากมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ 3) ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ หากท่องเที่ยวมากมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่ท่องเที่ยวบ่อย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มท่องเที่ยวมาก โดยเฉพาะกลุ่มท่องเที่ยวบ่อยที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯแต่ท่องเที่ยวมาก

พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และความถี่ในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว คือ เพศ ภูมิลำเนา และความถี่ในการท่องเที่ยว (ตารางที่ 3.30) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 56.90 และ 53.52) (ตารางที่ 3.31) ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดมีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ (ค่าเฉลี่ย 56.88 และ 54.03) (ตารางที่ 3.31) และผู้ที่ท่องเที่ยวมากมีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่ท่องเที่ยวบ่อย (ค่าเฉลี่ย 57.99 และ 53.98) (ตารางที่ 3.31) และไม่พบว่าพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก คือ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และกลุ่มท่องเที่ยวมาก

พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และความถี่ในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เพศ และความถี่ในการท่องเที่ยว (ตารางที่ 3.30) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 71.19 และ 68.02) (ตารางที่ 3.30) และผู้ที่ท่องเที่ยวมากมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่ท่องเที่ยวบ่อย (ค่าเฉลี่ย 71.15 และ 69.08) (ตารางที่ 3.31) นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างเพศกับภูมิลำเนา เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข)

ตารางที่ 3.30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ตามเพศ ภูมิลำเนา และความถี่ในการท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม	จำนวนคน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		เพศ ก	ภูมิลำเนา ข	ความถี่ ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
ความรู้	400	2.68	2.83	1.74	1.82	<1	<1	1.94	3.0
ทัศนคติที่ดี	400	24.41***	8.10**	3.87*	<1	2.54	5.07*	<1	12.4
เสริมสร้าง	400	9.99**	5.71*	16.60***	<1	<1	1.28	<1	9.9
รักษาระเบียบ	400	11.92***	<1	5.12*	6.34*	<1	1.05	<1	6.7

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.31 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และความถี่ในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ทัศนคติที่ดี	เพศ	หญิง = 47.92		ชาย = 44.67
	ภูมิลำเนา	ต่างจังหวัด = 47.87		กรุงเทพฯ = 45.19
	ความถี่	ท.ท.มาก = 47.62		ท.ท.น้อย = 45.91
พฤติกรรมเสริมสร้าง	เพศ	หญิง = 56.90		ชาย = 53.52
	ภูมิลำเนา	ต่างจังหวัด = 56.88		กรุงเทพฯ = 54.03
	ความถี่	ท.ท.มาก = 57.99		ท.ท.น้อย = 53.98
พฤติกรรมรักษาระเบียบ	เพศ	หญิง = 71.19		ชาย = 68.02
	ความถี่	ท.ท.มาก = 71.15		ท.ท.น้อย = 69.08

ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 2 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ ในกลุ่มผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ หากเป็นผู้หญิง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ชาย สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก คือ กลุ่มเพศหญิง และกลุ่มท่องเที่ยวมาก โดยเฉพาะกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯที่เป็นผู้หญิง

สรุปผลการวิเคราะห์ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของนักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา และความถี่ในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ได้ว่า 1) นักศึกษาเพศหญิง เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาเพศชาย 2) นักศึกษาต่างจังหวัด

เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่านักศึกษากรุงเทพฯ 3) นักศึกษาที่ท่องเที่ยวมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่เที่ยวน้อย 4) นักศึกษากรุงเทพฯ เพศหญิง มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าเพศชาย 5) นักศึกษากรุงเทพฯ ที่ท่องเที่ยวมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าผู้ที่เที่ยวน้อย 6) นักศึกษาที่เที่ยวน้อยที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าภูมิลำเนากรุงเทพฯ

3.8.3 จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะครอบครัว และผลการเรียนแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 3 ตัวแปร คือ เพศ ฐานะครอบครัว และผลการเรียน เพศและผลการเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่มตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ฐานะครอบครัวแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มฐานะต่ำและกลุ่มฐานะสูง (วิธีการแบ่งกลุ่มฐานะครอบครัวกล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.1) ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มรวม โดยนำเสนอผลตามตัวแปรตามดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะครอบครัว และผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ เพศ (ตารางที่ 3.32) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า เพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 66.21 และ 62.21) (ตารางที่ 3.33) และไม่พบว่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก คือ กลุ่มเพศหญิง

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะครอบครัว และผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ เพศ (ตารางที่ 3.32) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระพบว่า เพศหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 47.92 และ 44.67) (ตารางที่ 3.33) และพบว่าคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่าง เพศ ฐานะครอบครัวและผลการเรียน (ตารางที่ 3.32) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 38 ภาคผนวก ข) ปรากฏว่า

ตารางที่ 3.32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา ตามเพศ ฐานะของครอบครัว และ ผลการเรียนรู้

ตัวแปรตาม	จำนวน คน	แสดงค่าเอฟ							%ทำ นาย
		เพศ ก	ฐานะ ข	ผลการเรียน ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
ความรู้	400	3.88*	<1	<1	<1	5.36	<1	<1	3.0
ทัศนคติที่ดี	400	29.00***	<1	<1	2.75	<1	2.96	7.24**	9.0
เสริมสร้าง	400	11.80**	<1	1.18	<1	<1	<1	<1	4.2
รักษาระเบียบ	400	13.75***	3.92*	<1	<1	<1	1.61	1.96	5.1

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** .01 *** .001

ตารางที่ 3.33 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะของครอบครัวและผลการเรียนแตกต่างกัน

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม		
		คะแนนสูง	เปรียบเทียบกับ	คะแนนต่ำ
ความรู้	เพศ	หญิง = 66.21		ชาย = 62.21
ทัศนคติที่ดี	เพศ	หญิง = 47.92		ชาย = 44.67
พฤติกรรมเสริมสร้าง	เพศ	หญิง = 56.90		ชาย = 53.52
พฤติกรรมรักษาระเบียบ	เพศ	หญิง = 71.19		ชาย = 68.02
	ฐานะของครอบครัว	สูง = 70.37		ต่ำ = 69.09

ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 รวม 6 คู่ พบผลที่สำคัญ คือ 1) ผู้ที่ฐานะครอบครัวต่ำ ผลการเรียนรู้สูง หากเป็นเพศหญิงเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าเพศชาย 2) ผู้ที่ฐานะครอบครัวสูง ผลการเรียนรู้ต่ำ หากเป็นเพศหญิงเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าเพศชาย

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก คือ กลุ่มเพศหญิง โดยเฉพาะกลุ่มฐานะต่ำที่มีผลการเรียนสูง แต่เป็นผู้หญิง และในกลุ่มฐานะสูงที่มีผลการเรียนต่ำ แต่เป็นผู้หญิง

พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะ ครอบครัวและผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียว คือ เพศ (ตารางที่ 3.32) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 56.90 และ

53.52) (ตารางที่ 3.33) และไม่พบว่าพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก คือ กลุ่มเพศหญิง พฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะครอบครัว และผลการเรียนแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เพศ และฐานะครอบครัว (ตารางที่ 3.32) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 71.19 และ 68.02) (ตารางที่ 3.33) และผู้ที่มีฐานะครอบครัวสูงมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าผู้ที่มีฐานะครอบครัวต่ำ (ค่าเฉลี่ย 70.37 และ 69.09) (ตารางที่ 3.33) นอกจากนี้ไม่พบว่าพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระใด ๆ

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก คือ กลุ่มเพศหญิง และกลุ่มฐานะสูง

สรุปผลการวิเคราะห์ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีเพศ ฐานะครอบครัว และผลการเรียนแตกต่างกัน ได้ว่า 1) นักศึกษาเพศหญิงเป็นผู้มีความรู้ ทักษะที่ดี พฤติกรรมเสริมสร้าง และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าเพศชาย 2) นักศึกษาที่มีฐานะสูง เป็นผู้มีความรู้ ทักษะที่ดี พฤติกรรมเสริมสร้าง และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาฐานะต่ำ 3) นักศึกษาที่มีฐานะต่ำ ผลการเรียนสูง เพศหญิง มีทัศนคติที่ดีมากกว่าเพศชาย 4) นักศึกษาที่มีฐานะสูง ผลการเรียนต่ำ เพศหญิง มีทัศนคติที่ดีมากกว่าเพศชาย

บทที่ 4

การสรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์เปรียบเทียบ โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัย ปัจจัยทางด้านลักษณะสถานการณ์ 6 ด้าน คือ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับรู้ ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนิบสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และปัจจัยทางจิตลักษณะ 5 ด้าน โดยแยก เป็นปัจจัยทางจิตลักษณะเดิม 3 ด้านคือ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิต ดี และปัจจัยทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้านคือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้านของนักศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ตลอดจนศึกษาว่าปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2-3 ของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ประเภทจำกัดรับนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและ จังหวัดใกล้เคียง จำนวน 2 สถาบัน กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน โดยทำการวิเคราะห์ ผลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ซึ่งกลุ่มย่อยได้แบ่งตามลักษณะชีวสังคม ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา ผลการเรียน ฐานะครอบครัว และความรู้ในการท่องเที่ยว จากการพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้ข้อสรุปผลการศึกษาที่สร้างความรู้ความเข้าใจของการมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ในนักศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

จากการประมวลเอกสารทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ศึกษาคาดถึงผล การวิจัยหลายด้าน ที่อาจพบในนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ 6 ข้อ ซึ่งใน ส่วนนี้จะได้ประมวล สรุป และอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานแต่ละข้อ ดังนี้

4.1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1 สมมติฐานที่ 1 คือ “นักศึกษาที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนิบนุสนธิ์ใช้เหตุผลมาก มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก รับข่าวสาร

เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทักษะที่ดี ต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และ พฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม”

สมมติฐานนี้คาดว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมมาก มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก และ รับข่าวสารมาก เป็นผู้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้านมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมน้อย มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย และ รับข่าวสารน้อย วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ 1) การอบรม มี 2 กลุ่ม คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลมาก 2) การมีแบบอย่าง มี 2 กลุ่ม คือ การมีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อย และการมีแบบอย่างจากบิดามารดามาก 3) การรับข่าวสาร มี 2 กลุ่ม คือ การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีตัวแปรตาม 4 ตัว คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัว ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทักษะที่ดี ต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ

ปรากฏว่าค่าของพฤติกรรมรักษาระเบียบเพียงตัวเดียวที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่างการอบรม การมีแบบอย่าง และการรับข่าวสาร (ตารางที่ 3.7) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (ตารางที่ 9 ภาคผนวก ข) พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมมาก มีแบบอย่างมากรวม และรับข่าวสารมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมน้อย มีแบบอย่างน้อย และรับข่าวสารน้อย เฉพาะในนักศึกษากลุ่มฐานะต่ำ

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว (ตารางที่ 3.1, 3.3, 3.5, 3.7) พบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมมาก และมีแบบอย่างมากรวม เป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบ มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมน้อย และมีแบบอย่างน้อย พบผลนี้ในกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ (ตารางที่ 8 ภาคผนวก ข) 2) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมมาก และรับข่าวสารมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมน้อย และรับข่าวสารน้อย พบผลนี้ในกลุ่มเพศชาย และนักศึกษาที่ท่องเที่ยวบ่อย (ตารางที่ 6, 7 ภาคผนวก ข) 3) นักศึกษาที่มีแบบอย่างมากรวม และรับข่าวสารมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีมากกว่านักศึกษาที่มีแบบอย่างน้อย และรับข่าวสารน้อย พบผลนี้ในกลุ่มนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ (ตารางที่ 4, 5 ภาคผนวก ข)

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัวพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน คือ นักศึกษาที่ได้รับการอบรมมาก เป็นผู้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมน้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม (ตารางที่ 3.1, 3.3, 3.5, 3.7) นักศึกษาที่มีแบบอย่างมากรวม เป็นผู้มีจิตลักษณะตาม

สถานการณ์ 2 ด้าน และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้านมากกว่านักศึกษาที่มีแบบอย่างน้อย พบในนักศึกษากลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.1, 3.3, 3.5, 3.7) และนักศึกษาที่รับข่าวสารมากเป็นผู้มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้านมากกว่านักศึกษาที่รับข่าวสารน้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.1, 3.3, 3.5, 3.7)

ผลที่พบในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล อาทิ งานวิจัยของดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2536: 44, 126) ที่วิจัยเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกันในนักเรียนวัยรุ่นอายุ 10-17 ปี พบว่า นักเรียนที่รายงานว่าตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยและแบบใช้เหตุผลน้อยจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มาก งานวิจัยของวรรณิ วรรณชาติ (2541: 53) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 83, 88, 91) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าและมีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย งานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543: 82-87, 92-98) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ และหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย

ผลการศึกษาที่พบยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า การมีแบบอย่างจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น งานวิจัยของ ฉกาจ ชำยโต และดวงเดือน พันธุนาวิน (2533: 46) เรื่องลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวกับการบวชในพุทธศาสนาของชายไทยในภาคใต้ พบว่า การมีแบบอย่างทางพุทธของมารดา ถ้ามีมากจะเกี่ยวข้องกับความตั้งใจปฏิบัติกิจของสงฆ์ซึ่งเป็นบุตรชาย งานวิจัยของ นภา ปิยะศิรินนท์ (2541: 84, 86) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ พบว่า นักศึกษาที่มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างในการไปเลือกตั้งมาก มีทัศนคติที่ดีต่อการไปเลือกตั้งและความตั้งใจไปเลือกตั้งมากกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาเป็นแบบอย่างในการไปเลือกตั้งน้อย งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 83, 86, 91) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพ

ยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพติดน้อย มีพฤติกรรมกาปฏิบัติทางพุทธศาสนาและหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีพฤติกรรมกาเสพติดเบื่องต้นน้อยกว่านักเรียนที่มีแบบอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสพติดมาก

ในส่วนงานวิจัยที่สอดคล้องกับผลที่พบว่าการรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะของบุคคลทั้งด้านความรู้และทัศนคติ เช่น งานวิจัยของ สุรศักดิ์ ชุนณรงค์ (2539: 136) เรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำจังหวัดราชบุรี พบว่าการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ งานวิจัยของศิริพงษ์ พนาสนธิ (2542: 111-114) เรื่องความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการอนุรักษ์ปะการังของไทย ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนที่มีครูซึ่งผ่านการอบรมในหลักสูตรการอนุรักษ์ทรัพยากรปะการังของไทย พบว่า การได้รับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ปะการังของไทยจากครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้และทัศนคติของนักเรียนในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรปะการังของไทย และการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการอนุรักษ์ปะการังของไทย

นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า การรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล เช่น การศึกษาของลินดา สุวรรณดี (2543: 82-98) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ พบว่า ผู้ที่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกาลดปริมาณขยะ มีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมกาลดปริมาณขยะ ใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าและหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมน้อย โดยเฉพาะสอดคล้องกับงานวิจัยในด้านพฤติกรรมกาท่องเที่ยว เช่น งานวิจัยของ ศกลวรรณ พาเรือง (2540: 81-90) เรื่ององค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์กาท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ งานวิจัยของสุชาติา วรรณมานี (2542: 201, 206-209) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อนิตยสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อมวลชนทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ งานวิจัยของเสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 178-182) ที่ศึกษาพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ งานวิจัยของวิทยา เกียรติวัฒน์

(2543: 136) เรื่องความเป็นนักท่องเที่ยวยุคใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาอำเภอ อัมผาง จังหวัดตาก พบว่า การรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันทำให้ความเป็นนักท่องเที่ยวยุคใหม่แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารสูงมีความเป็นนักท่องเที่ยวยุคใหม่สูงกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารต่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 อย่างชัดเจนในพฤติกรรมรักษาระเบียบ เฉพาะในนักศึกษาที่มีฐานะต่ำ นอกนั้นพบว่า ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปัจจัยเหล่านี้ตั้งแต่หนึ่งปัจจัย หรือปัจจัยร่วมสองปัจจัย สามารถเป็นปัจจัยเชิงเหตุของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ โดยไม่จำเป็นต้องมีปัจจัยทั้งสามปัจจัยพร้อมกัน ส่วนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปัจจัยที่มีความสำคัญ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล และการมีแบบอย่างจากบิดามารดา และในกลุ่มเพศชายมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปัจจัยเหล่านี้สามารถทดแทนกันได้ที่จะเป็นปัจจัยเชิงเหตุของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยไม่จำเป็นต้องมีสองหรือสามปัจจัยพร้อมกัน

4.1.2 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2 สมมติฐานที่ 2 คือ “นักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมาก มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม”

สมมติฐานนี้คาดว่า นักศึกษาที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ดีมาก มีความรู้มาก และมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดี พฤติกรรมเสริมสร้าง และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ด้อย มีความรู้ต่ำ และมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ 1) การรับรู้สภาพ มี 2 กลุ่ม คือ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ด้อย และการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีมาก 2) ความรู้ มี 2 กลุ่ม คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก 3) มุ่งอนาคตควบคุมตน มี 2 กลุ่ม คือ มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีตัวแปรตาม 3 ตัว คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ

ผลปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 3 ตัว ไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทาง เมื่อพิจารณาค่าของตัวแปรตามทั้ง 3 ตัว พบว่าแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างการรับรู้สภาพกับมุ่งอนาคตควบคุมตน (ตารางที่ 3.9, 3.11, 3.13) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็น

รายคู่ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า นักศึกษาที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ดีมากและมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดี และมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ด้อยและมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มกรุงเทพฯ (ตารางที่ 10, 16 ภาคผนวก ข) และแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างความรู้ากับมุ่งอนาคตควบคุมตน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' พบผลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ นักศึกษาที่มีความรู้มากและมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดี มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้ต่ำและมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มภูมิภาคกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ (ตารางที่ 12, 15, 17 ภาคผนวก ข)

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว คือ นักศึกษาที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ดีมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดี มากกว่านักศึกษาที่รับรู้สภาพว่ามีลักษณะที่ด้อย พบในนักศึกษากลุ่มรวม และกลุ่มเพศหญิง (ตารางที่ 3.9) นักศึกษาที่มีความรู้มาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดี มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้ต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญคือ นักศึกษากลุ่มเพศชาย และกลุ่มฐานะสูง (ตารางที่ 3.9, 3.11, 3.13) และนักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดี มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม (ตารางที่ 3.9, 3.11, 3.13)

ผลการวิจัยการรับรู้สภาพของสถานที่ของ Cialdini and others (1990 อ้างถึงใน สุวลัย ธำรงค์สกุลศิริ, 2537: 31) ในการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามปทัสถานทางสังคมในการลดปริมาณขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยขยะมีพฤติกรรมทิ้งขยะมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากมีเพียงทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะเชิงอนุรักษ์เท่านั้นที่แปรปรวนไปตามระดับของการรับรู้สภาพของสถานที่ที่ทิ้งขยะ โดยการรับรู้สภาพของสถานที่ทิ้งขยะในปริมาณที่มาก-น้อยแตกต่างกันเพียงปัจจัยเดียว ไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน หากการรับรู้สภาพของสถานที่ทิ้งขยะว่ามีลักษณะที่ดีมากร่วมกับจิตลักษณะ โดยเฉพาะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง จึงจะก่อให้เกิดพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ทิ้งขยะว่ามีลักษณะที่ด้อยและมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ อาทิ ผลงานวิจัยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ เช่น งานวิจัยของ ดารณี อู่ตระกูล (2532: ง) เรื่อง ความรู้และความคิดของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่ พบว่า ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ งานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538: ง) ศึกษา

เรื่องพฤติกรรม的开รับสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยของ สุชาติ วรรณานิ (2542: 210) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ พบว่า ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนผลการวิจัยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น งานวิจัยของ กมล สุพรรณ (2539: 135-136) เรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับสูง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด งานวิจัยของ เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 178-182) เรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า มุ่งอนาคตควบคุมตนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การศึกษาของ วรณี วรรณชาติ (2541: 55-59) เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาชายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ต่ำกว่านักศึกษาชายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ การศึกษาของ เกษม จันทศร (2541: 93, 99, 102) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ การศึกษาของ พูนฤดี สุวรรณพันธ์ (2536: 55-57, 65-68, 77-80) ได้ศึกษาปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน ในนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 416 คน พบว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยมีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง งานวิจัยของ นงคราญ ยุทธแสน (2540: ค) ศึกษาจิตลักษณะกับพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนในจังหวัดแพร่ พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองสูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างเหมาะสมมาก ทั้งในด้านการขับขี่รถขณะมีเมสสุรา การใช้ยาที่มีผลต่อการขับขี่ยานพาหนะ การขับขี่โดยเคารพกฎจราจร การขับขี่ในทัศนวิสัยไม่ปกติ การดูแลรักษารถ และการใช้หมวกนิรภัยในการขับขี่รถ สอดคล้องกับการศึกษาของลินดา สุวรรณดี (2543: 61-71) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

การลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะ มุ่งอนาคตควบคุมตนสูงมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะ มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 แต่พบผลที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถเป็นปัจจัยเชิงเหตุเพียงหนึ่งหรือสองปัจจัยเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องมีปัจจัยทั้งสามพร้อมกัน ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและพฤติกรรมรักษาระเบียบ คือ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตนสามารถเป็นปัจจัยเชิงเหตุเพียงหนึ่งหรือสองปัจจัยของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ แต่การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวต้องมีปัจจัยร่วม คือ มุ่งอนาคตควบคุมตนจึงจะเป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมรักษาระเบียบ

4.1.3 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3 สมมติฐานที่ 3 คือ “นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม”

สมมติฐานนี้คาดว่า นักศึกษาที่มีความรู้มาก มีทัศนคติที่ดีมาก และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้น้อย มีทัศนคติที่ตายน้อยและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ 1) ความรู้ มี 2 กลุ่ม คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก 2) ทัศนคติที่ดี มี 2 กลุ่ม คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก 3) เหตุผลเชิงจริยธรรม มี 2 กลุ่ม คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ และเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีตัวแปรตาม 2 ตัว คือ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและพฤติกรรมรักษาระเบียบ

ผลปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 3 ตัว ไม่ได้แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทาง เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว (ตารางที่ 3.15, 3.17) พบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน คือ 1) นักศึกษาที่มีความรู้มาก และมีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้น้อย และมีทัศนคติที่ต่ำ

น้อย พบผลในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มย่อยที่มักพบผลนี้ คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีภูมิสำเนาอยู่ต่างจังหวัด (ตารางที่ 18, 19, 20, 21, 23 ภาคผนวก ข) 2) นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีามาก และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดำน้อย และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มภูมิสำเนาอยู่ต่างจังหวัด (ตารางที่ 22 ภาคผนวก ข)

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว คือ นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดำน้อย พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม (ตารางที่ 3.15, 3.17) และนักศึกษาที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯ และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม (ตารางที่ 3.15, 3.17)

งานวิจัยที่สอดคล้องกับผลที่พบว่า ทัศนคติเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น งานวิจัยของวิเชียร รักการ (2522: 79) ในการเปรียบเทียบจิตลักษณะของนิสิตและนิสิตอาสาสมัครศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตอาสาสมัครมีทัศนคติที่ดีต่อการอาสาพัฒนามากกว่านิสิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิก งานวิจัยของ นงคราญ ยุทธแสน (2540: ค) เรื่องจิตลักษณะกับพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนในจังหวัดแพร่ พบว่า ทัศนคติต่อการขับขี่รถจักรยานยนต์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนทุกด้าน กล่าวคือ นักเรียนที่มีทัศนคติดีต่อพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการขับขี่รถขณะมีลมเมสสุรา การใช้ยาที่มีผลต่อการขับขี่ยานพาหนะ การขับขี่โดยเคารพกฎจราจร การขับขี่ในทัศนวิสัยไม่ปรกติ การดูแลรักษารถ และการใช้หมวกนิรภัยในการขับขี่รถ งานวิจัยของ วิสุทธิ์ อริยภิญโญ (2539: 75) เรื่องตัวแปรทางจิต และสถานการณ์ในการขับขี่ที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัย คือ ผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลที่มีทัศนคติดีต่อพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัย มีแนวโน้มที่จะพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัยมาก งานวิจัยของสมพร กฤษณพิพัฒน์ (2541: (2)) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ ศึกษากรณีข้าราชการตำรวจสังกัดกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ งานวิจัยของ วรณี วรรณชาติ (2541: 55-59) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์มาก เป็นผู้มีพฤติกรรมคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์มากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์น้อย งานวิจัยของเกษม จันทร (2541: 107, 110, 114) เรื่องปัจจัย

ทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติไม่ดีต่อยาบ้ามาก มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าเบื้องต้นน้อยกว่า มีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาบ้ามากกว่า และมีการปฏิบัติทางพุทธศาสนาากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติดีต่อยาบ้าน้อย

ในงานวิจัยที่พบว่าทัศนคติเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น งานวิจัยของ ลินดา สุวรรณดี (2543: 125-135) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการรณรงค์มาก มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ และมีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า รวมถึงมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการน้อย งานวิจัยของ พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2538: ง) ศึกษาประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ประชาชนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก งานวิจัยของกัลยา สุขปะทิว (2538: ง) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร พบว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก คือ นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์น้ำมีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำมาก

งานวิจัยที่สำคัญที่สอดคล้องกับผลที่พบว่าทัศนคติเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น งานวิจัยของศรัณย์ สิงห์ทน (2539: 96) เรื่องความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ งานวิจัยของสมสกุล แอลเฟรด (2540: 131) พฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษาเกาะล้าน เมืองพัทยา พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีเจตคติดีเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากกว่าผู้ที่มีเจตคติไม่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ สุชาติา วรธะมานี (2542 : 212) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ(Ecotourism) กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก

งานวิจัยที่สอดคล้องกับผลที่พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น งานวิจัยของนงคราญ ยุทธแสน (2540: ค) ศึกษาเรื่องจิตลักษณะกับพฤติกรรมการขับซื้อรถจักรยาน

ยนต์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดแพร่ พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการขับซื้อจักรยานยนต์ของนักเรียน คือ นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการขับซื้อจักรยานยนต์อย่างเหมาะสมมาก ทั้งในด้านการขับซื้อรถขณะมีเงินเมาสุรา การใช้จ่ายที่มีผลต่อการขับซื้อยานพาหนะ การขับซื้อโดยเคารพกฎจราจร การขับซื้อในทัศนวิสัยไม่ปรกติ การดูแลรักษารถ และการใช้หมวกนิรภัยในการขับซื้อ งานวิจัยของวรรณิวรรณชาติ (2541: 193) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า นักศึกษาชายที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงมีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ต่ำกว่านักศึกษาชายที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ และที่สำคัญงานวิจัยของวิเชียร รักการ (2522: 78) ในการวิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะของนิสิตและนิสิตอาสาสมัคร ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลวิจัยพบว่า นิสิตที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัครมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านิสิตที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัคร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 แต่พบผลที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยปัจจัยเหล่านี้เพียงหนึ่งหรือสองปัจจัยร่วมกันก็เพียงพอที่เป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งสองด้าน ส่วนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องมีปัจจัยร่วม คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงจะเป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ

4.1.4 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4 สมมติฐานที่ 4 คือ “นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวสูง มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม”

สมมติฐานนี้คาดว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีมาก มีการรับรู้ทัศนคติสูง และมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้ พฤติกรรมเสริมสร้าง และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ต่ำน้อย มีการรับรู้ทัศนคติต่ำ และมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง โดยมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ 1) ทัศนคติที่ดี มี 2 กลุ่ม คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก 2) การรับรู้ทัศนคติ มี 2 กลุ่ม คือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวต่ำ และการ

รับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวสูง 3) มุ่งอนาคตควบคุมตน มี 2 กลุ่ม คือ มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง ตัวแปรตามมี 3 ตัว คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ

ผลปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 3 ตัว ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทาง เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตารางที่ 3.19, 3.21, 3.23) พบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน คือ นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีามาก และมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้ และพฤติกรรมเสริมสร้างมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีาน้อย และมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มท่องเที่ยวมาก (ตารางที่ 24, 28 ภาคผนวก ข)

นอกจากนี้ยังพบผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระแต่ละตัว คือ นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีามาก เป็นผู้มีความรู้ มีพฤติกรรมเสริมสร้าง และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีาน้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม (ตารางที่ 3.19, 3.21, 3.23) นักศึกษาที่รับรู้ทัศนคติสูง เป็นผู้มีความรู้ พฤติกรรมเสริมสร้าง และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่รับรู้ทัศนคติต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มต่างจังหวัด (ตารางที่ 3.21, 3.23) นักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีความรู้ มีพฤติกรรมเสริมสร้าง และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ (ตารางที่ 3.19, 3.21, 3.23)

ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ซึ่งกล่าวแล้วในการสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3 และสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า มุ่งอนาคตควบคุมตนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม กล่าวไว้แล้วเช่นกันในการสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2 จึงไม่ขอกล่าวซ้ำอีกในสมมติฐานที่ 4 นี้ นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่พบว่า การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น งานวิจัยของ สุวลัย ชำรงค์สกุลศิริ (2537: 76-79) เรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง เป็น การศึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสูง มีพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องมากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ำ และงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543: 125-135) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ พบว่า ผู้ที่ได้รับรับรู้ทัศนคติทางสังคมสูง มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่าผู้ที่รับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 4 สามารถสรุปได้ว่า ผลโดยรวมไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 แต่พบผลที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์ คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยปัจจัยเหล่านี้หนึ่งปัจจัยหรือสองปัจจัยร่วมกันเป็นปัจจัยเชิงเหตุของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่วนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบปัจจัยที่มีความสำคัญ คือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถทดแทนกันได้ที่จะเป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ หรือทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับมุ่งอนาคตควบคุมตนรวมเป็นสองปัจจัยร่วมกันเป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว

4.1.5 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5 สมมติฐานที่ 5 คือ “ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 6 ตัวแปร รวมกับตัวแปรจิตลักษณะ 5 ตัวแปร เป็น 11 ตัวแปร ร่วมกันทำนายปริมาณความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบได้มากกว่าตัวแปรฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว”

สมมติฐานนี้คาดว่า ตัวทำนายกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 6 ตัวแปร รวมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะ 5 ตัวแปร รวมเป็น 11 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน ได้มากกว่าตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว โดยกำหนดเกณฑ์เปอร์เซ็นต์ตั้งแต่ 7% ขึ้นไปจึงจะยอมรับ

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบถดถอยพหุคูณของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวม ตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 11 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างฯ ได้ 43.4% (ตารางที่ 3.25) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทักษะที่ดี การมีแบบอย่าง การรับข่าวสาร และการรับรู้ทัศนคติ ตามลำดับ (ตารางที่ 31 ภาคผนวก ข) ขณะที่ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ ลักษณะสถานการณ์ 6 ตัว ทำนายได้ 36.4% การใช้ตัวทำนายรวม 11 ตัว สามารถช่วยให้อำนาจการทำนายเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ (เกณฑ์แตกต่างได้เท่ากับ 7%) ในกลุ่มรวม และยังพบว่ากลุ่มย่อย 8 ใน 10 กลุ่ม สามารถทำนายได้มากกว่า 7% กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันมากที่สุด คือ กลุ่มเพศหญิง และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย (ตารางที่ 3.25) ซึ่งเป็นการพบผลที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 5 อย่างเด่นชัด

ส่วนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พบว่า ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวม ตัวทำนายชุดที่ 3 รวม 11 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบได้ 37.6% (ตารางที่ 3.26) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทักษะที่ดี การรับรู้ทัศนคติ มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และสุขภาพจิตดี ตามลำดับ (ตารางที่ 34 ภาคผนวก ข) ขณะที่ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะ 5 ตัว ทำนายได้ 33.6% การใช้ตัวทำนายรวม 11 ตัว จึงไม่สามารถทำให้

อำนาจการทำนายเพิ่มขึ้นมากพอที่จะยอมรับได้ (ต่ำกว่าเกณฑ์ 7%) และพบผลเช่นเดียวกันนี้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

อย่างไรก็ตามผลการทำนายความแปรปรวนพฤติกรรมเสริมสร้างฯและพฤติกรรมรักษาระเบียบ พบผลที่เหมือนกัน คือ ตัวแปรทัศนคติที่ดีเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก และยังมีการรับรู้ทัศนคติเป็นตัวทำนายร่วมเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัตรา ธรรมวงศ์ (2544: 109, 162) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพลีขิมนุษยชนในงานพยาบาลผู้ป่วยใน ที่พบว่าทัศนคติที่ดีต่องานเป็นตัวแปรทำนายลำดับแรก ร่วมกับปัทสถานทางสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และพรหมวิหาร 4 ในการทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเคารพลีขิผู้ป่วย ซึ่งสามารถทำนายได้ 51%

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 5 สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสถานการณ์ร่วมกับจิตลักษณะ รวม 11 ตัว สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้มากกว่าตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม และพบว่าสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบได้มากกว่าตัวทำนายในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ แต่ไม่สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบได้มากกว่าคำทำนายในกลุ่มจิตลักษณะ ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 5 เพียงบางส่วน

4.1.6 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6 สมมติฐานที่ 6 คือ “พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมีความสัมพันธ์กันสูงในนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ส่วนในกลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ พฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวกับพฤติกรรมรักษาระเบียบมีความสัมพันธ์ต่ำกว่า”

สมมติฐานนี้คาดว่า นักศึกษาประเภทแรก คือ นักศึกษาที่มีความรู้มาก มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงไปพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างฯกับพฤติกรรมรักษาระเบียบสัมพันธ์กันทางบวกในปริมาณสูงกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม คือ นักศึกษาที่มีความรู้ต่ำ มุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม แล้วเปรียบเทียบด้วยการหาค่า Z-test ปรากฏว่าปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2 ด้าน ของนักศึกษาสองประเภทดังกล่าวมีแนวโน้มตามสมมติฐาน แต่ไม่มากพอที่จะยอมรับได้ทางสถิติ (ตารางที่ 3.27) แต่ความสอดคล้องของพฤติกรรมตั้งแต่ 2 ด้าน ของคน 2 ประเภทนี้ ยังไม่เคยมีผลการวิจัยมาก่อน แต่อาจทำนายได้จาก ทฤษฎีต้นไมจริยธรรมว่า ผู้ที่มีจิตพร้อมมาก (จิตลักษณะสูงหลายด้าน) มีพฤติกรรมสอดคล้องกันหลายพฤติกรรมมากกว่าผู้ที่มีจิตพร้อมน้อย ซึ่งเป็นผู้มีพฤติกรรมต่าง ๆ

ที่ไม่สอดคล้องกัน เพราะขาดหลักประจำใจ ขาดจิตสำนึก ดังงานวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจิตลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ ของบุญรับ ศักดิ์มณี (2532 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2543: 125) ที่พบว่า ข้าราชการและครูที่มีลักษณะทางจิตหลายด้านสูง (มีความพร้อมทางจิตสูงตามทฤษฎีตันไม้อจริยธรรม) เป็นผู้มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่าง ๆ สูงกว่าผู้มีลักษณะทางจิตหลายด้านต่ำ ดังนั้นการวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 6

จากการสรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 6 ข้อในการศึกษานี้ กล่าวได้ว่า ได้รับการสนับสนุนบางส่วน คือ สมมติฐานที่ 1 และ 5 ส่วนสมมติฐานที่ 2, 3, 4 และ 6 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดที่คาดไว้

4.2 การสรุปและอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 พบว่ามีประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญนอกเหนือจากการที่ได้อธิบายตามสมมติฐานข้างต้นแล้ว สำหรับในส่วนต่อไปนี้จะได้อภิปรายผลเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และลักษณะนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการทำงานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านต่ำ

4.2.1 ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ปัจจัยเชิงเหตุของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก คือ 1) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก พบผลในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.3) 2) นักศึกษาที่มีแบบอย่างจากบิดามารดามาก พบผลในกลุ่มรวม กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง กลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.3) และพบในนักศึกษาที่รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ (ตารางที่ 4, 5 ภาคผนวก ข) 3) นักศึกษาที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มต่างจังหวัด กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.3) และพบในนักศึกษาที่มีแบบอย่างจากบิดามารดาน้อยในกลุ่มกรุงเทพฯ และกลุ่มฐานะต่ำ (ตารางที่ 4, 5 ภาคผนวก ข) 4) นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศชาย และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.9) และพบในผู้ที่มีมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ (ตารางที่ 11, 12 ภาคผนวก ข) 5) นักศึกษาที่มีมุ่งอนาคต

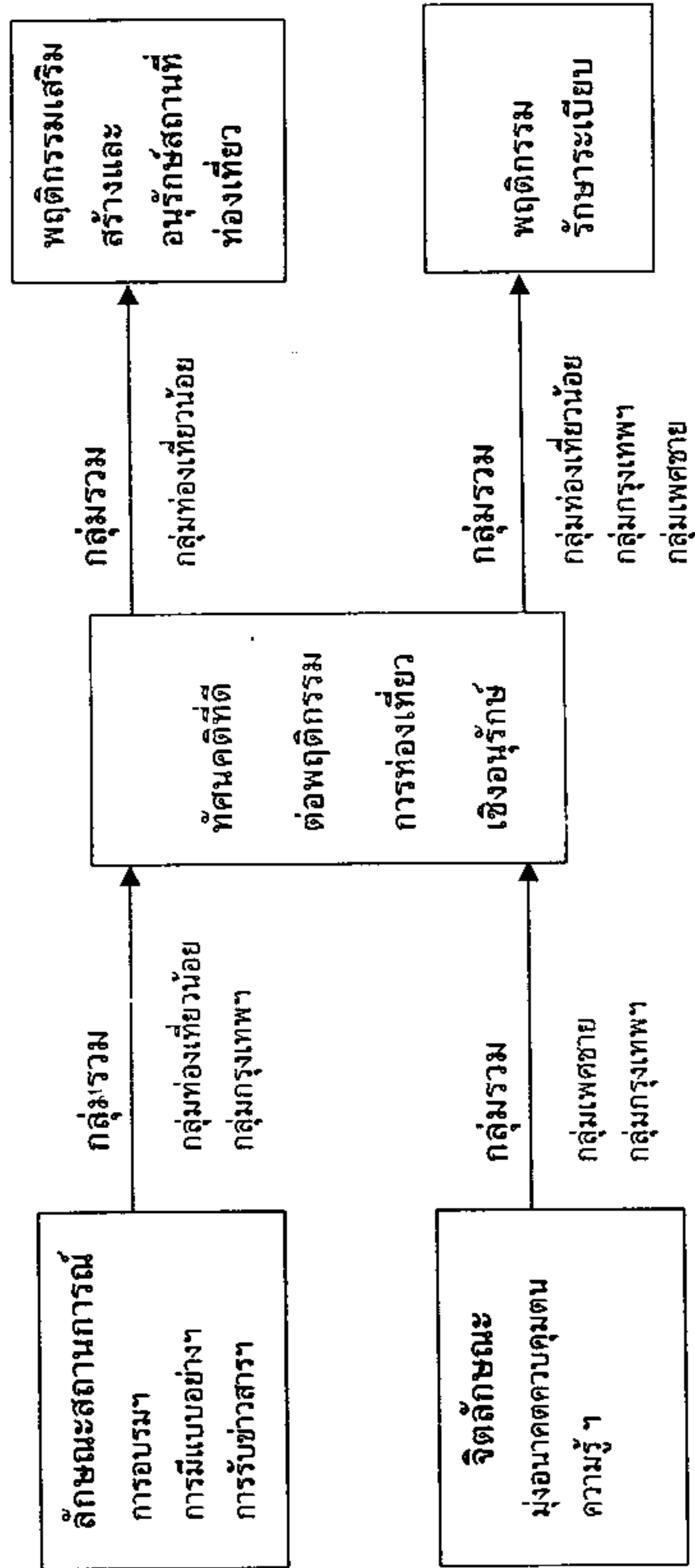
ควบคุมตนสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 9 กลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศชาย (ตารางที่ 3.9) และพบในกลุ่มภูมิสำเนาอยู่กรุงเทพฯที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก (ตารางที่ 12 ภาคผนวก ข)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบมากในนักศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะนักศึกษากลุ่มท่องเที่ยวน้อย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มกรุงเทพฯ สำหรับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะที่เป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตน พบมากในนักศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะนักศึกษาชาย และนักศึกษากรุงเทพฯ (ดูภาพที่ 4.1)

ปัจจัยเชิงผลของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากมีลักษณะดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม (ตารางที่ 3.15, 3.21) รวมทั้งพบในนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง กลุ่มต่างจังหวัด และกลุ่มท่องเที่ยวมาก (ตารางที่ 18, 19, 20, 21 ภาคผนวก ข) พบในนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง (ตารางที่ 18 , 19 ภาคผนวก ข) นักศึกษากลุ่มต่างจังหวัดที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (ตารางที่ 22 ภาคผนวก ข) และนักศึกษาที่ท่องเที่ยวมากแต่มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง (ตารางที่ 28 ภาคผนวก ข) 2)เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม (ตารางที่ 3.17, 3.23) รวมทั้งนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก ในกลุ่มต่างจังหวัด (ตารางที่ 23 ภาคผนวก ข) (ดูภาพที่ 4.1)

นอกจากนั้นยังพบว่าทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอันดับแรก เมื่อใช้เป็นตัวทำนายในกลุ่มจิตลักษณะ และยังทำนายได้เป็นอันดับแรกและอันดับสามในบางกลุ่ม เมื่อใช้เป็นตัวทำนายในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะ กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.25) ส่วนพฤติกรรมรักษาระเบียบ ตัวแปรทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก อันดับสอง และอันดับสี่ในบางกลุ่ม เมื่อใช้เป็นตัวทำนายในกลุ่มจิตลักษณะ และเมื่อใช้เป็นตัวทำนายในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะ พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวทำนายอันดับแรก อันดับสอง อันดับสาม และอันดับห้าในบางกลุ่ม กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย (ตารางที่ 3.26)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งสองด้าน

ภาพที่ 4.1 ปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.2.2 กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยเชิงเหตุ

กลุ่มเสี่ยง คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านในปริมาณต่ำกว่ากลุ่มอื่น จากการวิเคราะห์จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน พบว่า นักศึกษากลุ่มเสี่ยงมี 5 ประเภทต่อไปนี้ 1) นักศึกษาชาย (ตารางที่ 3.28, 3.30, 3.32) 2) นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ (ตารางที่ 3.28, 3.30) 3) นักศึกษาที่ท่งเทียวน้อย (ตารางที่ 3.30) 4) นักศึกษากรุงเทพฯ ที่มีผลการเรียนต่ำ (ตารางที่ 35 ภาคผนวก ข) 5) นักศึกษาเพศชายที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ (ตารางที่ 36 ภาคผนวก ข)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ลักษณะนักศึกษาที่มีพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 2 ด้านในปริมาณต่ำ คือ นักศึกษาชาย นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ นักศึกษาท่งเทียวน้อย และนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ

ปัจจัยเชิงเหตุของนักศึกษากลุ่มเสี่ยง พิจารณาได้จากการวิเคราะห์ผลการทำนายพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่งเทียวของนักศึกษาในกลุ่มเพศชาย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ การมีแบบอย่างจากบิดามารดา การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ ตามลำดับ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผลเพิ่มเข้ามาเป็นตัวสุดท้าย ขณะที่นักศึกษาท่งเทียวน้อยและนักศึกษาผลการเรียนต่ำ ตัวทำนายที่สำคัญ 3 อันดับแรกเหมือนนักศึกษาชาย แต่มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่งเทียวเพิ่มเข้ามา (ตารางที่ 3.25) กลุ่มเสี่ยงทั้ง 4 กลุ่มนี้ มีเปอร์เซ็นต์การทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่งเทียว ตั้งแต่ 41.8% ถึง 43.5% ดังนั้นปัจจัยเชิงเหตุของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่งเทียวทั้ง 2 ด้านในปริมาณต่ำ คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ การมีแบบอย่างจากบิดามารดา การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่งเทียวเชิงอนุรักษ์

ปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในกลุ่มนักศึกษาเพศชาย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตควบคุมตน การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่งเทียว และสุขภาพจิตดี กลุ่มนักศึกษากรุงเทพฯ คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ และสุขภาพจิตดี นักศึกษาท่งเทียวน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมทางท่งเทียวเชิงอนุรักษ์ เหตุผลเชิงจริยธรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่งเทียว สุขภาพจิตดี และมุ่งอนาคตควบคุมตน ส่วนนักศึกษาผลการเรียนต่ำ คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม

ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สุขภาพจิต มุ่งอนาคตควบคุมตน และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว (ตารางที่ 3.26) กลุ่มเสี่ยงทั้ง 4 กลุ่มนี้ มีเปอร์เซ็นต์การทำนายตั้งแต่ 35.4% ถึง 49.5% ดังนั้นปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบในปริมาณต่ำ คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตดี

สรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญของนักศึกษากลุ่มเสี่ยง คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การมีแบบอย่างจากบิดามารดา การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตดี

ตัวแปรทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวแปรที่สำคัญของพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเป็นตัวแปรที่มีปัจจัยเชิงเหตุที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จำนวน 5 ตัวแปร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 3 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และกลุ่มจิตลักษณะ 2 ตัวแปร คือ มุ่งอนาคตควบคุมตน และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุและเหตุของเหตุของนักศึกษากลุ่มเสี่ยง คือ เป็นปัจจัยทางด้านลักษณะสถานการณ์ 3 ตัวแปร ได้แก่ การมีแบบอย่างจากบิดามารดา การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และเป็นปัจจัยทางด้านจิตลักษณะ 5 ตัวแปร ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสุขภาพจิตดี ซึ่งผลที่พบจะนำเสนอเพื่อการพัฒนาให้นักศึกษาประเภทดังกล่าวต่อไป

4.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

4.3.1 ข้อดีของการวิจัย มี 4 ประการ

ประการแรก การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบพหุ คือ การนำเอาสาเหตุหลายฝ่ายร่วมกัน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านลักษณะสถานการณ์และปัจจัยทางด้านจิตลักษณะเดิม โดยมีตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวประสาน ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่บุคคลคนหนึ่งจะกระทำการใดสิ่งหนึ่ง ย่อมมาจากปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน จึงทำให้สามารถชี้ให้เห็นได้ว่า นักศึกษาที่อยู่ในลักษณะสถานการณ์ต่าง ๆ และมีจิตลักษณะด้านต่าง ๆ ในปริมาณที่มากและน้อยต่างกัน จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปริมาณมากหรือน้อยเพียงใด

ประการที่สอง ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยในจำนวนที่มากพอสมควร (400 คน) เพื่อทำการวิเคราะห์ผลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคม ซึ่งในการวิเคราะห์ผลในกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษาจะช่วยให้พบปัจจัยเชิง

เหตุที่ต่างกันนี้นักศึกษาต่างประเภทกัน ผลการศึกษาที่พบจึงละเอียดและเจาะจงกลุ่มมากยิ่งขึ้น และอาจนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนานักศึกษาให้มีพฤติกรรมทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมได้

ประการที่สาม แบบวัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ส่วนหนึ่งเป็นการนำแบบวัดของผู้อื่นมาใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพสูงตรงตามวัตถุประสงค์ อีกส่วนหนึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นใหม่ โดยได้ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้มีการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งแสดงถึงคุณภาพของเครื่องมือวัดที่ให้ผลวัดที่น่าเชื่อถือได้ และอาจนำไปใช้ในการวัดและการพัฒนาต่อ ๆ ไป และในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติหลายรูปแบบ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three-way Analysis of Variance) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient และ Z-test) ทำให้ผลที่พบที่แตกต่างกันในรายละเอียด แต่สอดคล้องกันในภาพรวม จึงทราบปัจจัยที่สำคัญอย่างชัดเจน ก่อให้เกิดข้อสรุปที่ละเอียด ซึ่งอาจนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยและการพัฒนาต่อไป

ประการที่ 4 ผลการศึกษาสามารถบอกถึงกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่ำ ว่าเป็นนักศึกษาประเภทใด และเกิดจากปัจจัยเชิงเหตุใด ผลการวิจัยนี้จึงอาจเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อพัฒนานักศึกษา ในขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยให้ยั่งยืน

4.3.2 ข้อจำกัดของการวิจัย มี 3 ประการ

ประการแรก การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ จึงไม่สามารถยืนยันผลที่เกิดจากตัวแปรอิสระว่าเป็นสาเหตุได้เท่าที่ควร เนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ในการให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว

ประการที่สอง ในการวิจัยนี้ต้องศึกษาตัวแปรหลายประเภท แบบวัดที่ใช้จึงมีหลายชุด ซึ่งต้องใช้เวลามากในการตอบ และทำให้ผู้ตอบบางคนเกิดความเบื่อหน่าย ข้อมูลที่ได้รับจึงอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงได้ ซึ่งผู้ศึกษาได้พยายามลดผลเสียดังกล่าวด้วยการเพิ่มจำนวนการเก็บข้อมูลอีกคณะละ 20 ชุด เพื่อตัดแบบวัดที่แสดงว่าไม่ตั้งใจตอบอย่างชัดเจนออกไป

ประการที่สาม ในการวิจัยนี้วัดลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะ และพฤติกรรมทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากนักศึกษาเอง ซึ่งเป็นการวัดจากแหล่งเดียว ข้อมูลที่ได้จึงอาจมีความสัมพันธ์กันมากกว่าความเป็นจริงได้

4.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

ประการแรก เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่วิจัยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาสูง ดังนั้นจึงควรทำการศึกษากับเยาวชนในกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะเยาวชนระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษาทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาให้เกิดความชัดเจนในการส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเยาวชนต่อไป

ประการที่สอง การศึกษาตัวแปรหลายประเภท ซึ่งจะต้องใช้แบบวัดหลายชุด ควรมีการลดผลเสียที่เกิดขึ้นจากการความเบื่อหน่ายในการตอบคำถามชุดหลัง ๆ ด้วยการสลับลำดับของชุดคำถามเป็น 2 หรือ 3 รูปแบบในการเก็บข้อมูล

ประการที่สาม ควรมีการวัดพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากการสังเกตของบุคคลอื่นนอกเหนือจากตัวนักศึกษาร่วมด้วย เช่น บิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อน ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่สถานที่ท่องเที่ยว และควรมีการวิจัยเชิงทดลอง ศึกษาสาเหตุต่าง ๆ เช่น การสร้างสาเหตุทางด้านสถานการณ์ อาทิ การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การให้แบบอย่างที่ดี หรือการฝึกจิตลักษณะ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การฝึกลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การชักจูงให้เปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถระบุสาเหตุที่แท้จริงของพฤติกรรมได้อย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น

4.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่ต้องเร่งพัฒนา คือ นักศึกษาชาย นักศึกษากรุงเทพฯ นักศึกษาที่ท่องเที่ยวน้อย นักศึกษากรุงเทพฯ และนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ แนวทางการพัฒนามี 2 สาย คือ 1) การพัฒนาลักษณะสถานการณ์ ซึ่งก็คือทางด้านสังคม 2) การพัฒนาจิตลักษณะหรือจิตใจของบุคคล

ประการแรก พัฒนาลักษณะสถานการณ์ หรือลักษณะทางด้านสังคม คือ การพัฒนาการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล ซึ่งการมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะครอบครัวโดยตรง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญในการสร้างพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา การพัฒนานักศึกษากลุ่มเสี่ยงจึงควรร่วมมือกับสถาบันครอบครัว เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปริมาณที่สูงขึ้น ด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล เพราะเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว ดังนั้น

บิดามารดาจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพูดคุยสื่อสารกันภายในครอบครัวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการพัฒนาเยาวชนด้วยการร่วมมือกับสถาบันครอบครัวต้องใช้เวลาในการพัฒนา ดังนั้นหากยังทำได้ไม่เป็นระบบ อาจใช้วิธีการอื่นร่วม คือ การใช้สื่อ ทั้งสื่อวิทยุ สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ รวมถึงการจัดนิทรรศการต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้น

ประการที่สอง พัฒนาการด้านจิตลักษณะ หรือจิตใจของนักศึกษากลุ่มเสี่ยง จากผลการศึกษาพบว่าขึ้นอยู่กับจิตใจที่สำคัญ คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสุขภาพจิตดี โดยอาจพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ทีละตัว หรือพัฒนาแบบบูรณาการทั้ง 5 ตัว การพัฒนาจิตลักษณะเหล่านี้ จิตลักษณะแต่ละตัวควรมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มิใช่การพัฒนาพฤติกรรมทั่วไป โดยมหาวิทยาลัย หรือชมรมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย อาจจัดทัศนศึกษาเป็นระยะ และมีการฝึกอบรมทางด้านเหล่านี้ เพื่อเตรียมตัวก่อนการท่องเที่ยว

ภาคผนวก ข

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา

ลักษณะเบื้องต้น		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	169	42.2
	หญิง	231	57.8
	รวม	400	100.0
ภูมิลำเนา			
	กรุงเทพฯ	197	49.2
	ต่างจังหวัด	203	50.8
	รวม	400	100.0
ผลการเรียน			
	ผลการเรียนต่ำ (1.76 – 2.61)	219	54.8
	ผลการเรียนสูง (2.62 – 3.84)	181	45.2
	รวม	400	100.0
ต่ำสุด 1.76 สูงสุด 3.84			
ค่าเฉลี่ย 2.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40			
ฐานะของครอบครัว			
	1 รายได้ต่ำกว่า 6,000 บ. จำนวนสมาชิก 9 คนขึ้นไป	0	0
	2 รายได้ต่ำกว่า 6,000 บ. จำนวนสมาชิก 7-8 คน	1	0.3
	3 รายได้ต่ำกว่า 6,000 บ. จำนวนสมาชิก 4-6 คน	11	2.8
	4 รายได้ต่ำกว่า 6,000 บ. จำนวนสมาชิก 1-3 คน	6	1.5
	5 รายได้ 6,001-10,000 บ. จำนวนสมาชิก 9 คนขึ้นไป	2	0.5
	6 รายได้ 6,001-10,000 บ. จำนวนสมาชิก 7-8 คน	1	0.3
	7 รายได้ 6,001-10,000 บ. จำนวนสมาชิก 4-6 คน	21	5.3
	8 รายได้ 6,001-10,000 บ. จำนวนสมาชิก 1-3 คน	14	3.5
	9 รายได้ 10,001-15,000 บ. จำนวนสมาชิก 9 คนขึ้นไป	1	0.3
	10 รายได้ 10,001-15,000 บ. จำนวนสมาชิก 7-8 คน	4	1.0
	11 รายได้ 10,001-15,000 บ. จำนวนสมาชิก 4-6 คน	38	9.5
	12 รายได้ 10,001-15,000 บ. จำนวนสมาชิก 1-3 คน	20	5.0
	13 รายได้ 15,001-20,000 บ. จำนวนสมาชิก 9 คนขึ้นไป	0	0
	14 รายได้ 15,001-20,000 บ. จำนวนสมาชิก 7-8 คน	1	0.3
	15 รายได้ 15,001-20,000 บ. จำนวนสมาชิก 4-6 คน	31	7.8
	16 รายได้ 15,001-20,000 บ. จำนวนสมาชิก 1-3 คน	11	2.8
	17 รายได้ 20,001-25,000 บ. จำนวนสมาชิก 9 คนขึ้นไป	0	0
	18 รายได้ 20,001-25,000 บ. จำนวนสมาชิก 7-8 คน	4	1.0
	19 รายได้ 20,001-25,000 บ. จำนวนสมาชิก 4-6 คน	40	10.0
	20 รายได้ 20,001-25,000 บ. จำนวนสมาชิก 1-3 คน	18	4.5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
ฐานะของครอบครัว		
21 รายได้ 25,001 บ.ขึ้นไป จำนวนสมาชิก 9 คนขึ้นไป	8	2.0
22 รายได้ 25,001 บ.ขึ้นไป จำนวนสมาชิก 7-8 คน	10	2.5
23 รายได้ 25,001 บ.ขึ้นไป จำนวนสมาชิก 4-6 คน	135	33.8
24 รายได้ 25,001 บ.ขึ้นไป จำนวนสมาชิก 1-3 คน	23	5.8
รวม	400	100.0
ต่ำสุด 2 สูงสุด 24 ค่าเฉลี่ย 17.33		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.32		
ฐานะต่ำ (2-17)	162	40.5
ฐานะสูง (18-24)	238	59.5
รวม	400	100.0
ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว		
เคยไปทะเล เกาะ	373	93.2
ไม่เคยไป	27	6.8
รวม	400	100.0
เคยไปน้ำตก ป่า เขา ถ้ำ	339	84.8
ไม่เคยไป	61	15.2
รวม	400	100.0
เคยไปวัดและโบราณสถาน	320	80.0
ไม่เคยไป	80	20.0
รวม	400	100.0
บุคคลที่ร่วมท่องเที่ยว		
เคยไปกับพ่อแม่ผู้ปกครอง	394	98.5
ไม่เคยไปกับพ่อแม่ผู้ปกครอง	6	1.5
รวม	400	100.0
เคยไปกับญาติพี่น้อง	391	97.8
ไม่เคยไปกับญาติพี่น้อง	9	2.2
รวม	400	100.0
เคยไปกับเพื่อน	393	98.2
ไม่เคยไปกับเพื่อน	7	1.8
รวม	400	100.0
เคยไปกับครูอาจารย์	302	75.5
ไม่เคยไปกับครูอาจารย์	98	24.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการท่องเที่ยว		
ท่องเที่ยวบ่อย (0 – 3 ครั้ง)	251	62.8
ท่องเที่ยวมาก (4 – 20 ครั้ง)	149	37.2
รวม	400	100.0
ต่ำสุด 0 ครั้ง สูงสุด 20 ครั้ง		
ค่าเฉลี่ย 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.10		

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พฤติกรรมเสริมสร้างฯ	30	85	55.48	8.91
พฤติกรรมรักษาระเบียบ	45	90	69.85	8.35
การรับรู้สภาพฯ	27	71	52.83	7.12
การรับรู้ทัศนคติฯ	36	171	101.26	23.10
การรับข่าวสารฯ	29	89	62.96	9.99
ระดับการศึกษาของบิดามารดา	0	36	20.76	9.92
การอบรมฯ	28	60	53.09	6.06
การมีแบบอย่างฯ	20	60	40.85	5.96
เหตุผลเชิงจริยธรรม	76	144	112.87	11.58
มุ่งอนาคตควบคุมตน	23	60	46.50	6.34
สุขภาพจิตดี	15	60	34.37	7.38
ความรู้ฯ	32	82	65.09	7.90
ทัศนคติที่ดีฯ	23	60	46.55	6.31

ตารางที่ 3 แสดงกลุ่มของตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางตามสมมติฐาน

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
การอบรมฯ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลน้อย	180	45.0
	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมาก	220	55.0
	รวม	400	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
การมีแบบอย่างฯ			
	แบบอย่างจากบิดามารดาน้อย	187	47.5
	แบบอย่างจากบิดามารดามาก	207	52.5
	รวม	394	100.0
การรับข่าวสารฯ			
	รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย	186	46.5
	รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก	214	53.5
	รวม	400	100.0
การรับรู้สภาพฯ			
	รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะดีน้อย	184	46.0
	รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะดีมาก	216	54.0
	รวม	400	100.0
ความรู้ฯ			
	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย	208	52.0
	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก	192	48.0
	รวม	400	100.0
มุมมองอนาคตฯ			
	มุมมองอนาคตควบคุมตนต่ำ	185	46.2
	มุมมองอนาคตควบคุมตนสูง	215	53.8
	รวม	400	100.0
ทัศนคติที่ดีฯ			
	ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย	172	43.0
	ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก	228	57.0
	รวม	400	100.0
เหตุผลเชิงจริยธรรม			
	เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ	180	45.0
	เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง	220	55.0
	รวม	400	100.0
การรับรู้ทัศนสถานฯ			
	การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมต่ำ	214	53.5
	การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมสูง	186	46.5
	รวม	400	100.0

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามการมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มกรุงเทพฯ

แบบอย่าง	รับข่าวสาร	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 46.52	(22) 46.65	(21) 46.67
น้อย	น้อย	(11)	65	42.46	4.06*	4.19*	1.21*
น้อย	มาก	(12)	33	46.52		0.13	0.15
มาก	มาก	(22)	55	46.65			0.02
มาก	น้อย	(21)	43	46.67			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามการมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มฐานะต่ำ

แบบอย่าง	รับข่าวสาร	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(22) 47.15	(21) 47.41	(12) 49.46
น้อย	น้อย	(11)	44	43.52	3.63*	3.89*	5.94*
มาก	มาก	(22)	48	47.15		0.26	2.31
มาก	น้อย	(21)	29	47.41			2.05
น้อย	มาก	(12)	35	49.46			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทนสนุนใช้เหตุผลและการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มเพศชาย

การอบรมฯ	รับข่าวสาร	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21) 54.24	(12) 57.06	(22) 57.96
น้อย	น้อย	(11)	53	47.00	7.24*	10.06*	10.96*
มาก	น้อย	(21)	38	54.24		2.82	3.72
น้อย	มาก	(12)	31	57.06			0.90
มาก	มาก	(22)	47	57.96			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ ในกลุ่มท่องเที่ยววันน้อย

การอบรมฯ	รับข่าวสารฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21)	(12)	(22)
					55.72	56.09	57.23
น้อย	น้อย	(11)	79	48.66	7.06*	7.43*	8.57*
มาก	น้อย	(21)	57	55.72		0.37	1.51
น้อย	มาก	(12)	45	56.09			1.14
มาก	มาก	(22)	70	57.23			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลและการมีแบบอย่างจากบิดามารดา ในกลุ่ม
ผลการเรียนต่ำ

การอบรมฯ	แบบอย่างฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12)	(21)	(22)
					70.53	71.24	71.60
น้อย	น้อย	(11)	52	64.63	5.90*	6.61*	6.97*
น้อย	มาก	(12)	53	70.53		0.71	1.07
มาก	น้อย	(21)	50	71.24			0.36
มาก	มาก	(22)	62	71.60			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล การมีแบบอย่างจากบิดามารดา และการรับข่าวสาร
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มฐานะต่ำ

การ อบรมฯ	แบบ อย่าง ฯ	รับ ข่าว สารฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(111)	(211)	(112)	(122)	(222)	(221)	(212)
						63.89	67.35	68.00	70.50	70.94	72.15	74.00
น้อย	มาก	น้อย	(121)	9	62.22	1.67	5.13	5.78	8.28	8.72*	9.93*	11.78*
น้อย	น้อย	น้อย	(111)	27	63.89		3.46	4.11	6.61	7.05*	8.26*	10.11*
มาก	น้อย	น้อย	(211)	17	67.35			0.65	3.15	3.59	4.80	6.65
น้อย	น้อย	มาก	(112)	14	68.00				2.50	2.94	4.15	6.00
น้อย	มาก	มาก	(122)	16	70.50					0.44	1.65	3.50
มาก	มาก	มาก	(222)	32	70.94						1.21	3.06
มาก	มาก	น้อย	(221)	20	72.15							1.85
มาก	น้อย	มาก	(212)	21	74.00							

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุงอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มเพศหญิง

รับรู้สภาพ	มุงอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 48.23	(22) 48.41	(21) 48.65
น้อย	ต่ำ	(11)	42	45.71	2.52	2.70*	2.94*
น้อย	สูง	(12)	64	48.23		0.18	0.42
มาก	สูง	(22)	76	48.41			0.24
มาก	ต่ำ	(21)	49	48.65			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมุงอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มเพศหญิง

ความรู้	มุงอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 47.27	(21) 47.33	(22) 49.37
น้อย	สูง	(12)	65	47.12	0.15	0.21	2.25*
น้อย	ต่ำ	(11)	49	47.27		0.06	2.10
มาก	ต่ำ	(21)	42	47.33			2.04
มาก	สูง	(22)	75	49.37			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมุงอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ

ความรู้	มุงอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21) 43.72	(12) 45.10	(22) 49.00
น้อย	ต่ำ	(11)	65	43.62	0.10	1.48	5.38*
มาก	ต่ำ	(21)	39	43.72		1.38	5.28*
น้อย	สูง	(12)	50	45.10			3.90*
มาก	สูง	(22)	43	49.00			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในนักศึกษากลุ่มเพศชาย

รับรู้สภาพฯ	มุ่งอนาคตฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21)	(22)	(12)
					53.40	54.63	56.69
น้อย	ต่ำ	(11)	49	50.71	2.69	3.92	5.98*
มาก	ต่ำ	(21)	45	53.40		1.23	3.29
มาก	สูง	(22)	46	54.63			2.06
น้อย	สูง	(12)	29	56.69			

*นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ

รับรู้สภาพฯ	มุ่งอนาคตฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21)	(22)	(12)
					52.51	54.82	58.50
น้อย	ต่ำ	(11)	55	51.09	1.42	3.73	7.41*
มาก	ต่ำ	(21)	49	52.51		2.31	5.99*
มาก	สูง	(22)	49	54.82			3.68
น้อย	สูง	(12)	44	58.50			

*นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ

ความรู้ฯ	มุ่งอนาคตฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11)	(12)	(22)
					52.31	54.66	58.77
มาก	ต่ำ	(21)	39	50.85	1.46	3.81	7.92*
น้อย	ต่ำ	(11)	65	52.31		2.35	6.46*
น้อย	สูง	(12)	50	54.66			4.11
มาก	สูง	(22)	43	58.77			

*นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มกรุงเทพฯ

รับรู้สภาพ	มุ่งอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21) 68.08	(22) 72.24	(12) 74.25
น้อย	ต่ำ	(11)	55	65.40	2.68	6.84*	8.85*
มาก	ต่ำ	(21)	49	68.08		4.16	6.17*
มาก	สูง	(22)	49	72.24			2.01
น้อย	สูง	(12)	44	74.25			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มฐานะต่ำ

ความรู้	มุ่งอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 67.20	(12) 68.35	(22) 73.06
มาก	ต่ำ	(21)	30	66.17	1.03	2.18	6.89*
น้อย	ต่ำ	(11)	40	67.20		1.15	5.86*
น้อย	สูง	(12)	43	68.35			4.17*
มาก	สูง	(22)	49	73.06			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มรวม

ความรู้	ทัศนคติ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 51.43	(12) 57.29	(22) 59.76
มาก	น้อย	(21)	65	50.94	0.49	6.35*	8.82*
น้อย	น้อย	(11)	107	51.43		5.86*	8.33*
น้อย	มาก	(12)	101	57.29			2.47
มาก	มาก	(22)	127	59.76			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มเพศหญิง

ความรู้ฯ	ทัศนคติฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 53.13	(12) 57.87	(22) 60.30
มาก	น้อย	(21)	33	51.39	1.74	6.48*	8.91*
น้อย	น้อย	(11)	45	53.13		4.74*	7.17*
น้อย	มาก	(12)	69	57.87			2.43
มาก	มาก	(22)	84	60.30			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มต่างจังหวัด

ความรู้ฯ	ทัศนคติฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 53.05	(12) 57.33	(22) 60.00
มาก	น้อย	(21)	27	52.26	0.79	5.07	7.74*
น้อย	น้อย	(11)	41	53.05		4.28	6.95*
น้อย	มาก	(12)	52	57.33			2.67
มาก	มาก	(22)	83	60.00			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มท่องเที่ยวมาก

ความรู้ฯ	ทัศนคติฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 55.07	(12) 57.50	(22) 62.00
มาก	น้อย	(21)	24	53.71	1.36	3.79	8.29*
น้อย	น้อย	(11)	29	55.07		2.43	6.93*
น้อย	มาก	(12)	44	57.50			4.50
มาก	มาก	(22)	52	62.00			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเหตุผลเชิงจริยธรรม ในกลุ่มต่างจังหวัด

ทัศนคติฯ	เหตุผลฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 56.63	(21) 56.91	(22) 60.03
น้อย	ต่ำ	(11)	36	49.28	7.35*	7.63*	10.75*
น้อย	สูง	(12)	32	56.63		0.28	3.40
มาก	ต่ำ	(21)	46	56.91			3.12
มาก	สูง	(22)	89	60.03			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มต่างจังหวัด

ความรู้ฯ	ทัศนคติฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21) 67.48	(12) 68.90	(22) 72.69
น้อย	น้อย	(11)	41	67.37	0.11	1.53	5.32*
มาก	น้อย	(21)	27	67.48		1.42	5.21*
น้อย	มาก	(12)	52	68.90			3.79*
มาก	มาก	(22)	83	72.69			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิจารณาตามทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุ่งอนาคตควบคู่กัน ในกลุ่มรวม

ทัศนคติฯ	มุ่งอนาคตฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 63.78	(21) 64.07	(22) 67.68
น้อย	สูง	(12)	73	63.05	0.73	1.02	4.63*
น้อย	ต่ำ	(11)	99	63.78		0.29	3.90*
มาก	ต่ำ	(21)	86	64.07			3.61*
มาก	สูง	(22)	142	67.68			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
พิจารณาตามทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุงอนาคต
ควบคุมตน ในกลุ่มเพศหญิง

ทัศนคติ	มุงอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 64.36	(11) 65.89	(22) 67.68
มาก	ต่ำ	(21)	55	63.22	1.14	2.67	4.46*
น้อย	สูง	(12)	42	64.36		1.53	3.32
น้อย	ต่ำ	(11)	36	65.89			1.79
มาก	สูง	(22)	98	67.68			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
พิจารณาตามทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุงอนาคต
ควบคุมตน ในนักศึกษากลุ่มกรุงเทพฯ

ทัศนคติ	มุงอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 63.16	(11) 63.94	(22) 67.49
มาก	ต่ำ	(21)	38	61.47	1.69	2.47	6.02*
น้อย	สูง	(12)	38	63.16		0.78	4.33*
น้อย	ต่ำ	(11)	66	63.94			3.55
มาก	สูง	(22)	55	67.49			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
พิจารณาตามทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุงอนาคต
ควบคุมตน ในกลุ่มฐานะสูง

ทัศนคติ	มุงอนาคต	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(21) 63.91	(11) 63.98	(22) 67.09
น้อย	สูง	(12)	41	62.29	1.62	1.69	4.80*
มาก	ต่ำ	(21)	55	63.91		0.07	3.18
น้อย	ต่ำ	(11)	60	63.98			3.11
มาก	สูง	(22)	82	67.09			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมุงอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มนักศึกษาที่ท่องเที่ยวมาก

ทัศนคติฯ	มุงอนาคตฯ	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(11) 54.65	(21) 55.28	(22) 63.12
น้อย	สูง	(12)	22	54.18	0.47	1.10	8.94*
น้อย	ต่ำ	(11)	31	54.65		0.63	8.47*
มาก	ต่ำ	(21)	39	55.28			7.84*
มาก	สูง	(22)	57	63.12			

*นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 29 ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 1 ของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	เปอร์เซ็นต์ทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	36.4	6,3,2,5	.30, .29, .20, .14
ชาย	33.1	3,6,5	.32, .31, .21
หญิง	37.3	6,2,3	.32, .29, .26
กรุงเทพฯ	34.4	6,3,5,2	.32, .24, .20, .13
ต่างจังหวัด	37.1	6,3,2	.33, .27, .26
ผลการเรียนต่ำ	35.4	6,3,2,5	.30, .26, .21, .15
ผลการเรียนสูง	37.6	6,3,2	.35, .32, .20
ฐานะต่ำ	31.9	3,6,2	.31, .26, .24
ฐานะสูง	39.7	6,3,2,5	.34, .28, .18, .15
ท่องเที่ยววันน้อย	34.0	6,3,2,5	.29, .24, .19, .16
ท่องเที่ยววันมาก	35.8	6,3,2	.35, .30, .22

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่
 1 คือ การรับรู้สภาพฯ
 2 คือ การรับรู้ทัศนสถานฯ
 3 คือ การรับรู้ข่าวสารฯ
 4 คือ ระดับการศึกษาของบิดามารดา
 5 คือ การอบรมฯ
 6 คือ การมีแบบอย่างฯ

ตารางที่ 30 ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 2 ของพฤติกรรมเสริมสร้างฯในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	เปอร์เซ็นต์ทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	26.8	11,8	.46, .13
ชาย	27.7	11,7,9	.40, .16, .15
หญิง	26.0	11,8	.44, .19
กรุงเทพฯ	28.9	11,8	.48, .14
ต่างจังหวัด	23.4	11	.45
ผลการเรียนต่ำ	23.6	11	.47
ผลการเรียนสูง	31.2	11,8	.49, .13
ฐานะต่ำ	24.6	11	.45
ฐานะสูง	30.8	11,8,10	.46, .12, .12
ท้องเทียวน้อย	32.1	11,8	.52, .12
ท้องเทียวมาก	16.0	11,8	.31, .16
หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 7 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม 10 คือ ความรู้			
8 คือ มุ่งอนาคตควบคุมตน 11 คือ ทักษะคิด			
9 คือ สุขภาพจิตดี			

ตารางที่ 31 ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 3 ของพฤติกรรมเสริมสร้างฯในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	เปอร์เซ็นต์ทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	43.4	11,6,3,2	.31, .28, .23, .16
ชาย	41.9	11,6,3	.34, .29, .26
หญิง	46.8	11,6,2,3,7	.34, .28, .27, .21, -.13
กรุงเทพฯ	41.8	11,6,3,5	.32, .28, .20, .13
ต่างจังหวัด	45.8	11,6,2,3	.31, .29, .25, .21
ผลการเรียนต่ำ	42.1	11,6,3,2	.30, .26, .23, .18
ผลการเรียนสูง	45.9	11,6,3,2	.33, .30, .22, .13
ฐานะต่ำ	39.3	11,6,3,2	.30, .25, .21, .19
ฐานะสูง	47.4	11,6,3,2	.33, .30, .25, .13
ท้องเทียวน้อย	43.5	11,6,3,2	.38, .25, .17, .12
ท้องเทียวมาก	40.9	6,3,11,2	.33, .26, .23, .20

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ การรับรู้สภาพ 7 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม
 2 คือ การรับรู้ทัศนคติ 8 คือ มุ่งอนาคตควบคุมตน
 3 คือ การรับรู้ข่าวสาร 9 คือ สุขภาพจิตดี
 4 คือ ระดับการศึกษาของบิดามารดา 10 คือ ความรู้
 5 คือ การอบรมฯ 11 คือ ทักษะคิด
 6 คือ การมีแบบอย่างจากบิดามารดา

ตารางที่ 32 ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 1 ของพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	เปอร์เซ็นต์ทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	20.6	2,5,3	.30, .16, .15
ชาย	26.9	2,5,3,6	.23, .22, .18, .17
หญิง	14.3	2	.35
กรุงเทพฯ	28.1	2,5,3	.28, .26, .22
ต่างจังหวัด	18.3	2	.38
ผลการเรียนต่ำ	16.3	2,3,5	.27, .16, .13
ผลการเรียนสูง	26.9	2,5,3	.33, .19, .16
ฐานะต่ำ	16.3	3,5,2	.20, .19, .18
ฐานะสูง	25.5	2,5,1	.41, .18, .12
ท้องเทียวน้อย	19.2	2,5	.33, .20
ท้องเทียวมาก	21.0	2,3	.30, .24

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ การรับรู้สภาพฯ 4 คือ ระดับการศึกษาของบิดามารดา
 2 คือ การรับรู้ทัศนคติฯ 5 คือ การอบรมฯ
 3 คือ การรับข่าวสารฯ 6 คือ การมีแบบอย่างฯ

ตารางที่ 33 ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 2 ของพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	เปอร์เซ็นต์ทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	33.6	11,8,7,9	.29, .23, .21, .16
ชาย	46.1	11,7,8	.34, .29, .28
หญิง	21.1	9,11,8,7	.21, .21, .19, .14
กรุงเทพฯ	44.7	11,8,7,9	.45, .22, .18, .12
ต่างจังหวัด	28.9	8,7,9,11	.24, .23, .20, .17
ผลการเรียนต่ำ	32.0	7,11,8,9	.30, .22, .18, .16
ผลการเรียนสูง	38.1	11,8,9	.42, .26, .17
ฐานะต่ำ	38.1	7,11,8,9	.30, .28, .20, .19
ฐานะสูง	32.7	11,8,7,9	.30, .26, .16, .14
ท้องเทียวน้อย	34.5	11,7,8,9	.30, .18, .25, .15
ท้องเทียวมาก	33.2	8,11,9	.36, .28, .19

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 7 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม 10 คือ ความรู้ฯ
 8 คือ มุ่งอนาคตควบคุมตน 11 คือ ทัศนคติฯ
 9 คือ สุขภาพจิตดี

ตารางที่ 34 ตัวทำนายที่สำคัญในชุดที่ 3 ของพฤติกรรมรักษาระเบียบในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	เปอร์เซ็นต์ทำนาย	ตัวทำนายที่สำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	37.6	11,2,8,7,9	.26, .20, .19, .18, .17
ชาย	49.5	11,7,8,2,9	.31, .27, .21, .14, .13
หญิง	26.8	2,9,11,8	.26, .22, .20, .14
กรุงเทพฯ	48.7	11,8,7,3,9	.40, .20, .18, .16, .12
ต่างจังหวัด	34.2	2,7,9,8,11	.23, .20, .19, .19, .16
ผลการเรียนต่ำ	35.4	7,11,9,8,2	.28, .20, .16, .16, .14
ผลการเรียนสูง	44.9	11,2,8,9	.34, .28, .21, .21
ฐานะต่ำ	39.7	7,11,8,9	.30, .28, .20, .19
ฐานะสูง	38.8	2,11,8,9,7	.26, .25, .21, .14, .12
ท่องเที่ยวน้อย	37.3	11,7,2,9,8	.26, .22, .18, .16, .15
ท่องเที่ยวมาก	39.7	8,11,2,9,3	.29, .24, .19, .18, .14

หมายเหตุ: ตัวทำนายที่ 1 คือ การรับรู้สภาพ 7 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม
 2 คือ การรับรู้ทัศนคติ 8 คือ มุ่งอนาคตความคุ้มค่า
 3 คือ การรับข่าวสาร 9 คือ สุขภาพจิตดี
 4 คือ ระดับการศึกษาของบิดามารดา 10 คือ ความรู้
 5 คือ การอบรม 11 คือ ทัศนคติ
 6 คือ การมีแบบอย่างจากบิดามารดา

ตารางที่ 35 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างฯ พิจารณาตามภูมิสำเนา และผลการเรียน ในนักศึกษาทุกกลุ่มรวม

ภูมิสำเนา	ผลการเรียน	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 55.99	(22) 56.75	(21) 56.99
กรุงเทพฯ	ต่ำ	(11)	108	52.41	3.58*	4.34*	4.58*
กรุงเทพฯ	สูง	(12)	89	55.99		0.76	1.00
ต่างจังหวัด	สูง	(22)	92	56.75			0.24
ต่างจังหวัด	ต่ำ	(21)	111	56.99			

*นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 36 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามเพศและ
ภูมิสำเนา ในนักศึกษาทุกกลุ่มรวม

เพศ	ภูมิสำเนา	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 69.35	(22) 70.28	(21) 72.37
ชาย	กรุงเทพฯ	(11)	97	67.04	2.31	3.24*	5.33*
ชาย	ต่างจังหวัด	(12)	72	69.35		0.94	3.02
หญิง	ต่างจังหวัด	(22)	131	70.28			2.09
หญิง	กรุงเทพฯ	(21)	100	72.37			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 37 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ พิจารณาตามภูมิสำเนาและความถี่ในการท่องเที่ยว ในนักศึกษาทุกกลุ่มรวม

ภูมิสำเนา	ท่องเที่ยว	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	(12) 47.06	(21) 47.70	(22) 48.13
กรุงเทพฯ	น้อย	(11)	127	44.16	2.90*	3.54*	3.97*
กรุงเทพฯ	มาก	(12)	70	47.06		0.64	1.07
ต่างจังหวัด	น้อย	(21)	124	47.70			0.42
ต่างจังหวัด	มาก	(22)	79	48.13			

* นัยสำคัญที่ .05

ตารางที่ 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ พิจารณาตามเพศ ฐานะของครอบครัว และผลการเรียน ในนักศึกษา
ทุกกลุ่มรวม

เพศ	ฐานะ	ผล การ เรียน	รหัส	จำนวน คน	ค่า เฉลี่ย	(121) 43.85	(111) 45.19	(122) 46.66	(222) 47.14	(221) 48.19	(211) 48.20	(212) 48.41
ชาย	ต่ำ	สูง	(112)	21	42.29	1.56	2.90	4.37	4.85	5.90*	5.91*	6.12*
ชาย	สูง	ต่ำ	(121)	65	43.85		1.34	2.81	3.29	4.34*	4.35*	4.56*
ชาย	ต่ำ	ต่ำ	(111)	42	45.19			1.47	1.95	3.00	3.01	3.22
ชาย	สูง	สูง	(122)	41	46.66				0.48	1.53	1.54	1.75
หญิง	สูง	สูง	(222)	70	47.14					1.05	1.06	1.27
หญิง	สูง	ต่ำ	(221)	62	48.19						0.01	0.22
หญิง	ต่ำ	ต่ำ	(211)	50	48.20							0.21
หญิง	ต่ำ	สูง	(212)	49	48.41							

* นัยสำคัญที่ .05

ภาคผนวก ก

เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา

คำชี้แจง เติมคำหรือกา ☒ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ภูมิลำเนา ☐ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ☐ ต่างจังหวัด (ระบุ) _____
3. บิดาของข้าพเจ้าจบการศึกษาสูงสุด คือ จบชั้น/ระดับ _____
(เช่น ชั้น ป.4 ม.2 ระดับปวช. ระดับปริญญาตรี)
4. มารดาของข้าพเจ้าจบการศึกษาสูงสุด คือ จบชั้น/ระดับ _____
(เช่น ชั้น ป.4 ม.2 ระดับปวช. ระดับปริญญาตรี)
5. ผลการเรียนเฉลี่ยรวม _____
6. ครอบครัวของข้าพเจ้ามีรายได้ต่อเดือนของสมาชิกทุกคนรวมกัน
☐ ต่ำกว่า 6,000 บาท ☐ 6,001 – 10,000 บาท
☐ 10,001 – 15,000 บาท ☐ 15,001 – 20,000 บาท
☐ 20,001 – 25,000 บาท ☐ 25,001 บาทขึ้นไป
7. จำนวนสมาชิกครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้ข้างบนนี้
☐ 1 – 3 คน ☐ 4 – 6 คน
☐ 7 – 8 คน ☐ 9 คนขึ้นไป
8. สถานที่ท่องเที่ยวที่เคยไป
☐ ชายทะเล เกาะ ☐ น้ำตก ป่า เขา ถ้ำ
☐ วัดและโบราณสถาน ☐ ไม่เคยไปที่ใดเลย
9. ข้าพเจ้าเคยไปท่องเที่ยวกับบุคคลต่อไปนี้

	เคย	ไม่เคย
พ่อแม่, ผู้ปกครอง	_____	_____
ญาติพี่น้อง	_____	_____
เพื่อน	_____	_____
ครูอาจารย์	_____	_____
10. จำนวนครั้งของการไปเที่ยวในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (โปรดระบุ) _____ ครั้ง

การปฏิบัติตนชุดที่ 1

คำชี้แจง ให้นักศึกษาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าตามความเป็นจริงนักศึกษาได้ปฏิบัติตนขณะท่องเที่ยวเพียงใด

1. ฉันบริจาคเงินเพื่อเป็นกองทุนช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว (ค่า $t = 12.58$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันพยายามไม่ซื้อของที่ระลึกที่ทำจากเปลือกหอย (ค่า $t = 6.26$, $r = .20$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมเชิงทำลาย แล้วรายงานให้เจ้าหน้าที่ทราบ (ค่า $t = 12.64$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ต้องรอให้รวยกว่านี้ก่อน ฉันจึงจะบริจาคเงินช่วยอนุรักษ์ทรัพยากร (ค่า $t = 9.85$, $r = .34$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เมื่อมีคนทิ้งขยะเกลื่อนฉันจะเข้าไปห้ามปราม (ค่า $t = 10.84$, $r = .51$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันไม่เคยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อเห็นความเสียหายที่เกิดกับแหล่งท่องเที่ยว (ค่า $t = 16.81$, $r = .52$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่เคยช่วยเก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว (ค่า $t = 12.14$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันจะเข้าไปแนะนำบอกกล่าวคนที่ทำผิดกฎของสถานที่ (ค่า $t = 9.04$, $r = .43$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เมื่อฉันเห็นขยะที่ตกอยู่ ฉันมักจะเก็บทิ้งลงถังขยะ (ค่า $t = 13.97$, $r = .56$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันเก็บความทรงจำด้วยภาพถ่ายมากกว่าชื่อของที่ระลึก (ค่า $t = 6.78$, $r = .27$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันมาเที่ยวพักผ่อน จึงไม่สนใจพฤติกรรมของผู้อื่น (ค่า $t = 11.35$, $r = .44$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. เมื่อเห็นนักท่องเที่ยวเด็ดดอกไม้ ใบไม้ เก็บของต่าง ๆ ไปเป็นที่ระลึก ฉันจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ (ค่า $t = 9.33$, $r = .42$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันเลือกซื้อของที่เป็ฝีมือของชาวบ้านที่นำวัตถุดิบธรรมชาติที่หายากมาทำ (ค่า $t = 4.13$, $r = .11$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. เมื่อฉันเห็นขยะตกหล่นอยู่ตามพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ฉันมักจะเพิกเฉยและเที่ยวต่อไป (ค่า $t = 14.87$, $r = .56$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ฉันเพิกเฉยเมื่อเห็นตู้รับบริจาคดูแลสถานที่ (ค่า $t = 10.39$, $r = .43$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การปฏิบัติตนชุดที่ 2

คำชี้แจงให้นักศึกษาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าตามความเป็นจริงนักศึกษาได้ปฏิบัติตนขณะท่องเที่ยวเพียงใด

1. ฉันสละกล่องบนผนังถ้ำหรือก้อนหินเพื่อเป็นที่ระลึก (ค่า $t = 9.36$, $r = .43$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันชื่นชมกับธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้โดยไม่เอามือไปจับ (ค่า $t = 8.24$, $r = .29$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ในสถานที่ท่องเที่ยวฉันและเพื่อนร้องเพลงเสียงดังได้ (ค่า $t = 11.24$, $r = .42$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. เมื่อฉันเข้าชมสถานที่สำคัญ ฉันจะยืนและเดินอย่างระมัดระวัง (ค่า $t = 8.77$, $r = .42$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. บางครั้งฉันเผลอทิ้งขยะและสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วตามแหล่งท่องเที่ยว (ค่า $t = 13.25$, $r = .47$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เมื่อพบเห็นดอกไม้ที่สวยงาม ฉันจะเด็ดออกไปชื่นชม (ค่า $t = 11.17$, $r = .52$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อพบเห็นสิ่งสวยงามประทับใจ ซึ่งอยู่นอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ ฉันจะเข้าไปชื่นชมอย่างใกล้ชิด (ค่า $t = 9.93$, $r = .34$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันทิ้งขยะในภาชนะที่รองรับ (ค่า $t = 9.97$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันสลักซื้อลงบนต้นไม้ที่มีรูปร่างแปลกตา (ค่า $t = 10.01$, $r = .44$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันเดินลัดสนามเพื่อไปให้ถึงจุดหมายให้เร็วที่สุด (ค่า $t = 12.15$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. เมื่อเห็นเปลือกหอยสวยแปลกตาฉันจะเก็บไปเป็นที่ระลึก (ค่า $t = 9.86$, $r = .33$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันไม่ร้องเพลงเสียงดังรบกวนนักท่องเที่ยวนอกกลุ่ม (ค่า $t = 12.37$, $r = .42$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. เมื่อไม่มีภาชนะทิ้งขยะ ฉันจะนำกลับออกไปทิ้งนอกสถานที่ท่องเที่ยว (ค่า $t = 11.52$, $r = .52$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันจะพยายามพูดคุยค่อยๆ เพื่อไม่รบกวนนักท่องเที่ยวคนอื่น (ค่า $t = 11.39$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. บางครั้งฉันแอบทิ้งสิ่งของในที่ลับตาคน (ค่า $t = 13.95$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

คำชี้แจง พิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่า นักศึกษาได้รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละประโยคเพียงใด

1. บริเวณชายหาดที่ฉันไปมักเต็มไปด้วยถุงพลาสติก ขวด (ค่า $t = 9.08$, $r = .35$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. บริเวณน้ำตกไม่มีขยะเกลื่อนกลาด (ค่า $t = 5.95$, $r = .22$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. สถานที่ทางประวัติศาสตร์มีการตกแต่งรักษาดันไม้ให้ดูร่มรื่น (ค่า $t = 6.70$, $r = .25$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. สถานที่ทางประวัติศาสตร์ไม่มีร่มเงาให้ผู้ท่องเที่ยวได้นั่งพักผ่อน (ค่า $t = 8.13$, $r = .31$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ชายหาดมองดูร่มรื่นเป็นระเบียบ (ค่า $t = 9.01$, $r = .35$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. จุดชมวิวที่ฉันไปมีร้านค้ากระจายไม่มีการแบ่งเขตอย่างชัดเจน (ค่า $t = 10.92$, $r = .39$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อเข้าไปในอุทยานแห่งชาติฉันมักเห็นขยะเกลื่อนกลาดตามข้างทาง (ค่า $t = 11.44$, $r = .45$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. สถานที่ทางประวัติศาสตร์มีการจัดเซตร้านค้าอย่างเหมาะสม (ค่า $t = 8.71$, $r = .39$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. บริเวณน้ำตกมีถังขยะบริการอย่างเพียงพอ (ค่า $t = 8.23$, $r = .32$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ตามวัดวาอารามมีการขีดเขียนบนกำแพง/ก้อนหิน/ต้นไม้ (ค่า $t = 8.81$, $r = .34$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. บริเวณชายหาดมีการแบ่งเขตพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติกับเขตบริการร้านค้าอย่างชัดเจน (ค่า $t = 7.19$, $r = .27$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. สถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่ฉันไปมักมีสภาพของต้นไม้แห้งเหี่ยวถูกหักทำลาย (ค่า $t = 14.57$, $r = .51$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. บริเวณวัดวาอารามที่ฉันไปมีขยะเกลื่อนกลาดตามพื้น (ค่า $t = 12.15$, $r = .46$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ตามวัดวาอารามมีที่นั่งพักผ่อนได้ร่มาให้บริการแก่นักท่องเที่ยว (ค่า $t = 5.91$, $r = .22$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. ในช่วงเทศกาลขายหาคัดที่ฉันไปมักมีขยะส่งกลิ่นเหม็น (ค่า $t = 7.80$, $r = .27$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด

คำชี้แจง นักศึกษาเชื่อว่าคนใกล้ชิดนักศึกษาต้องการให้นักศึกษาทำสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้เพียงใดในขณะ
ทอ้งเที่ยว

1. เจ้าหน้าที่ไม่ต้องการให้ฉันขีดเขียนบนผนัง (ค่า $t = 22.24$, $r = .77$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นไม่ต้องการให้ฉันเด็ดดอกไม้ (ค่า $t = 8.76$, $r = .34$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เจ้าหน้าที่คิดว่าฉันควรเก็บรวบรวมเศษอาหารไปทิ้งในถังรองรับ (ค่า $t = 24.03$, $r = .78$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่ไม่ชอบให้ฉันเหยียบย่ำในแปลงดอกไม้/ทุ่งดอกไม้ (ค่า $t = 8.50$, $r = .40$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เจ้าหน้าที่ไม่ชอบให้ฉันเดินออกนอกเส้นทางที่กำหนด (ค่า $t = 22.56$, $r = .77$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เพื่อนชอบให้ฉันเดินสัดสนามเพื่อความรวดเร็ว (ค่า $t = 9.05$, $r = .35$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม่ไม่ชอบให้ฉันเด็ดดอกไม้ (ค่า $t = 10.68$, $r = .46$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เพื่อนเห็นด้วยที่ฉันเก็บขยะไปทิ้ง (ค่า $t = 9.73$, $r = .44$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. นักท่องเที่ยวในกลุ่มอื่นคาดหวังว่า การเข้าชมบริเวณที่มีสิ่งของมีค่าต้องเดินอย่างเป็นระเบียบ (ค่า $t = 7.73$, $r = .28$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เจ้าหน้าที่ไม่ต้องการให้ฉันส่งเสียงดัง (ค่า $t = 24.45$, $r = .80$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. โดยปกติฉันทำตามแม่ (จะเป็นแม่ พ่อ หรือผู้ปกครองที่ใกล้ชิด) ของฉัน

-----	-----	-----
มาก	ปานกลาง	น้อย

12. โดยปกติฉันทำตามเพื่อนของฉัน

-----	-----	-----
มาก	ปานกลาง	น้อย

13. โดยปกติฉันทำตามเจ้าหน้าที่

-----	-----	-----
มาก	ปานกลาง	น้อย

14. โดยปกติฉันทำตามนักท่องเที่ยวในกลุ่ม

-----	-----	-----
มาก	ปานกลาง	น้อย

การรับสื่อต่าง ๆ

คำชี้แจง ให้นักศึกษาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ตามความเป็นจริงว่า นักศึกษาได้ปฏิบัติตนในการรับสื่อต่าง ๆ ในแต่ละประโยคเพียงใด

1. ฉันมักจะอ่านบทความเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากนิตยสารและวารสารต่าง ๆ (ค่า $t = 13.63$, $r = .60$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันเคยอ่านอนุสาร อ.ส.ท. (ค่า $t = 11.49$, $r = .46$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ปกติฉันจะชมรายการโทรทัศน์ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ค่า $t = 11.93$, $r = .56$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันมักจะอ่านเอกสาร จุลสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ค่า $t = 13.47$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่เคยดูรายการสารคดีทางโทรทัศน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ค่า $t = 11.07$, $r = .52$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันเคยได้ยินข่าวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากวิทยุ (ค่า $t = 10.13$, $r = .39$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่เคยดูรายการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย (ค่า $t = 8.67$, $r = .45$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันไม่เคยชมนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของประเทศไทย (ค่า $t = 13.51$, $r = .54$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เพื่อนของฉันพูดคุยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนให้ฉันฟัง (ค่า $t = 12.23$, $r = .42$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันไม่เคยอ่านบทความเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย (ค่า $t = 10.00$, $r = .51$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันรับรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากญาติพี่น้อง (ค่า $t = 9.30$, $r = .38$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันรับรู้เรื่องการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนต่าง ๆ จากโทรทัศน์ (ค่า $t = 8.87$, $r = .44$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันรับรู้เรื่องการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จากนิตยสารต่าง ๆ (ค่า $t = 13.42$, $r = .45$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14.ญาติพี่น้องของฉันไม่เคยพูดถึงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ฉันฟัง (ค่า $t = 9.84$, $r = .38$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. เพื่อนของฉันเคยพูดถึงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่หักแรมกับชาวบ้าน (ค่า $t = 11.37$, $r = .40$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

สิ่งที่ได้รับจากบ้าน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาดอบคำถามแต่ละประโยค โดยนึกถึงผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด (จะเป็นแม่ หรือพ่อ หรือคนอื่นที่แทนพ่อแม่ก็ได้) แล้วขีด ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย

1. แม่รักและหวังดีต่อฉัน (ค่า $t = 7.16$, $r = .53$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่ช่วยเหลือดูแลฉันอย่างเต็มที่ (ค่า $t = 9.30$, $r = .59$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉัน (ค่า $t = 10.67$, $r = .67$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่ทำตัวห่างเหินจากฉัน (ค่า $t = 11.36$, $r = .56$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่จะให้กำลังใจเมื่อฉันต้องทำสิ่งที่ยากหรือลำบาก (ค่า $t = 15.47$, $r = .55$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม่ของฉันมักไม่ยอมฟังคำอธิบายหรือเหตุผลจากฉัน (ค่า $t = 17.12$, $r = .58$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม่มักอารมณ์เสียเมื่อฉันเข้าไปใกล้ชิดท่าน (ค่า $t = 12.86$, $r = .54$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม่มักลงโทษฉันมากเกินไป (ค่า $t = 12.36$, $r = .61$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. แม่มักให้อาสาฉันทำความดีเพื่อแก้ตัวใหม่ (ค่า $t = 15.73$, $r = .56$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษฉัน (ค่า $t = 17.32$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

สิ่งที่เห็นจากผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามแต่ละประโยค โดยนึกถึงผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด (จะเป็นแม่ หรือพ่อ หรือคนอื่นที่แทนพ่อแม่ก็ได้) แล้วขีด ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย

1. เมื่อเห็นดอกไม้ที่สวยงามแม่จะใช้มือสัมผัส (ค่า $t = 4.67$, $r = .09$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่ชอบถ่ายรูปมากกว่าซื้อของที่ระลึกจากสถานที่ท่องเที่ยว (ค่า $t = 9.56$, $r = .28$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. แม่พยายามพูดค่อย ๆ เมื่อคิดว่าจะไปรบกวนนักท่องเที่ยวคนอื่น (ค่า $t = 11.25$, $r = .43$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่เคยบอกว่าการขีดเขียนตามสถานที่สาธารณะเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ (ค่า $t = 10.44$, $r = .39$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่เคยเห็นแม่นำเงินไปใส่ตู้รับบริจาคดูแลสถานที่ท่องเที่ยว (ค่า $t = 12.63$, $r = .43$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เมื่อไม่มีภาชนะทิ้งขยะแม่จะนำกลับออกไปทิ้งนอกสถานที่ท่องเที่ยว (ค่า $t = 11.97$, $r = .52$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่เคยเห็นแม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อเห็นความเสียหายที่เกิดกับแหล่งท่องเที่ยว (ค่า $t = 8.58$, $r = .28$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันเคยเห็นแม่เข้าไปแนะนำบอกกล่าวคนที่ทำผิดกฎของสถานที่ท่องเที่ยว (ค่า $t = 6.86$, $r = .18$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันเคยเห็นแม่ของฉันช่วยเก็บขยะที่หล่นอยู่นอกถังในแหล่งท่องเที่ยว (ค่า $t = 12.91$, $r = .47$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด (ค่า $t = 11.00$, $r = .51$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา

คำชี้แจง ขอให้ท่านสมมติว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าว และตัดสินใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามเหตุการณ์นั้น โดยขอให้ท่านคิดด้วยตนเองก่อนว่าท่านตัดสินใจเช่นนั้นเพราะเหตุใด เมื่อคิดเหตุผลได้แล้ว จึงอ่านคำถามของเรื่อง ซึ่งมีเรื่องละ 2 ข้อ ให้ท่านพิจารณาว่าตรงกับความคิดของท่านในระดับใด แล้วขีด ✓ ลงบนเส้น_____ ที่อยู่เหนือวลีนั้น ๆ เพียงแห่งเดียว กรุณาทำทุกข้อ

เรื่องที่ 1

ถ้าหลานของข้าพเจ้าคบเพื่อนที่มีนิสัยไม่ดี ชอบลักขโมย และก้าวร้าว แม้แต่หลานของข้าพเจ้าก็ยังโดนเด็กคนอื่นขโมยเงิน ข้าพเจ้าคิดว่า จะแนะนำให้หลานเลิกคบเด็กคนนี้ เพราะ

1. ข้าพเจ้าคิดว่า จะแนะนำให้หลานเลิกคบเด็กคนนี้ เพราะ การให้คบกันต่อไปถ้าเกิดความเสียหายแก่หลาน ในภายหลัง ข้าพเจ้าคงไม่ให้อภัยตนเองที่ปล่อยปละละเลย (ค่า $t = 9.48$, $r = .36$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ข้าพเจ้าคิดว่า จะแนะนำให้หลานเลิกคบเด็กคนนี้ เพราะ การให้เลิกคบเป็นการกันไว้ดีกว่าแก้ ย่อมถือเป็นการกระทำที่เหมาะสมที่สุด (ค่า $t = 9.44$, $r = .39$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 2

ชายผู้หนึ่งขับรถยนต์ส่วนตัวมาตามถนนโดยล้าพั้งในเวลากลางวัน ระหว่างทางพบว่ามีผู้ประสบอุบัติเหตุจากการที่รถจักรยานยนต์พลิกคว่ำอยู่ข้างถนน มีคนหนึ่งนอนแน่นิ่ง อีกคนหนึ่งบาดเจ็บมากพยายามโบกมือให้เขาจอดรถช่วยเหลือ ถ้าข้าพเจ้าเป็นผู้ชายขับรถยนต์คันนั้น ก็จะจอดให้ความช่วยเหลือ โดยเหตุผลสำคัญในการกระทำดังกล่าว คือ

1. ถ้าข้าพเจ้าเป็นผู้ชายขับรถยนต์คันนั้น ก็จะจอดให้ความช่วยเหลือ โดยเหตุผลสำคัญในการกระทำดังกล่าว คือ ข้าพเจ้าจะอายใจตนเองหากพบคนที่เดือดร้อนแล้วละเลยไม่ช่วยเหลือ (ค่า $t = 6.40$, $r = .27$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ถ้าข้าพเจ้าเป็นผู้ชายขับรถยนต์คันนั้น ก็จะจอดให้ความช่วยเหลือ โดยเหตุผลสำคัญในการกระทำดังกล่าว คือ เป็นเรื่องมนุษยธรรม หากไม่ช่วยเหลือ เขาอาจต้องสูญเสียชีวิต (ค่า $t = 7.49$, $r = .38$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 3

นายมิ่งเป็นราษฎรที่มีความซื่อสัตย์ เขากำมาหากินด้วยความซื่อสัตย์ เขาบริจาคเงินกำไรส่วนหนึ่งให้การกุศลช่วยพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญขึ้นอย่างมาก และยังได้บริจาคเงินก้อนใหญ่ให้กับโรงเรียนในหมู่บ้านอีกด้วย วันหนึ่งข้าพเจ้าได้ทราบข่าวว่า นายมิ่งที่จริงนั้นคือผู้ต้องหาซึ่งหลบหนีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาเมื่อ 2 - 3 ปีที่

แล้ว ซึ่งทางตำรวจออกหมายจับทั่วประเทศ โดยให้รางวัลอย่างสูงแก่ผู้บอกเบาะแสแก่ตำรวจ คนในครอบครัวบอกให้ข้าพเจ้าไปแจ้งความ ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วตัดสินใจที่จะไปแจ้งความ เพราะ

1. ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วตัดสินใจที่จะไปแจ้งความ เพราะ การแจ้งความเป็นการแสดงถึงความร่วมมือกันรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย (ค่า $t = 6.50$, $r = .24$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วตัดสินใจที่จะไปแจ้งความ เพราะ คิดว่าเพื่อเป็นการช่วยรักษาความยุติธรรมให้กับสังคม ข้าพเจ้าจะกระทำโดยไม่ลังเล (ค่า $t = 5.79$, $r = .27$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 4

วิยะดาเป็นเจ้าหน้าที่จัดหาพัสดุ คุรุภัณฑ์ ให้กับหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ภายในสังกัด การซื้อแต่ละครั้งใช้เงินเป็นจำนวนมาก ก่อนการจัดซื้อจะมีตัวแทนชายจากบริษัทหนึ่งมาเสนอว่าจะให้ส่วนลด 20% เป็นเงินสดแก่ผู้ซื้อ ขณะที่บริษัทที่สองเสนอของที่มีคุณภาพดีกว่า แต่ไม่ได้เสนอส่วนลดให้เลย เมื่อคำนวณส่วนลดที่ได้จากบริษัทแรกแล้วมากพอที่จะซื้อของที่วิยะดาและลูก ๆ ของเธอต้องการทีเดียว กรณีดังกล่าว ถ้าข้าพเจ้าเป็นวิยะดา ก็คงจะซื้อของจากบริษัทที่สอง เพราะ

1. ถ้าข้าพเจ้าเป็นวิยะดา ก็คงจะซื้อของจากบริษัทที่สอง เพราะ การซื้อของจากบริษัทที่สองพิจารณาแล้วเห็นว่าเกิดผลดีแก่ส่วนรวมมากกว่า (ค่า $t = 9.86$, $r = .45$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ถ้าข้าพเจ้าเป็นวิยะดา ก็คงจะซื้อของจากบริษัทที่สอง เพราะ บุคคลควรยึดมั่นในความสุจริต ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์หรือบทบาทใด (ค่า $t = 9.59$, $r = .46$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 5

มีชายร่างกำยำแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสกปรกและขาดวิน เทียเดินขอเงินจากผู้สัญจร ณ. สถานีโดยสารประจำทาง มีหลายคนให้เงินด้วยท่าที่ไม่เต็มใจ มีบางคนให้เงินด้วยท่าที่หวาดกลัว ข้าพเจ้ามีเงินในกระเป๋าไม่มากนัก ทั้งข้าพเจ้าเป็นผู้มีรายได้น้อย ชายผู้นั้นเดินมาหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าตัดสินใจไม่ให้เงินแก่ชายผู้นั้น เพราะ

1. ข้าพเจ้าตัดสินใจไม่ให้เงินแก่ชายผู้นั้น เพราะ เป็นการไม่ยุติธรรมแก่สังคมที่บางคนไม่ยอมทำงาน แต่เรียกร้องความช่วยเหลือจากผู้อื่น (ค่า $t = 5.87$, $r = .28$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ข้าพเจ้าตัดสินใจไม่ให้เงินแก่ชายผู้นั้น เพราะ การช่วยเหลือคนที่มีสภาพปกติด้วยการให้ทานมิใช่วิธีช่วยเหลือที่ถูกต้อง (ค่า $t = 9.87$, $r = .43$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 6

เมื่อการดำรงตำแหน่งกำนันครบวาระ จึงต้องมีการเลือกตั้งกันใหม่ ผู้ใหญ่บุญชูซึ่งเป็นญาติของข้าพเจ้าแต่อยู่อีกหมู่บ้านหนึ่งก็ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย เขาเป็นคนหนุ่มที่มีความรู้ความสามารถดี และตั้งใจทำงาน ส่วนอดีตกำนันสมใจซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านของข้าพเจ้าก็ลงสมัครอีกครั้ง เขาไม่มีผลงานมีแต่หาประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก ทำให้เขามีฐานะดีและมีพวกพ้องมาก เขาส่งนักเลงออกแจกเงินเพื่อให้ไปลงคะแนนให้ เมื่อถึงวันเลือกตั้งกำนันสมใจยังได้ส่งรถสองแถวออกรับชาวบ้านไปลงคะแนน ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่ได้นั่งรถสองแถวนั้นไปด้วย แต่ข้าพเจ้าก็ลงคะแนนให้กับผู้ใหญ่บุญชู เพราะ

1. แต่ข้าพเจ้าก็ลงคะแนนให้กับผู้ใหญ่บุญชู เพราะ เชื่อว่าผู้ใหญ่บุญชูจะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าให้แก่ท้องถิ่นได้ดีกว่า (ค่า $t = 9.38$, $r = .40$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. แต่ข้าพเจ้าก็ลงคะแนนให้กับผู้ใหญ่บุญชู เพราะ บุคคลควรมีความกล้าหาญที่จะตัดสินใจกระทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องเหมาะสม (ค่า $t = 11.09$, $r = .44$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 7

หนุ่มสาวคู่นี้รักกันตั้งใจว่าจะแต่งงานร่วมชีวิตครอบครัว ครั้นหนุ่มพาสาวไปที่บ้าน ก็ได้รับทราบจากมารดาของตนว่า หญิงสาวนั้นเป็นลูกของครอบครัวที่ร่ำรวยและเคยทำให้ครอบครัวของตนต้องประสบหายนะมาในอดีต ถ้าข้าพเจ้าเป็นชายหนุ่มก็จะยังคงแต่งงานกับหญิงสาวผู้นั้น เพราะ

1. ถ้าข้าพเจ้าเป็นชายหนุ่มก็จะต้องแต่งงานกับหญิงสาวผู้นั้น เพราะ การไม่แต่งงานในครั้งนี้ โดยนำเอาอดีตที่เกิดกับคนรุ่นก่อนมายึดถือ ย่อมเป็นความโง่เขลาของบุคคล (ค่า $t = 9.19$, $r = .42$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ถ้าข้าพเจ้าเป็นชายหนุ่มก็จะต้องแต่งงานกับหญิงสาวผู้นั้น เพราะ ข้าพเจ้าถือว่าความรักเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการสร้างครอบครัวให้มีความสุขและมั่นคง (ค่า $t = 9.95$, $r = .42$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 8

ข้าพเจ้าทราบว่าในการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 นั้น มีครูบางคนลอกผลงานผู้อื่นหรือจ้างผู้อื่นทำ เมื่อเสนอไปแล้วก็ได้รับการอนุมัติ ได้มีผู้มาติดต่อข้าพเจ้าว่าถ้าต้องการผลงานวิชาการก็อาจจ้างทำได้โดยเสียเงินจำนวนหนึ่ง ซึ่งพิจารณาแล้วถึงแม้เป็นเงินจำนวนมาก แต่เมื่อเทียบกับเงินประจำตำแหน่งที่ได้ถือว่าคุ้ม ข้าพเจ้านั้น 1. หลายคนยังหวังว่าข้าพเจ้าควรได้ตำแหน่งดังกล่าวโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าตัดสินใจที่จะไม่จ้างทำผลงานโดยให้เหตุผลว่า

1. ข้าพเจ้าตัดสินใจที่จะไม่จ้างทำผลงาน โดยให้เหตุผลว่า การให้ผู้อื่นทำผลงาน แม้ได้รับอนุมัติ ก็คงไม่ทำให้ข้าพเจ้าภูมิใจในผลงานนั้น (ค่า $t = 11.20$, $r = .53$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ข้าพเจ้าตัดสินใจที่จะไม่จ้างทำผลงาน โดยให้เหตุผลว่า การจ้างทำผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งแสดงถึงการขาดอุดมการณ์ในการประกอบอาชีพ (ค่า $t = 11.03$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 9

วรรณนิภาได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศเป็นเวลา 6 เดือน ซึ่งตรงกับที่เธอไฝฝืนมานานแล้ว เธอได้เตรียมตัวทุกอย่างจนพร้อม ครั้นถึงวันเดินทางญาติผู้ใหญ่ที่เธอเคารพนับถืออย่างยิ่งได้เกิดป่วยหนัก โอกาสรอดหรือไม่รอดพอ ๆ กัน ถ้าวรรณนิภาอยู่ใกล้ ๆ อาจช่วยเป็นกำลังใจแก่ผู้ป่วยให้มีชีวิตยืนยาวต่อไปอีก ถ้าข้าพเจ้าเป็นวรรณนิภาจะตัดสินใจไม่เดินทางไปต่างประเทศครั้งนี้ โดยข้าพเจ้ามีเหตุผลว่า

1. ถ้าข้าพเจ้าเป็นวรรณนิภาจะตัดสินใจไม่เดินทางไปต่างประเทศครั้งนี้ โดยข้าพเจ้ามีเหตุผลว่า หากไม่ดูแล แล้วต้องเสียผู้เป็นที่เคารพไป ข้าพเจ้าคงไม่สบายใจไปตลอดชีวิต (ค่า $t = 8.56$, $r = .40$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย ที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย ที่สุด

2. ถ้าข้าพเจ้าเป็นวรรณนิภาจะตัดสินใจไม่เดินทางไปต่างประเทศครั้งนี้ โดยข้าพเจ้ามีเหตุผลว่า การอยู่ดูแล เพื่อยืดชีวิต ทำให้ชีวิตรอด ถือว่าเป็นการกระทำที่ประเสริฐ เพราะชีวิตนั้นมีค่าเหนือสิ่งอื่นใด (ค่า $t = 9.88$, $r = .46$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย ที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย ที่สุด

เรื่องที่ 10

ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าหน่วยงาน นายกมลเป็นลูกน้องคนหนึ่ง เขาช่วยเหลืองานของข้าพเจ้าอย่างแข็งขันจนข้าพเจ้ารู้สึกพอใจ เมื่อต้นเดือนได้มีการแบ่งงานจากโครงการใหญ่มอบหมายให้แต่ละคนหรือกลุ่มไปทำ ครั้นถึงกำหนดเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมางานของผู้อื่นเสร็จเรียบร้อย ยกเว้นกลุ่มของนายกมล ข้าพเจ้าพยายามต่อเวลาให้แต่ก็ไม่มีทีท่าว่าจะเสร็จ ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจเรียกงานคืนจากนายกมล รวมทั้งไม่จ่ายค่าตอบแทนในการทำงานนั้นด้วย ข้าพเจ้าตัดสินใจเช่นนั้นด้วย ข้าพเจ้าตัดสินใจเช่นนี้ เพราะ

1. ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจเรียกงานคืนจากนายกมล รวมทั้งไม่จ่ายค่าตอบแทนในการทำงานนั้นด้วย ข้าพเจ้าตัดสินใจเช่นนั้น เพราะ กลุ่มนายกมลผิผลสัญญาเองที่ทำงานไม่เสร็จ (ค่า $t = 9.18$, $r = .39$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย ที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย ที่สุด

2. ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจเรียกงานคืนจากนายกมล รวมทั้งไม่จ่ายค่าตอบแทนในการทำงานนั้นด้วย ข้าพเจ้าตัดสินใจเช่นนั้น เพราะ โดยพิจารณาว่าได้ทำอย่างถูกต้องยุติธรรมก็เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าเชื่อมั่นใจ (ค่า $t = 10.87$, $r = .47$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย ที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย ที่สุด

เรื่องที่ 11

สุนัขของข้าพเจ้าและเพื่อนบ้านถูกยาเบื่อเสียชีวิตไปหลายตัว ค่อมทราบว่ามีผู้ที่เบื่อสุนัขคือเพื่อนบ้านชื่อวิชัย เขาเป็นคนค่อนข้างลึกลับ อาชีพไม่มีใครทราบ เป็นผู้มีอิทธิพล มีบริวารเป็นนักเลงจำนวนมาก การเบื่อยาสุนัขครั้งนี้ไม่มีใครทราบสาเหตุ คาดว่าเป็นเพราะเขารำคาญเสียงเห่าหอนหรือเตรียมการโจรกรรมของตาม

บ้าน เพื่อนบ้านหลายคนที่สุนัขตายเพราะพิษยาเบื่อ ขอร้องให้ข้าพเจ้าเป็นผู้นำในการแจ้งความดำเนินคดีกับ
วิชัย เมื่อพิจารณาแล้วข้าพเจ้าตั้งใจจะไปแจ้งความ เพราะ

1. เมื่อพิจารณาแล้วข้าพเจ้าตั้งใจจะไปแจ้งความ เพราะ การแจ้งความเป็นความพยายามที่จะยุติความชั่วร้าย
ที่เกิดแก่ชุมชน และสังคม ย่อมเป็นการกระทำที่เหมาะสม (ค่า $t = 8.19$, $r = .45$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. เมื่อพิจารณาแล้วข้าพเจ้าตั้งใจจะไปแจ้งความ เพราะ การแจ้งความเป็นการป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดต่อไป
ซึ่งจะทำให้เราไม่เสียใจภายหลัง (ค่า $t = 9.65$, $r = .47$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

เรื่องที่ 12

คนร้ายได้บุกเข้าไปในบ้านของพัชรี ได้ขโมยเอาเครื่องประดับมีค่าไปหลายชิ้น ซึ่งเป็นประมาณครึ่ง
หนึ่งของสิ่งมีค่าที่พัชรีได้ทำประกันไว้กับบริษัท บริษัทได้ให้เธอทำรายการรูปพรรณของเครื่องประดับที่หายไป
เพื่อที่จะจ่ายให้ตามเงื่อนไข เพื่อนสนิทของพัชรีซึ่งอยู่ในวงการขายประกันได้แนะนำว่า เธอควรแจ้งว่าสิ่งของที่
ทำประกันทุกชิ้นหายไป เพื่อจะได้ค่าชดเชยเต็มที่ เพราะเป็นการยากที่บริษัทจะตรวจสอบได้ และโดยปกติ
บริษัทประกันก็ได้ทำโรมาหศาสตร์จากลูกค้าอยู่แล้ว ถ้าท่านเป็นพัชรี จะแจ้งแก่บริษัทเฉพาะตามรายการของที่
หายไปเท่านั้น เพราะ

1. ถ้าท่านเป็นพัชรี จะแจ้งแก่บริษัทเฉพาะตามรายการของที่หายไปเท่านั้น เพราะ การละเมิดสัญญาแม้
ตรวจสอบไม่ได้ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ (ค่า $t = 11.46$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

2. ถ้าท่านเป็นพัชรี จะแจ้งแก่บริษัทเฉพาะตามรายการของที่หายไปเท่านั้น เพราะ การรักษาความจริงเป็น
การกระทำที่จะช่วยสร้างคุณค่าของสังคม (ค่า $t = 13.18$, $r = .57$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วย	เห็นด้วย	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ที่สุด		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		ที่สุด

ฉันในปัจจุบันและอนาคต

คำชี้แจง พิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าตรงกับท่านมากน้อยเพียงใด แล้วขีด ✓ ลงบนเส้นที่มีคำบรรยาย

1. ฉันรีบทำการบ้านให้เสร็จก่อนไปเที่ยวเล่นเสมอ (ค่า $t = 10.72$, $r = .39$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เมื่อฉันซีเกียจฉันจะไม่แปร่งฟันในตอนเช้า (ค่า $t = 8.33$, $r = .38$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันมักลืมทำการบ้านเสมอ (ค่า $t = 13.67$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันชอบขีดเขียนในหนังสือเรียนจนสกปรก (ค่า $t = 11.55$, $r = .37$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันอยากเรียนหนังสือระดับสูง ๆ เพื่อโตขึ้นจะได้ทำงานดี ๆ (ค่า $t = 7.02$, $r = .30$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เมื่อมีคนขัดใจฉัน ฉันมักฉวยสิ่งใกล้มือขว้างปาหรือทำลายเสมอ (ค่า $t = 6.84$, $r = .26$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่อยากสอบตกจึงขยันดูหนังสือเรียน (ค่า $t = 11.59$, $r = .46$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม้ร่างกายจะสกปรก ฉันก็จะไม่อาบน้ำ ถ้ารู้สึกไม่อยากอาบ (ค่า $t = 11.43$, $r = .38$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันจะไม่ใช้เงินจนหมดเพราะเกรงว่าพรุ่งนี้จะไม่มียกใช้ (ค่า $t = 10.08$, $r = .30$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อมีคนนำขนมมาให้ที่บ้าน ฉันมักจะหยิบชิมก่อนเสมอ (ค่า $t = 7.66$, $r = .17$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง

คำชี้แจง พิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับลักษณะของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

1. ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนตื่นตัวง่าย (ค่า $t = 12.10$, $r = .44$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันรู้สึกว่าตนเองสนใจอะไรได้ไม่นาน (ค่า $t = 9.55$, $r = .31$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันมีเรื่องกลุ้มใจอยู่เสมอ (ค่า $t = 12.79$, $r = .52$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย ฉันจะโกรธเอาง่ายๆ (ค่า $t = 10.79$, $r = .38$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เมื่อครูถามคำถามในห้องเรียน ถึงจะตอบได้ฉันก็ไม่กล้าตอบ (ค่า $t = 7.18$, $r = .26$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกกลัวโดยไม่รู้ว่าจะกลัวอะไรอยู่บ่อยๆ (ค่า $t = 14.93$, $r = .54$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนตกใจง่าย (ค่า $t = 13.35$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เวลาดีใจฉันรู้สึกดีใจมาก และเวลาเสียใจก็รู้สึกเสียใจมาก (ค่า $t = 10.82$, $r = .46$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. บางครั้งฉันรู้สึกว่าเป็นคนไม่ดีเลย (ค่า $t = 14.99$, $r = .50$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. บางครั้งฉันรู้สึกอึดอัดอยากตะโกนออกไปดังๆ (ค่า $t = 12.72$, $r = .45$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การรับทราบของฉัน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบว่า “ถูก” หรือ “ผิด” ในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามความเป็นจริง และนักศึกษามั่นใจคำตอบนั้นเพียงใด

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะทำได้เมื่อมีนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ (ค่า $t = 7.77$, $r = .17$)

-----ถูก	-----ผิด	(ตอบอย่างมั่นใจ	-----	-----	-----)
		น้อย	ปานกลาง	มาก	

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติไม่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ (ค่า $t = 10.83$, $r = .24$)

-----ถูก	-----ผิด	(ตอบอย่างมั่นใจ	-----	-----	-----)
		น้อย	ปานกลาง	มาก	

3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใช้ได้เฉพาะกับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ส่วนแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมใช้ไม่ได้ (ค่า $t = 5.58$, $r = .32$)

-----ถูก	-----ผิด	(ตอบอย่างมั่นใจ	-----	-----	-----)
		น้อย	ปานกลาง	มาก	

4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมฝ่ายเดียว (ค่า $t = 8.40$, $r = .24$)

-----ถูก	-----ผิด	(ตอบอย่างมั่นใจ	-----	-----	-----)
		น้อย	ปานกลาง	มาก	

5. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มุ่งเน้นที่คุณค่าธรรมชาติหรือลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเสริมแต่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (ค่า $t = 4.09$, $r = .07$)

-----ถูก	-----ผิด	(ตอบอย่างมั่นใจ	-----	-----	-----)
		น้อย	ปานกลาง	มาก	

14. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการจัดการอย่างง่าย ราคาถูก มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อย (ค่า $t = 9.78$, $r = .27$)

_____ถูก _____ผิด (ตอบอย่างมั่นใจ _____)

น้อย ปานกลาง มาก

15. นักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบายอาจเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ (ค่า $t = 4.21$, $r = -.01$)

_____ถูก _____ผิด (ตอบอย่างมั่นใจ _____)

น้อย ปานกลาง มาก

ความคิดเห็นของนักศึกษา

คำชี้แจง ให้นักศึกษาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของนักศึกษาต่อ
การกระทำต่าง ๆ ในขณะท้องเกี่ยวเพียงใด

1. การเข้าไปแนะนำตักเตือนผู้ทำผิดกฎของสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้คนที่ไม่ไปด้วยเสียเวลา (ค่า $t = 12.44$, $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. จักรรกรบ่อน้ำที่ต้องรักษาความสะอาดบริเวณที่เข้าไปใช้ (ค่า $t = 13.84$, $r = .50$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. จันรีสีกภูมิใจที่ได้ช่วยเจ้าหน้าที่สอดส่องดูแลสถานที่ท่องเที่ยว (ค่า $t = 12.71$, $r = .44$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. การที่ฉันแจ้งเจ้าหน้าที่ถึงความเสียหายที่พบในแหล่งท่องเที่ยวทำให้ผู้ที่ไปด้วยเสียเวลา (ค่า $t = 13.31$, $r = .47$)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. การช่วยเหลือกันในสถานที่ท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก (ค่า $t = 15.86$, $r = .57$)

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. การที่ฉันช่วยเก็บขยะที่ตกหล่นจะทำให้สถานที่ท่องเที่ยวดูสะอาดขึ้น (ค่า $t = 11.65$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันภูมิใจที่มีส่วนช่วยเก็บขยะในสถานที่ท่องเที่ยว (ค่า $t = 15.16$, $r = .65$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. การที่ฉันแจ้งเจ้าหน้าที่ถึงความเสียหายในแหล่งท่องเที่ยว มักไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด (ค่า $t = 12.89$, $r = .44$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. การเก็บเศษแก้วแตกจะช่วยไม่ให้อื่นได้รับบาดเจ็บ (ค่า $t = 9.89$, $r = .45$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. การทิ้งขยะประเภทพลาสติกในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีผลต่อการทำลายสภาพแวดล้อม เพราะมีการจัดเก็บอยู่แล้ว (ค่า $t = 11.09$, $r = .49$)

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ มณฑิราช. 2539. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมล สุพรรณ. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กัลยา สุขปะทิว. 2538. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2536. สรุปปัญหาและการป้องกันแก้ไขผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- . 2538. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พ.ศ. 2538-2539. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- . 2541. รายงานขั้นสุดท้าย แผนปฏิบัติการฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ อ่าวพังงา กระบี่ ภูเก็ต และทะเลโดยรอบเกาะสมุย. กรุงเทพมหานคร: เซาท์อีสต์ เอเชียเทคโนโลยี จำกัด.
- . กองวางแผนโครงการ. 2540. รายงานสรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทาง ด้านกายภาพ. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กิตติวัฒน์ รัตนติลก ณ. ภูเก็ต. 2541. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ECO – TOURISM). จุลสาร การท่องเที่ยว. 17 (ตุลาคม – ธันวาคม): 40 – 52.
- เกษม จันทร. 2541. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- งามตา วรินทร์านนท์. 2535. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2521. พฤติกรรม ศาสตร์เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

- จักรกฤษณ์ ศิวัชเดชาเทพ. 2532. การจัดการมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว Solid Waste Management in the Tourists Area. วารสารวิจัยสภาวะแวดล้อม. 11(มิถุนายน): 46-58.
- จารุบุณณ์ ปาณานนท์. 2534. ผลกระทบของการพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อม. ธุรกิจการท่องเที่ยว. 3(มกราคม): 36-37.
- จีระศักดิ์ วารินทร์. 2538. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. 2528. รายงานขั้นสุดท้าย คู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉกาจ ช่วยโต และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2533. ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการบวชในพุทธศาสนาของชายไทยในภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชุตตา จิตพิทักษ์. 2525. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สารมวลชน.
- ณรงค์เดช นวลมีเชื้อ. 2540. Ecotourism ทางออกถ้ำเพียงแต่กระแส?. จุลสารการท่องเที่ยว. 16 (ตุลาคม - ธันวาคม): 56-64.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2536. ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก. 2520. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ..... 2524. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิต และจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพันธ์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. 2528. ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพันธ์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์. 2529. การควบคุมอิทธิพลของสื่อมวลชนกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2537. คู่มือผู้บังคับบัญชา เพื่อการพัฒนาจริยธรรมลูกน้อง
บทเรียนทางไกล. กรุงเทพมหานคร: สถาบันข้าราชการพลเรือน สำนักงานข้าราชการ
พลเรือน.
- .... 2541. รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) เพื่อวิจัยสาเหตุของ
พฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. วารสารทันตภิบาล. 10(พฤษภาคม –
สิงหาคม): 105–108.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2543. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. พิมพ์
ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี อ้อยตระกูล. 2532. ความรู้และความคิดของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เดชา บุญค้ำ. 2533. คู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทอ่างเก็บน้ำ. กรุงเทพมหานคร:
ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เต็มดวง รัตนทัศนีย์. 2531. รายงานการประชุมสัมมนาเรื่อง สิ่งแวดล้อมเพื่อการอนุรักษ์
แหล่งท่องเที่ยว. โครงการบัณฑิตศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 13–14 ตุลาคม 2531. (อัดสำเนา).
- ทักษิณา นิยมรัตน์. 2538. ทศนคติของชาวไทยอายุระหว่าง 20–29 ปี ต่อแหล่งท่องเที่ยว
ของไทย. จุลสารการท่องเที่ยว. 14 (กรกฎาคม–กันยายน): 26–30.
- ทัศนาก ทอภักดี. 2539. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อ
อำนาจในตน และความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กในเมืองและชนบท.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ธีรวิ เรือนสิงห์. 2541. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นงคราญ ยุทธแสน. 2540. จิตลักษณะกับพฤติกรรมการขับขีรถจักรยานยนต์ของนักเรียน.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภา ปิยะศรีนันท์. 2541. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏ. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.
- นวลนิตย์ ฤทธิรักษ์. 2539. กรอบแนวคิดแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544). จุลสารการท่องเที่ยว.
15(มกราคม – มีนาคม):63–66.

- นาคม อีรสุวรรณจักร. 2541. ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. 2538. พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2539. มาช่วยกันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กันเถิด. จุลสารการท่องเที่ยว. 15 (มกราคม - มีนาคม): 54-56.
- บุษกร ภวจินดา. 2535. สรุปผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของมัคคุเทศก์อาชีพ. จุลสารการท่องเที่ยว. 11 (เมษายน-มิถุนายน): 34-39.
- ประมะ สตะเวทิน. 2535. ความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์และประเภทของการสื่อสาร. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร สาขาวิชานิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (ผู้รวบรวม). กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์: 1-43.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. ทศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปภาณี จิตติวัฒนา. 2523. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปิยฉัตร กลิ่นสุวรรณ. 2537. ลักษณะจิตสังคมของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทำงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปิยาภรณ์ รัตนเจษฎา. 2541. การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่พักค้างแรมและไม่พักค้างแรม ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ผ่องพรรณ ทวีสมบูรณ์. 2537. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์ในชุมชนที่รัฐให้การพัฒนาด่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พงศ์ศาสน์ พิทักษ์มหาเกตุ. 2538. ชาวบ้านกับช่องทางประกอบธุรกิจท่องเที่ยว แนวคิดในการจัดตั้งสหกรณ์บริการนำเที่ยวแนวอนุรักษ์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปกเกล้า.
- พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์. 2535. ผลของการสื่อสาร. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร สาขาวิชานิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (ผู้รวบรวม). กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์: 407-459.

- พิมพ์พิรุส สียางนอก. 2540. ปัจจัยทางจิตและทางสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวปกติกับนักเรียนที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์.
- พืระนันท์ บุณยโสภณ. 2538. พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พูนฤดี สุวรรณพันธ์. 2537. ปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนา ของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภราเดช พยัฆวิเชียร. 2537. การท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า รักษาสิ่งแวดล้อม. เอกสารประกอบโครงการอบรมผู้นำเยาวชน เพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์การท่องเที่ยว ครั้งที่ 4 นิเวศสัญจรวิถีทางแห่งการอนุรักษ์ 12-17 ตุลาคม 2537. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ผู้รวบรวม). กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: 29-31.
- ภาณุเดช ชัดเงางาม. 2541. พฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. คณะวนศาสตร์. ศูนย์วิจัยป่าไม้. 2538. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศกรณีภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์. 2539. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาเพื่อทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ตอนบน ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง พังงา กระบี่. กรุงเทพมหานคร: คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. 2537. รายงานการวิจัย การศึกษาเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เมืองแม่ฮ่องสอน และบริเวณเกี่ยวเนื่อง. กรุงเทพมหานคร: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มานิต เรืองรัตน์. 2526. ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด. 2540. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

- ระวีวรรณ ประกอบผล. 2535. องค์ประกอบและกระบวนการของการสื่อสาร. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร สาขาวิชานิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (ผู้รวบรวม). กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์: 125-161.
- ลลิตา โกชนพันธ์. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัจจของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลินดา สุวรรณดี. 2543. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรณพร วณิชานุกร และคณะ. 2541. รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ..... 2540. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : ECOTOURISM. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วรรณิ วรรณชาติ. 2541. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิจิตรา ชัยศรี. 2537. ทศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิเชียร รักการ. 2522. การวิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะของของนิสิตและนิสิตอาสาสมัคร ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิทยา เกียรติวัฒน์. 2543. ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิสุทธิ อริยภิญโญ. 2539. ตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ในการขับขี่ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการขับอย่างปลอดภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วุฒิสภา. คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬา. 2539. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชาติ. กรุงเทพมหานคร: กองบรรณาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ศกลวรรณ พาเรือง. 2540. องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรัณย์ สิงห์ทน. 2539. ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในการเผยแพร่แนวคิด เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศรียพร สมบุญธรรม. 2536. Ecotourism การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ สัญลักษณ์ใหม่แห่ง ทศวรรษ. จุลสารการท่องเที่ยว. 12 (มกราคม-มีนาคม): 33-35.
- ศิริพงษ์ พนาสนธิ. 2542. ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการ อนุรักษ์ปะการังของไทย ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนที่มีครูซึ่งผ่านการอบรมในหลักสูตร การอนุรักษ์ทรัพยากรปะการังของไทย ในจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริรักษ์ ปิ่นแมนปิ่น. 2540. ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีผู้ปฏิบัติงานทางด้านสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานของรัฐและหน่วย งานเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมเกียรติ กรรณวัฒน์. 2539. ความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี นักศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2526. พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง. เอกสารประกอบการสอนชุด วิชาสุขศึกษา หน่วยที่ 1-7. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์: 93-105.
- สมพร กฤษณพิพัฒน์. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษา ข้าราชการตำรวจสังกัดกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการ ตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระ เกียรติ.
- สมสกุล แอลเฟรด. 2540. พฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนในท้องถิ่น : กรณีศึกษาเกาะล้าน เมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สันติ ชูตินธรา. 2531. ปะการังกับการท่องเที่ยว. จุลสารการท่องเที่ยว. 7 (ตุลาคม- ธันวาคม): 13-24.
- สามพร มณีไมตรีจิต. 2534. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการป้องกันสภาวะแวดล้อม (Tourism Industry and Environmental Protection). จุลสารการท่องเที่ยว. 10 (เมษายน- มิถุนายน): 43-50.
- สิริลักษณ์ สุการ. 2539. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สุชาดา วรรณะมานี. 2542. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. 2540. ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำ. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 37(มกราคม-มีนาคม): 105-107.
- สุพัตรา ธรรมวงศ์. 2544. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงานพยาบาลผู้ป่วยใน. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพงษ์ โสณะเสถียร. 2533. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุศักดิ์ ชุนณรงค์. 2539. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุริพร ภัทรพรนันท์. 2541. ทักษะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวลัย อารักษ์สกุลศิริ. 2537. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เสรี วังสีไพจิตร. 2535. จุดหักเหของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวชนวนให้เกิดนิเวศวิทยาทางการเมือง. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 3.
- _____. 2537. ท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. เอกสารประกอบโครงการอบรมผู้นำเยาวชน เพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์การท่องเที่ยว ครั้งที่ 4 นิเวศสัญจรวิถีทางแห่งการอนุรักษ์ 12 - 17 ตุลาคม 2537. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ผู้รวบรวม). กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: 22-25.
- เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล. 2541. พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- อนุชา เล็กสกุล. 2542. รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย
- อัษฎางค์ ไปราณานนท์. 2541. รายงานขั้นสุดท้าย การศึกษาทบทวนแผนพัฒนา
การท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน. เชียงใหม่: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อารยา หุณหะเสวี. 2538. มาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณีระบบอุทยานแห่งชาติทางบก.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิทธิฤทธิ์ พลังธีรสิน. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
นักท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอัมผาง จังหวัดตาก. สารนิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทัย หิรัญโต. 2526. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา – มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
พิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อุบล เลี้ยววาริณ. 2536. ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของ
ผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ดุขบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Ajzen, I. and Fishbein, M. 1980. *Understanding Attitude and Predicting Social
Behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Allport, G. W. 1935. *Personality : A Psychological Interpretation*. New York: Holt.
- Australia Department of Tourism. 1994. *National Ecotourism Strategy*. Canberra,
Australia: Commonwealth Dept. of Tourism.
- Boo, E. 1990. *Ecotourism : The Potentials and Pitfalls*. Washington, D.C.: World
Wildlife Fund-U.S.
- Ceballos-Lascurian, H. 1987. The Future of Ecotourism. *Mexico Journal*. (January):
13-14.
- Cohen, J. 1977. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Rev. ed. New
York: Academic Press.
- Cohen, J. and Cohen, P. 1983. *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for
the Behavioral Sciences*. 2nd ed. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- The Ecotourism Society. 1991. *A Collection of Ecotourism Guidelines*. Vermont: The
Ecotourism Society.

- Gunn, C. A. 1994. Environmental Design and Land Use. **Travel, Tourism and Hospitality Research : A Handbook for Managers and Researchers.** J.R. Brent Ritchie and Charles R. Goeldner, eds. 2nd ed. New York: John Wiley & Sons: 243-261.
- Hunt, J.D. 1992. Rural Tourism : New Focus on a Traditional Industry. **Western Wildlands.** 18(March): 2-3.
- Kohlberg, L. 1964. Development of Moral Character and Ideology. In Hoffman, M.L. (ed.) **Review of Child Development Research.** (vol. 1). New York: Russell Sage Foundation.
- _____. 1976. Moral Stages and Moralization : the Cognitive Developmental Approach. In Lickona (ed.) **Moral Development and Behavior : Theory, Research and Social Issues.** New York: Holt, Rinehart and Winson: 31-53.
- Magnusson, D. and Endler, N.S. 1977. **Personality at the Crossroads : Current Issues in Interactionism Psychology.** New Jersey: LEA Publishers.
- Meekun, K. 1999. **The Summated Ratings Method for Measuring Moral Reasoning Ability.** Presented at the 3rd Conference of Asian Association of Social Psychology, Academia Sinica, Taipei, Taiwan, August 4 - 7, 1999, Abstract: 163.
- Nelson, J. G. 1994. The Spread of Ecotourism : Some Planning Implications. **Switzerland Environmental Conservation.** 21(March): 248-255.
- Rogers, D. 1972. **Issues in Adolescent Psychology.** New York: Meredith Corporation.
- Sirakaya, E., Sasidharan, V. and Sonmez, S. 1999. Redefining Ecotourism the Need for a Supply-Side View. **Journal of Travel Research.** 38 (November): 168-172.
- Western, D. 1993. Defining Ecotourism. In **Ecotourism : A Guide for Planners and Managers.** K. Linberg and D.E.Hawkins, eds. North Bennington, Vermont :The Ecotourism Society: 7-11.
- Whelan, T. 1991. Ecotourism and Its Role in Sustainable Development. **Nature Tourism Managing for the Environment.** Washington, D.C.: Island Press.
- Ziffer, K. 1989. Ecotourism : The Uneasy Alliance. In **Conservational International.** Washington, D.C.: Etnst & Young. Working Papers Ecotourism: 1-36.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นิภาพร โชติสุดแสน์
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (มนุษยวิทยา) (เกียรตินิยมอันดับ 2) คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541
ที่อยู่ปัจจุบัน	99/215 ซ. 15 ก หมู่บ้านนักกีฬาแหลมทอง แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร 10250